

Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 2023

Sešit F

Zpráva o hospodaření dalších složek veřejných rozpočtů a o fondech organizačních složek státu

Obsah

I. Hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí.....	1
1 Celkové výsledky územních rozpočtů v roce 2023	1
1.1 Příjmy územních rozpočtů v roce 2023	2
1.2 Výdaje územních rozpočtů v roce 2023.....	3
2 Výsledky hospodaření krajů.....	5
2.1 Příjmy krajů.....	5
2.2 Výdaje krajů.....	7
3 Výsledky hospodaření obcí	10
3.1 Příjmy obcí	10
3.2 Výdaje obcí	13
3.3 Hospodaření hlavního města Prahy.....	17
3.3.1 Příjmy hl. m. Prahy	17
3.3.2 Výdaje hl. m. Prahy	19
3.4 Příspěvkové organizace zřizované obcemi (vč. hlavního města Prahy a jeho městských částí).....	21
4 Stav na bankovních účtech a dluh	21
II. Informace o hlavních výsledcích hospodaření státních fondů ČR	25
1 Souhrnná charakteristika hospodaření státních fondů	25
2 Státní fond životního prostředí České republiky	25
3 Státní zemědělský intervenční fond	27
4 Státní fond dopravní infrastruktury.....	29
5 Státní fond podpory investic.....	30
6 Státní fond kinematografie.....	31
7 Státní fond kultury České republiky.....	32
8 Souhrnná charakteristika věřitelské pozice státních fondů.....	33
III. Výsledky hospodaření zdravotních pojišťoven	34
IV. Přehled o stavech fondů organizačních složek státu	38

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Stav na bankovních účtech a stav dluhu ÚR v letech 2014–2023 (mld. Kč).....	22
Tabulka č. 2: Stav na bankovních účtech ÚR v letech 2014–2023 dle úrovní (mld. Kč).....	22
Tabulka č. 3: Souhrnné údaje o dluhu obcí ČR v letech 2014–2023 (mld. Kč).....	23
Tabulka č. 4: Podíl dluhu hl. m. Prahy, Brna, Ostravy a Plzně na celkovém dluhu obcí (mld. Kč).....	23
Tabulka č. 5: Souhrnné údaje o dluhu krajů ČR v letech 2014–2023 (mld. Kč).....	24
Tabulka č. 6: Přehled ukazatelů finančního hospodaření státních fondů (tis. Kč).....	25
Tabulka č. 7: Příjmy a výdaje Státního fondu životního prostředí (tis. Kč).....	27
Tabulka č. 8: Příjmy a výdaje Státního zemědělského intervenčního fondu v (tis. Kč).....	28
Tabulka č. 9: Příjmy a výdaje Státního fondu dopravní infrastruktury (tis. Kč).....	30
Tabulka č. 10: Příjmy a výdaje Státního fondu podpory investic (tis. Kč).....	31
Tabulka č. 11: Příjmy a výdaje Státního fondu kinematografie (tis. Kč).....	32
Tabulka č. 12: Příjmy a výdaje Státního fondu kultury (tis. Kč).....	33
Tabulka č. 13: Vývoj hospodaření systému v.z.p. v letech 2022-2024 (tis. Kč).....	34
Tabulka č. 14: Vliv přerozdělování (tis. Kč).....	35
Tabulka č. 15: Stav finančních rezerv, závazků v poměru k výdajům (tis. Kč).....	36
Tabulka č. 16: Přehled o stavech peněžních fondů organizačních složek státu* (tis. Kč).....	38
Tabulka č. 17: Zůstatek fondu privatizace.....	39

Seznam grafů

Graf č. 1: Příjmy, výdaje a saldo ÚR v letech 2014–2023 (mld. Kč).....	2
Graf č. 2: Struktura příjmů ÚR v letech 2014–2023 (mld. Kč).....	2
Graf č. 3: Struktura výdajů ÚR v letech 2014–2023 (mld. Kč).....	3
Graf č. 4: Nejvýznamnější odvětvové výdaje ÚR v roce 2023 (mld. Kč).....	4
Graf č. 5: Měsíční výdaje ÚR v souvislosti s pomocí Ukrajině a jejímu obyvatelstvu v roce 2023 (mil. Kč).....	4
Graf č. 6: Příjmy, výdaje a saldo krajů v letech 2014–2023 (mld. Kč).....	5
Graf č. 7: Struktura příjmů krajů v letech 2014–2023 (mld. Kč).....	5
Graf č. 8: Struktura daňových příjmů krajů v letech 2014–2023 (mld. Kč).....	6
Graf č. 9: Přehled nejvýznamnějších transferů a půjčených peněžních prostředků přijatých kraji ze státního rozpočtu a z rozpočtů státních fondů 2023 (mil. Kč).....	7
Graf č. 10: Nejvýznamnější transfery přijaté kraji v roce 2023 (mld. Kč).....	7
Graf č. 11: Struktura výdajů krajů v letech 2014–2023 (mld. Kč).....	8
Graf č. 12: Kapitálové výdaje a přijaté investiční transfery kraji v letech 2014–2023 (mld. Kč).....	8
Graf č. 13: Využití investičního potenciálu krajů v letech 2014–2023 (mld. Kč).....	9
Graf č. 14: Nejvýznamnější odvětvové výdaje krajů v roce 2023 (mld. Kč).....	9
Graf č. 15: Měsíční výdaje krajů v souvislosti s pomocí Ukrajině a jejímu obyvatelstvu v roce 2023 (mil. Kč).....	10
Graf č. 16: Příjmy, výdaje a saldo obcí v letech 2014–2023 (mld. Kč).....	10
Graf č. 17: Struktura příjmů obcí v letech 2014–2023 (mld. Kč).....	11
Graf č. 18: Struktura daňových příjmů obcí v letech 2014–2023 (mld. Kč).....	11
Graf č. 19: Příjem vybraných obcí z rozpočtového určení daní a z daní z hazardních her na 1 obyv. v roce 2023 (tis. Kč).....	12
Graf č. 20: Přehled nejvýznamnějších transferů a půjčených peněžních prostředků přijatých obcemi ze státního rozpočtu a z rozpočtů státních fondů v roce 2023 (mil. Kč).....	13
Graf č. 21: Nejvýznamnější transfery přijaté obcemi v roce 2023 (mld. Kč).....	13
Graf č. 22: Struktura výdajů obcí v letech 2014–2023 (mld. Kč).....	14
Graf č. 23: Využití investičního potenciálu obcí v letech 2014–2023 (mld. Kč).....	14
Graf č. 24: Nevyužitý investiční potenciál obcí dle velikostních skupin podle počtu obyvatel 2014–2023 (mld. Kč).....	15
Graf č. 25: Kapitálové výdaje a investiční transfery přijaté obcemi v letech 2014–2023 (mld. Kč).....	15
Graf č. 26: Podíl přijatých investičních transferů na kapitálových výdajích obcí v rozdělení podle počtu obyvatel v letech 2014–2023 (%).....	16
Graf č. 27: Nejvýznamnější odvětvové výdaje obcí v roce 2023 (mld. Kč).....	16
Graf č. 28: Měsíční výdaje obcí v souvislosti s pomocí Ukrajině a jejímu obyvatelstvu v roce 2023 (mil. Kč).....	17
Graf č. 29: Struktura příjmů hl. m. Prahy v letech 2014–2023 (mld. Kč).....	18
Graf č. 30: Struktura daňových příjmů hl. m. Prahy v letech 2014–2023 (mld. Kč).....	18
Graf č. 31: Struktura výdajů hl. m. Prahy v letech 2014–2023 (mld. Kč).....	19
Graf č. 32: Kapitálové výdaje a investiční přijaté transfery hl. m. Prahou v letech 2014–2023 (mld. Kč).....	19
Graf č. 33: Využití investičního potenciálu hl. m. Prahy v letech 2014–2023 (mld. Kč).....	20
Graf č. 34: Nejvýznamnější odvětvové výdaje hl. m. Prahy v roce 2023 (mld. Kč).....	20
Graf č. 35: Měsíční výdaje hl. m. Prahy v souvislosti s pomocí Ukrajině a jejímu obyvatelstvu v roce 2023 (mil. Kč).....	21
Graf č. 36: Oblasti působnosti PO zřízených obcemi v roce 2023.....	21
Graf č. 37: Dluh a stav peněžních prostředků na bankovních účtech za ÚR celkem v letech 2014–2023 (mld. Kč).....	22
Graf č. 38: Dluh obcí a krajů v letech 2014–2023 (mld. Kč).....	24

I. Hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí

Hospodaření územních samosprávných celků¹ (dále jen „ÚSC“) a dobrovolných svazků obcí (dále jen „DSO“) v roce 2023 navázalo na pozitivní vývoj minulých let a **opětovně dosáhlo výborných výsledků**. V roce 2023 vykázaly ÚSC a DSO historicky nejvyšší kladné **saldo** rozpočtu **ve výši 72,2 mld. Kč**.

Dosažený výsledek hospodaření **územních rozpočtů²** (dále jen „ÚR“) je ještě více umocněn s ohledem na **hospodaření státního rozpočtu**, který skončil se **schodkem ve výši 288,5 mld. Kč**. Z dosažených výsledků hospodaření je patrné, že **zatímco stát hospodařil již čtvrtým rokem s výrazným schodkem**, ÚR vykazují s téměř každoroční pravidelností kladné výsledky hospodaření s **vysokým přebytkem**.

Ruská invaze na Ukrajinu, která započala v únoru roku 2022, měla i v roce 2023 negativní dopad na globální ekonomiku, neboť vyvolala mimo jiné energetickou krizi a **významně přispěla k růstu inflace**, kdy průměrná roční míra inflace v roce 2023 dosáhla 10,7 % a byť oproti roku 2022 klesla o 4,4 procentního bodu, tak stále byla třetí nejvyšší od vzniku samostatné České republiky. Vyšší růst inflace přispěl také ke zpříšňování měnové politiky centrálních bank. V souvislosti s ruskou invazí na Ukrajinu **došlo k růstu výdajů ÚR**, především **výdajů na pomoc Ukrajině** a jejímu obyvatelstvu, které v roce 2023 byly ve většině případů **kompenzovány ze státního rozpočtu**. Zároveň došlo k navýšení **provozních výdajů** v důsledku růstu cen. Na druhou stranu je **posilována i příjmová strana ÚR** v podobě růstu inkasa daňových příjmů.

I přes meziroční růst kapitálových výdajů **kraje ani obce** opět zcela **nevyužily svůj investiční potenciál**. K **nevyužití investičního potenciálu** u obcí **přispělo významně hospodaření hlavního města Prahy** (dále jen „**hl. m. Praha**“). Obce bez hl. m. Prahy také plně nevyužily svůj investiční potenciál.

Z pohledu **výše dluhu a zůstatků na bankovních účtech ÚR** došlo v roce 2023 k **výraznému zvýšení jejich rozdílu**, kdy **stavy na bankovních účtech** významně meziročně **rostly** o 77,3 mld. Kč na **482,5 mld. Kč**. **Dluh** klesl o 6,5 mld. Kč **na 91,9 mld. Kč**.

ÚR se nachází ve výborné finanční kondici, ale svůj potenciál v roce 2023 zcela nevyužily.

V celém sledovaném období ÚR **schvalovaly své rozpočty s výraznými schodky, ale skutečné saldo rozpočtu bylo vždy kladné**. Na rozdílech schválených rozpočtu a vykázaných skutečností se především podíly na straně příjmů **podhodnocené daňové příjmy** a na straně výdajů **nadhodnocené kapitálové výdaje**.

1 Celkové výsledky územních rozpočtů v roce 2023

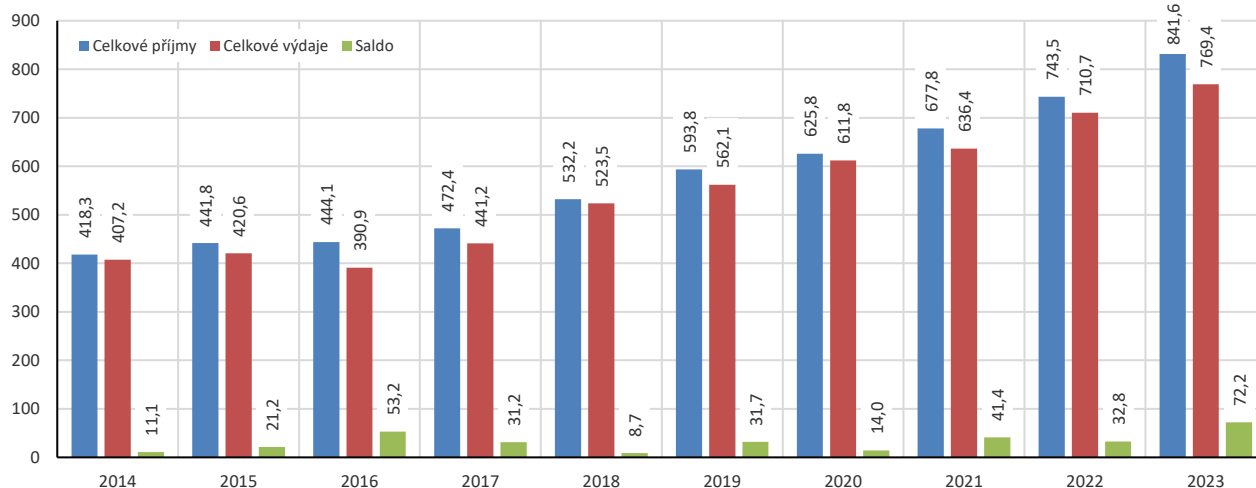
Hospodaření ÚR skončilo v roce 2023 s **historicky nejvyšším přebytkem ve výši 72,2 mld. Kč**, to znamená, že došlo k jeho meziročnímu **růstu o 120,1 %**, tj. o 39,4 mld. Kč. Na celkovém přebytku hospodaření se podílely především **obce s přebytkem ve výši 55,7 mld. Kč**, kdy pouze **hl. m. Praha** vykázalo **přebytek hospodaření ve výši 29,3 mld. Kč**. Hospodaření **krajů** skončilo s **přebytkem ve výši 16 mld. Kč**. DSO vykázaly přebytek ve výši 0,4 mld. Kč. **Obce a DSO** jsou v následujícím v textu označeny souhrnně již jen jako **obce**, a to včetně jejich hospodaření, s výjimkou kapitoly Stav na bankovních účtech a dluh.

Pro rok 2023 ÚR **schválily schodek rozpočtu ve výši 89,8 mld. Kč**, ale **skutečný výsledek hospodaření skončil v přebytku 72,2 mld. Kč**, tzn. **rozdíl 162 mld. Kč**. Tento ohromný rozdíl byl především způsoben na straně příjmů **podhodnocením daňových příjmů o 19,3 %** a na straně výdajů **nadhodnocením kapitálových výdajů o 7 %**.

¹ Územními samosprávnými celky jsou obce a kraje.

² Územními rozpočty se rozumí rozpočty územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí.

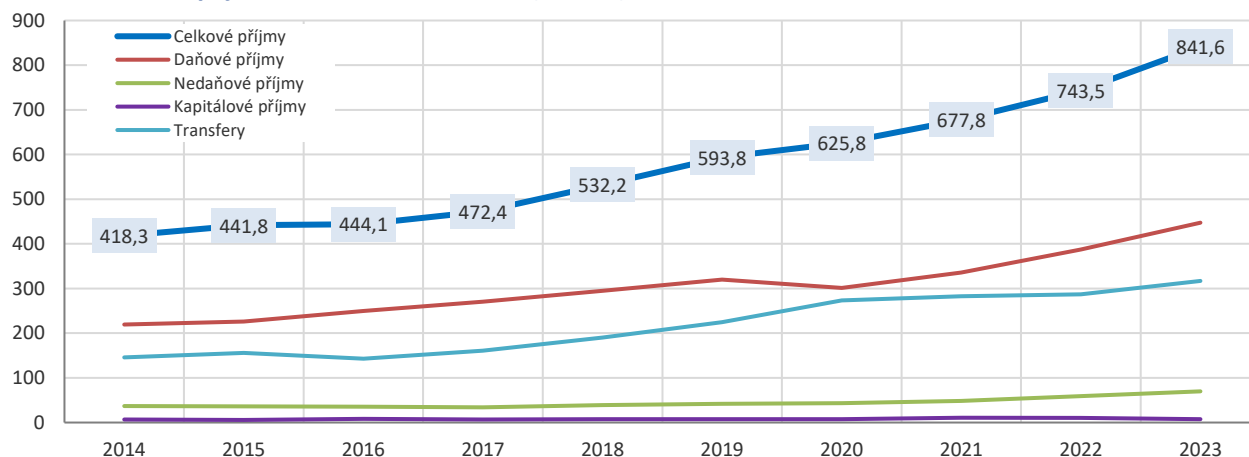
Graf č. 1: Příjmy, výdaje a saldo ÚR v letech 2014–2023 (mld. Kč)

1.1 Příjmy územních rozpočtů v roce 2023

Vývoj celkových konsolidovaných příjmů ÚR navázal na trend předešlých let, kdy v roce 2023 došlo k jejich **růstu o 13,2 %**, tj. o 98,1 mld. Kč na celkových **841,6 mld. Kč**. Poslední **meziroční pokles příjmů ÚR** byl zaznamenán v roce 2012. Po **očištení celkových příjmů ÚR** o transfery na přímé výdaje na vzdělávání a dotace pro soukromé školy³ ve výši 195,6 mld. Kč činí celkové příjmy **646 mld. Kč**.

Graf č. 2: Struktura příjmů ÚR v letech 2014–2023 (mld. Kč)

Vlastní příjmy ÚR (tj. příjmy daňové, nedaňové a kapitálové) v roce 2023 vykázaly výrazný meziroční růst **o 14,9 %**, tj. o 67,9 mld. Kč a dosáhly **524,5 mld. Kč**. Trend růstu vlastních příjmů pokračuje od roku 2014 (výjimku tvoří rok 2020, kdy klesly o 4,5 %).

Daňové příjmy i v roce 2023 tvořily nejvýznamnější podíl na meziročním růstu vlastních příjmů a činily **447,4 mld. Kč**, což bylo meziročně **o 15,5 %**, tj. o 60,1 mld. Kč **více**. **Největší podíl daňových příjmů** tvořila inkasa **daně z přidané hodnoty** (dále jen „DPH“) ve výši **201,5 mld. Kč** (o 6,6 %, respektive o 12,4 mld. Kč **více**) a **daní z příjmů právnických osob** (dále jen „DPPO“), které činily **122 mld. Kč** (o 33,7 %, tj. o 30,8 mld. Kč **více**). Strmý růst daňových příjmů ÚR byl způsoben především navýšením podílu krajů a obcí na celostátním hrubém výnosu daní dle zákona o rozpočtovém určení daní, vysokou inflací, posílenými výnosy firem podnikajících v oblasti energetiky a finančního zprostředkování apod.

ÚR očekávaly dle schváleného rozpočtu, naprosto nelogicky proti predikci Ministerstva financí (dále jen „MF“), **meziroční pokles daňových příjmů. Rozdíl skutečnosti proti schválenému rozpočtu činil 72,5 mld. Kč.**

³ Přímé výdaje na vzdělávání představují peněžní prostředky ze státního rozpočtu (z kapitoly Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy), které kraje a hl. m. Praha rozepisují a přímo přidělují příslušným školám a školským zařízením. Kraj i hl. m. Praha nemohou s těmito peněžními prostředky v rámci samostatné působnosti nijak nakládat. Obdobně je tomu v případě dotací pro soukromé školy. Z tohoto důvodu se celkové příjmy a výdaje krajů a hl. m. Prahy očišťují, aby nedocházelo ke zkreslení jejich hospodaření.

Nedaňové příjmy v roce 2023 dosáhly **69,8 mld. Kč**, což znamená meziroční zvýšení **o 18,1 %**, tedy o 10,7 mld. Kč. Nedaňové příjmy tvořily v roce 2023 pouze 8,3 % celkových příjmů ÚR, ale i přesto se jedná o nejvyšší podíl od roku 2015.

Kapitálové příjmy vykázaly meziročně **pokles o 28,9 %**, tj. o 3 mld. Kč na **7,3 mld. Kč**.

Celkový objem přijatých transferů dosáhl **317 mld. Kč (o 10,5 %, tj. o 30,1 mld. Kč více)**. Na zvýšení celkových přijatých transferů se podílely jak neinvestiční transfery (růst o 8,7 %, tedy o 22 mld. Kč na 275,2 mld. Kč), tak investiční transfery (růst o 24,1 %, respektive o 8,1 mld. Kč na 41,8 mld. Kč). Investiční přijaté transfery se meziročně zvýšily poprvé od roku 2020.

Růst neinvestičních transferů souvisí především s realizací záměrů vlády v oblasti **regionálního školství**. **Neinvestiční transfery poskytnuté z rozpočtu kapitoly Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy** (dále jen „MŠMT“) dosáhly **206,3 mld. Kč** a meziročně se **zvýšily o 9 %**, tedy o 17 mld. Kč. Největší část těchto peněžních prostředků tvořily **přímé výdaje na vzdělávání a dotace pro soukromé školy ve výši 195,6 mld. Kč** (o 7 %, tj. o 12,8 mld. Kč více). Naopak k nejvýraznějšímu meziročnímu **poklesu** došlo u transferů poskytnutých z rozpočtu **kapitoly Ministerstvo pro místní rozvoj** (dále jen „MMR“), které **klesly o 36,5 %**, tedy o 0,7 mld. Kč.

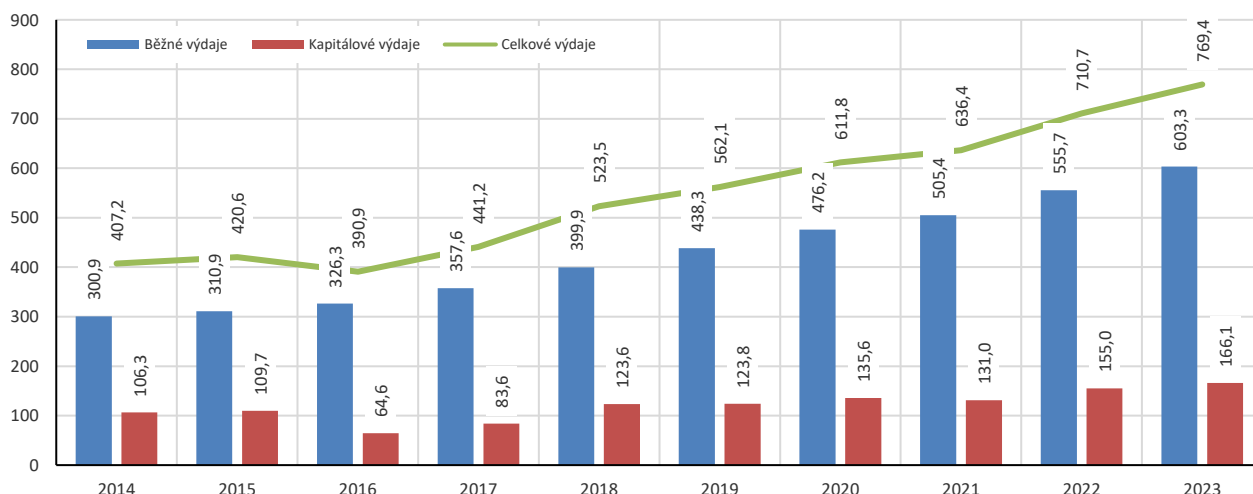
Investiční transfery meziročně **vzrostly o 24,1 %**, respektive o 8,1 mld. Kč na **41,8 mld. Kč**. Meziroční nárůst přijatých investičních transferů byl vykázán po dvou meziročních poklesech. Obecně lze konstatovat, že výše přijatých **investičních transferů ze státního rozpočtu je jedním z faktorů, který ovlivňuje výši kapitálových výdajů** ÚR a v roce 2023 se navýšení přijatých investičních transferů promítlo také do růstu kapitálových výdajů ÚR.

Nejvýraznější nárůst byl zaznamenán u transferů poskytnutých z rozpočtu kapitoly Ministerstvo životního prostředí (dále jen „MŽP“), které se zvýšily o 12,1 %, tj. o 3,6 mld. Kč. Dále došlo k nárůstu poskytnutých peněžních prostředků z rozpočtu kapitoly Ministerstvo dopravy (dále jen „MD“), které činily 3 mld. Kč.

1.2 Výdaje územních rozpočtů v roce 2023

Celkové výdaje ÚR vykazují od roku 2016 meziroční růsty. V roce 2023 došlo k jejich **navýšení o 8,3 %**, respektive o 58,7 mld. Kč na **celkových 769,4 mld. Kč**. Po **očištění celkových výdajů** o přímé výdaje na vzdělávání a dotace pro soukromé školy však činí pouze **573,7 mld. Kč**. Růst celkových výdajů byl způsoben jak růstem běžných výdajů o 8,6 %, tak kapitálových výdajů o 7,2 %.

Graf č. 3: Struktura výdajů ÚR v letech 2014–2023 (mld. Kč)

Struktura běžných výdajů ÚR je ovlivněna především výší neinvestičních transferů příspěvkovým organizacím (dále jen „PO“), jejichž výše v roce 2023 dosáhla 301,4 mld. Kč (meziroční růst o 9,8 %, tj. o 27 mld. Kč). Přičemž naprostá většina těchto peněžních prostředků směřovala do organizací zaměřující se na **školství (224 mld. Kč, tj. 74,3% podíl na běžných výdajích)**, kdy se jedná především o peněžní prostředky poskytované ze státního rozpočtu. Dále běžné výdaje směřovaly především na **platby a ostatní platby za provedenou práci**

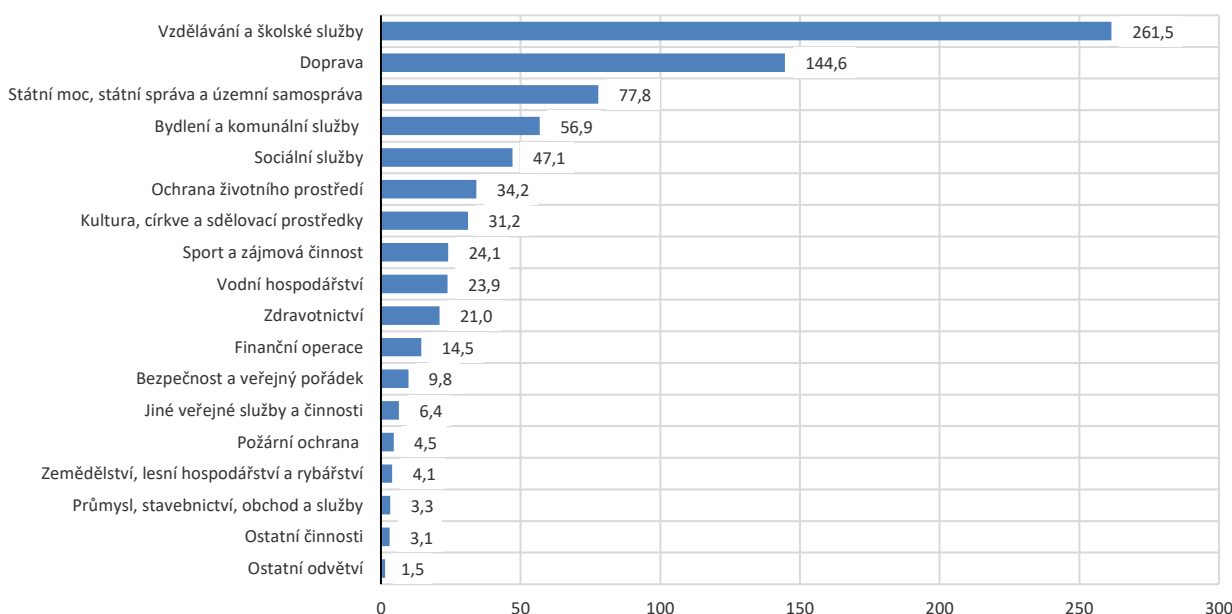
včetně pojistného (72,3 mld. Kč, tj. o 9 % více), neinvestiční transfery podnikatelům (66,3 mld. Kč, tj. o 60,3 % více) nebo na nákup služeb (60 mld. Kč, tj. o 20,5 % méně).

U kapitálových výdajů, které v roce 2023 činily celkem 166,1 mld. Kč (7,2 %, tj. o 11,1 mld. Kč více), směřovala naprostá většina peněžních prostředků na investiční nákupy a související výdaje (126,6 mld. Kč) a dále na investiční transfery PO (22,1 mld. Kč), které byly činné v oblastech dopravy (10,5 mld. Kč), školství (4,2 mld. Kč), zdravotnictví (4,2 mld. Kč) a kultury (1,4 mld. Kč).

ÚR rozpočtovaly kapitálové výdaje ve schváleném rozpočtu ve výši 178,7 mld. Kč, respektive o 12,6 mld. Kč více než kolik činili ve skutečnosti.

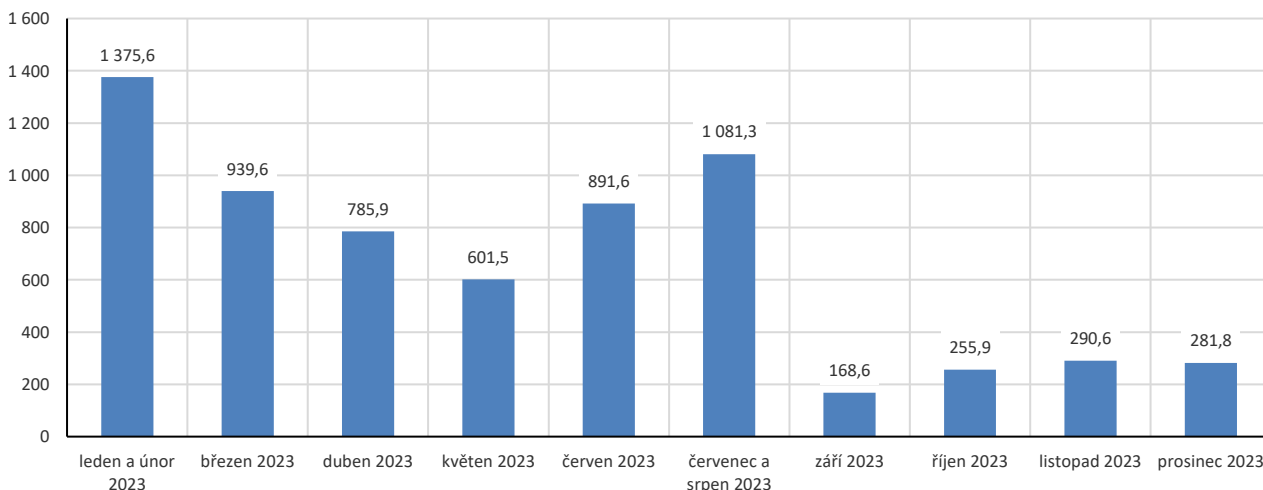
Z odvětvového hlediska směřovaly výdaje ÚR především do oblastí vzdělávání, dopravy, územní samosprávy nebo bydlení a sociálních služeb. U výdajů na vzdělávání a školské služby je však nezbytné uvést, že ÚR v roce 2023 přijaly peněžní prostředky z rozpočtu kapitoly MŠMT ve výši dosahující téměř 79,1 % celkových výdajů na vzdělávání a školské služby.

Graf č. 4: Nejvýznamnější odvětvové výdaje ÚR v roce 2023 (mld. Kč)

ÚR vynaložily v roce 2023 nemalé peněžní prostředky v souvislosti s válečným konfliktem na Ukrajině, a to ve výši 6,7 mld. Kč. ÚR průběžně předkládají žádosti o zpětné proplacení svých výdajů v souvislosti s pomocí ukrajinským uprchlíkům, kdy jim do konce roku 2023 bylo proplaceno na základě předložených žádostí 6,1 mld. Kč. Další výdaje ÚR budou kompenzovány v roce 2024.

Graf č. 5: Měsíční výdaje ÚR v souvislosti s pomocí Ukrajině a jejímu obyvatelstvu v roce 2023 (mil. Kč)

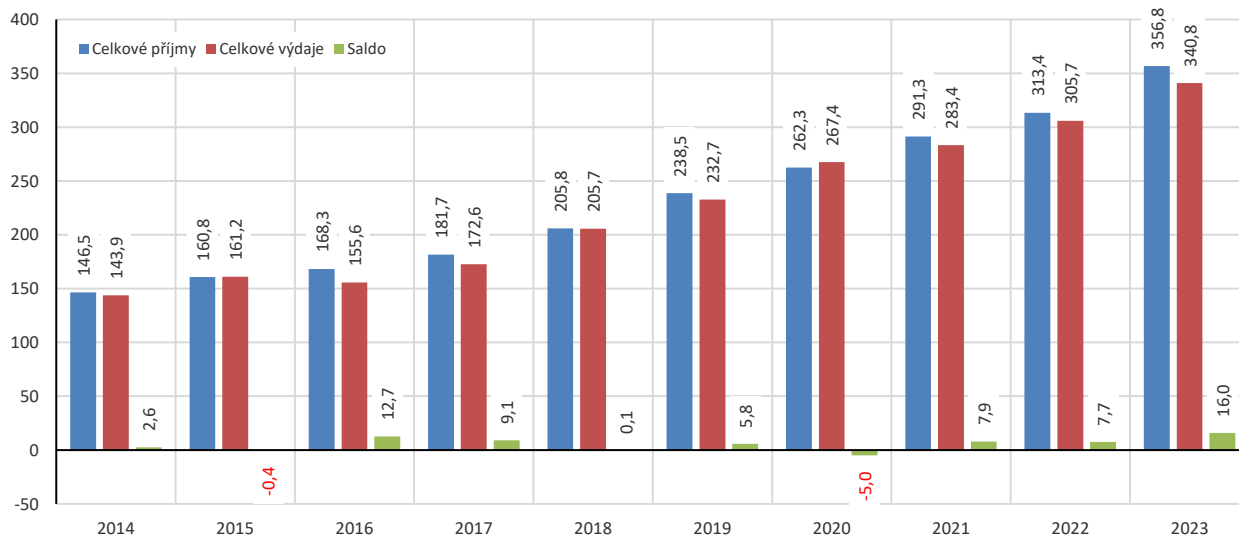

2 Výsledky hospodaření krajů

Hospodaření krajů v roce 2023 vykázalo **přebytkový výsledek ve výši 16 mld. Kč**, což představuje **historicky nejlepší výsledek hospodaření**.

Kraje na rok 2023 **chválily rozpočty se schodkem hospodaření ve výši 16,6 mld. Kč**. **Rozdíl mezi schválenými rozpočty a vykázanou skutečností** tedy činil **32,6 mld. Kč**.

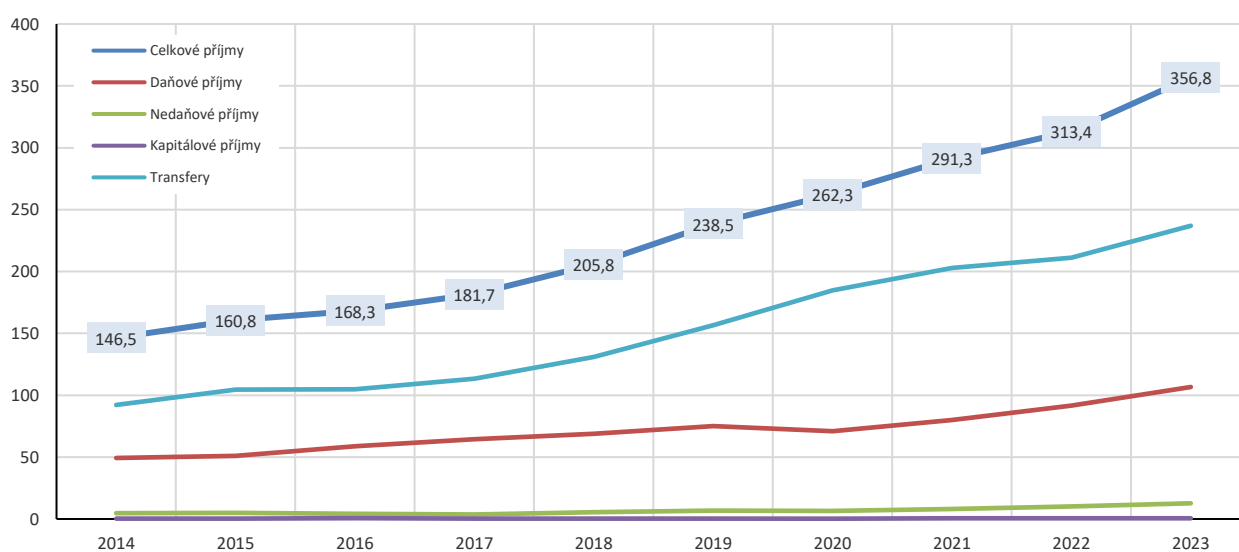
Graf č. 6: Příjmy, výdaje a saldo krajů v letech 2014–2023 (mld. Kč)

2.1 Příjmy krajů

Struktura celkových příjmů krajů nezaznamenala v celém sledovaném období, tj. v období 2014–2023 žádnou změnu. **Celkové příjmy činily 356,8 mld. Kč** a meziročně se **zvýšily o 13,9 %**, tj. o 43,4 mld. Kč. **Po očištění celkových příjmů krajů** o přijaté transfery určené na přímé výdaje na vzdělávání a dotace pro soukromé školy však **činí příjmy krajů pouze 185,5 mld. Kč**. Peněžní prostředky přijaté kraji v rámci **přímých výdajů na vzdělávání a dotací pro soukromé školy** tak představují **48 % celkových příjmů krajů**. **S těmito peněžními prostředky nemůže kraj nijak nakládat**. Z uvedeného důvodu plyne, že největší část příjmů krajů představují tradičně **transfery**, které se podílejí na celkových příjmech z 66,4 % (v období 2014-2023 se tento podíl pohyboval v rozmezí 62,2–70,5 %). Dále se na celkových příjmech podílejí značnou částí **daňové příjmy**, jejichž podíl činí **29,9 %**.

Graf č. 7: Struktura příjmů krajů v letech 2014–2023 (mld. Kč)

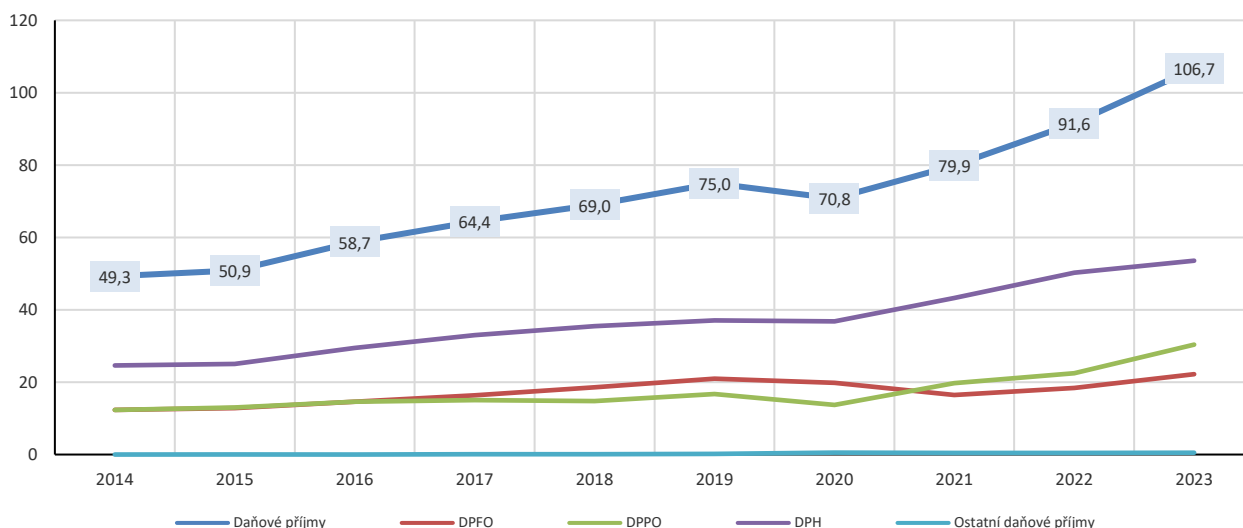
Vlastní příjmy krajů (tj. příjmy daňové, nedaňové a kapitálové) dosáhly **119,8 mld. Kč** a meziročně se **zvýšily o 17,2 %**, tj. o 17,6 mld. Kč. **Podíl vlastních příjmů na celkových očištěných příjmech krajů** od roku 2019 **vykazuje rostoucí tendenci**, kdy v roce 2023 činil jejich podíl **64,6 %**. Průměrný podíl vlastních příjmů na celkových příjmech v letech 2014–2023 činil 34,4 %, přičemž takto vysoký podíl byl vykázán naposledy v roce 2019.

Daňové příjmy krajů se meziročně **zvýšily o 16,5 %**, tj. o 15,1 mld. Kč a **dosáhly 106,7 mld. Kč**, kdy jejich inkaso poprvé překročilo hranici 100 mld. Kč. V roce 2023 došlo k růstu u všech daňových příjmů, přičemž nejvýznamnější nárůst byl vykázán u inkasa **DPPO**, které se meziročně **zvýšilo o 35,2 %**, tedy o 7,9 mld. Kč **na 30,4 mld. Kč**. Důvodem byly **posílené o výnosy firem podnikajících v oblasti energetiky a finančního zprostředkování** apod. U příjmů z **daní z příjmů fyzických osob** (dále jen „**DPFO**“) došlo k **růstu o 21 %**, respektive o 3,8 mld. Kč **na 22,2 mld. Kč**. Inkaso **DPH** **vzrostlo o 6,6 %**, tj. o 3,3 mld. Kč **na 53,6 mld. Kč** a daně a poplatky z vybraných činností a služeb dosáhly 0,5 mld. Kč, tzn. meziroční růst o 6 %.

K růstu celkových daňových příjmů přispěla také vysoká inflace, která se promítla do cen zboží a služeb, tedy do inkasa DPH.

Kraje na rok 2023 **schválily rozpočty**, ve kterých **očekávaly, proti predikci MF, pokles daňových příjmů**. Vykázaná **skutečnost však očekávání krajů překonala o 13,5 mld. Kč**.

Graf č. 8: Struktura daňových příjmů krajů v letech 2014–2023 (mld. Kč)

Nedaňové příjmy společně s **kapitálovými** tvoří **pouze nepatrnou část celkových příjmů** krajů (dohromady představovaly 3,7 % celkových příjmů) a činily v součtu **13,2 mld. Kč**, meziročně se **zvýšily o 23 %**, tj. o 2,5 mld. Kč.

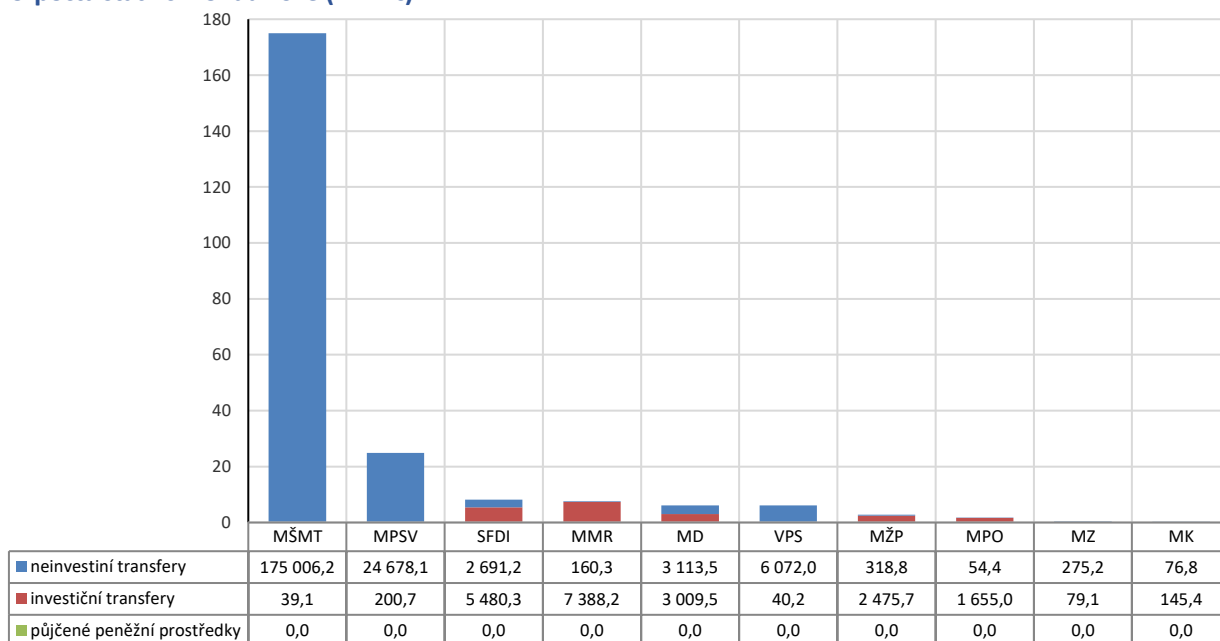
Kraje v roce 2023 **přijaly transfery** v celkové výši **237 mld. Kč** a meziročně jejich výše **vzrostla o 12,2 %**, respektive o 25,9 mld. Kč. Významný vliv na jejich vývoj měly jak **neinvestiční transfery**, které se meziročně **zvýšily o 8,9 %**, tj. o 17,6 mld. Kč a dosáhly 216,2 mld. Kč, tak i **investiční transfery**, u kterých došlo meziročně **k růstu o 66 %**, respektive o 8,2 mld. Kč na 20,7 mld. Kč. **Objem přijatých investičních transferů má významný dopad na realizaci investičních akcí**. V roce 2023, kdy přijaté investiční transfery dosáhly svého historického maxima, **kapitálové výdaje krajů byly nejvyšší od vzniku samostatné České republiky**.

Růst neinvestičních transferů souvisí především s realizací záměrů vlády v oblasti regionálního školství. Neinvestiční transfery poskytnuté z rozpočtu kapitoly **MŠMT dosáhly 175 mld. Kč** a meziročně se **zvýšily o 7 %**, tj. o 11,4 mld. Kč. Za zvýšením přijatých neinvestičních transferů stojí především přímé výdaje na vzdělávání a dotace pro soukromé školy, které se meziročně zvýšily o 7 %, respektive o 11,1 mld. Kč.

Na straně **investičních transferů** došlo **k růstu** především u dotací poskytnutých z rozpočtu **kapitoly MD**, které **v roce 2022 byly nulové a v roce 2023 činily 3 mld. Kč**. Jednalo se o peněžní prostředky určené na **pořízení a modernizaci železničních kolejových vozidel**. Dále došlo k výraznému meziročnímu růstu u peněžních prostředků poskytnutých z rozpočtu kapitoly **Ministerstvo průmyslu a obchodu** (dále jen

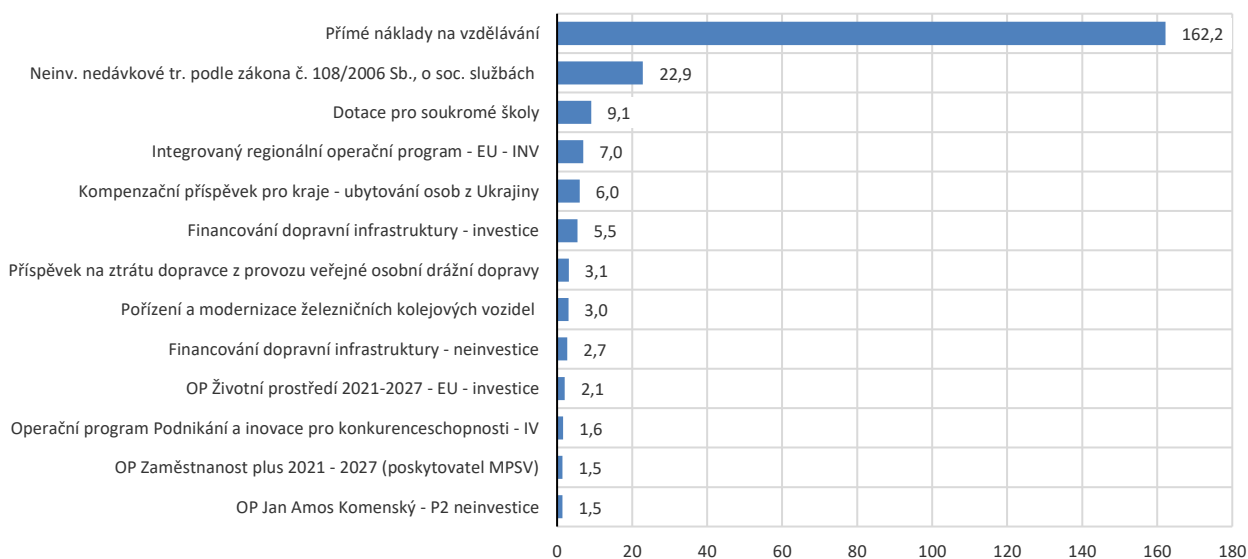
„MPO“), které se navýšily o 1 159,5 %, tj. o 1,5 mld. Kč. Peněžní prostředky byly poskytnuty z Operačního programu (dále jen „OP“) **Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost**. Za zmínku stojí také nárůst peněžních prostředků poskytnutých z rozpočtu kapitoly MŽP, jejichž celkový objem se **zvýšil o 103,7 %**, tedy o 1,3 mld. Kč a většinu tvořily peněžní prostředky určené na **OP Životní prostředí v celkové výši 2,1 mld. Kč** nebo peněžní prostředky poskytnuté z rozpočtu Státního fondu dopravní infrastruktury (dále jen „SFDI“), u kterých došlo meziročně k **růstu o 36,4 %**, respektive o 1,5 mld. Kč.

Graf č. 9: Přehled nejvýznamnějších transferů a půjčených peněžních prostředků přijatých kraji ze státního rozpočtu a z rozpočtů státních fondů 2023 (mil. Kč)

Vliv přímých výdajů na vzdělávání na celkových transferech přijatých kraji je tak dominantní, že výrazným způsobem zkruskuje nejen celkové přijaté transfery, ale také celkové příjmy většiny krajů. Tyto peněžní prostředky mají kraje povinnost přeposlat na PO v oblasti školství a nemohou s nimi jinak v rámci samostatné působnosti nakládat.

Graf č. 10: Nejvýznamnější transfery přijaté kraji v roce 2023 (mld. Kč)

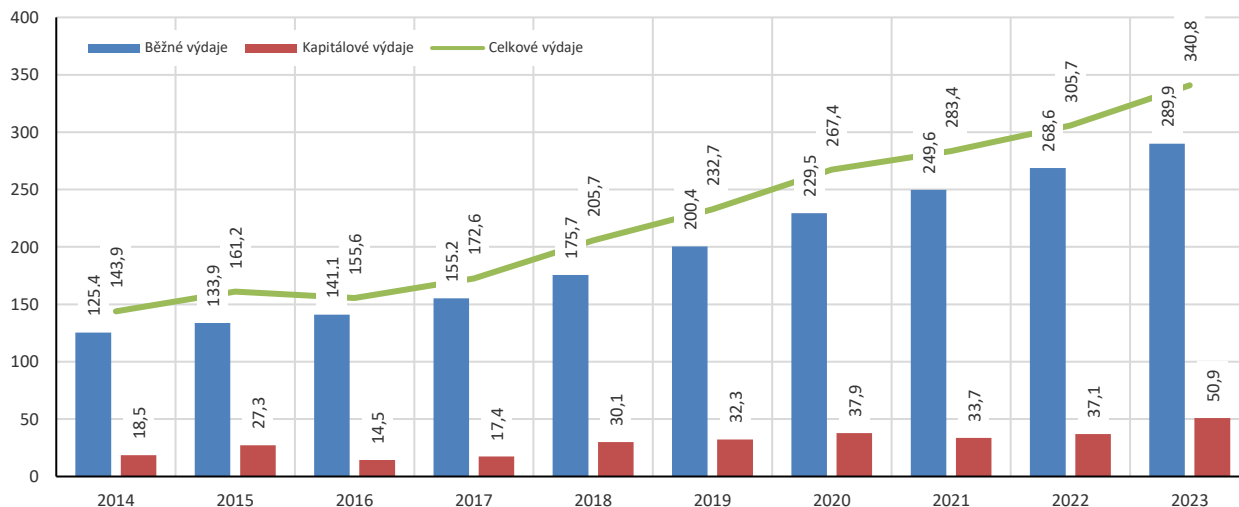

2.2 Výdaje krajů

Vývoj celkových výdajů krajů navázal na soustavné meziroční růsty od roku 2014 (vyjma roku 2016). **Celkové výdaje v roce 2023 činily 340,8 mld. Kč** a zaznamenaly meziroční **růst o 11,5 %**, tj. o 35,1 mld. Kč. Po jejich

očištění o přímé výdaje na vzdělávání a dotace pro soukromé školy činí **celkové výdaje pouze 169,5 mld. Kč**. Jejich růst byl způsoben jak **růstem běžných výdajů**, které se **zvýšily o 7,9 %**, respektive o 21,3 mld. Kč a **dosáhly 289,9 mld. Kč**, tak i růstem **kapitálových výdajů**, u kterých meziročně došlo k **růstu o 37,1 %**, tedy o 13,8 mld. Kč na **50,9 mld. Kč**.

Graf č. 11: Struktura výdajů krajů v letech 2014–2023 (mld. Kč)

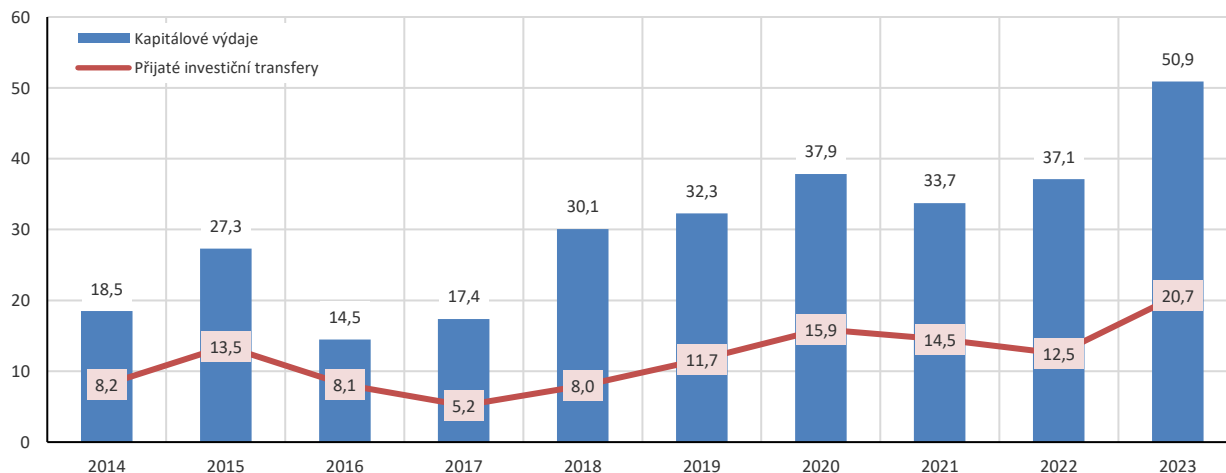

Vývoj **celkových výdajů krajů** je závislý především na vývoji **běžných výdajů**, které v roce 2023 **představovaly 85,1 %** celkových výdajů. **Největší část běžných výdajů** tvořily **neinvestiční transfery PO**, které v roce 2023 činily **218,4 mld. Kč** a meziročně se zvýšily o 8,1 %, tj. o 16,3 mld. Kč. Přičemž většina těchto transferů, **173,9 mld. Kč**, byla určena **pro organizace působící v oblasti školství** (meziročně došlo k jejich nárůstu o 7,5 %, tedy o 12,2 mld. Kč), kdy většinu těchto peněžních prostředků kraje obdržely ze státního rozpočtu na přímé výdaje na vzdělávání (171,3 mld. Kč). Dále lze zmínit peněžní prostředky určené pro organizace působící v **oblasti dopravy (23,1 mld. Kč, o 17,7 %, tj. o 3,5 mld. Kč více)** nebo **sociálních služeb (10,7 mld. Kč, o 7,2 %, respektive o 0,7 mld. Kč více)**.

Významnou část běžných výdajů tvořily také **neinvestiční transfery poskytnuté podnikatelům (26,4 mld. Kč, tj. o 7 % více)**, **neinvestiční transfery neziskovým a podobným osobám (15,5 mld. Kč, tedy o 14,3 % více)**, **platy a výdaje na ostatní platby za provedenou práci (4,5 mld. Kč, respektive o 7,6 % více)** nebo **výdaje na nákup služeb (3,4 mld. Kč, tzn. o 18,2 % méně)**.

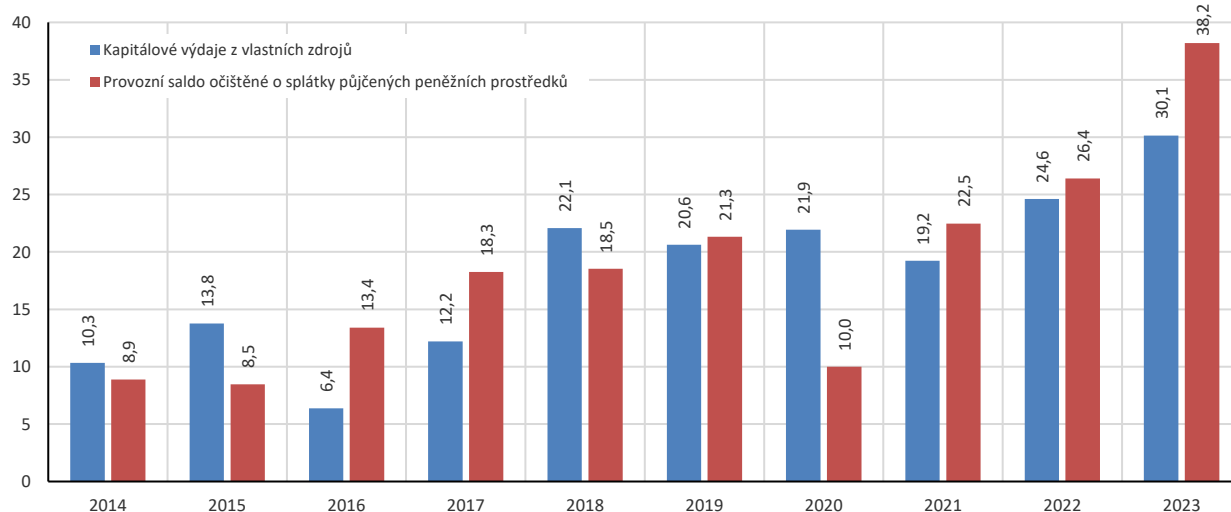
Vývoj kapitálových výdajů krajů měl od roku 2014 proměnlivé tendence, které byly, s výjimkou let 2017 a 2022, **silně závislé na přijatých investičních transferech**. Poměr přijatých investičních transferů na kapitálových výdajích krajů činil v letech 2014–2023 v průměru 40,2 %.

Graf č. 12: Kapitálové výdaje a přijaté investiční transfery kraji v letech 2014–2023 (mld. Kč)

Při grafickém porovnání **provozního salda**⁴ očištěného o splátky půjčených peněžních prostředků a **kapitálových výdajů z vlastních zdrojů**⁵ je patrné, že v roce 2023 kraje plně nevyužily svůj **investiční potenciál**⁶ ve výši **8,1 mld. Kč**. Mezi roky 2014–2023 kraje svůj investiční potenciál plně nevyužily v šesti letech. V souhrnu se jednalo o **nevyužitý investiční potenciál** v celkové výši **4,7 mld. Kč**.

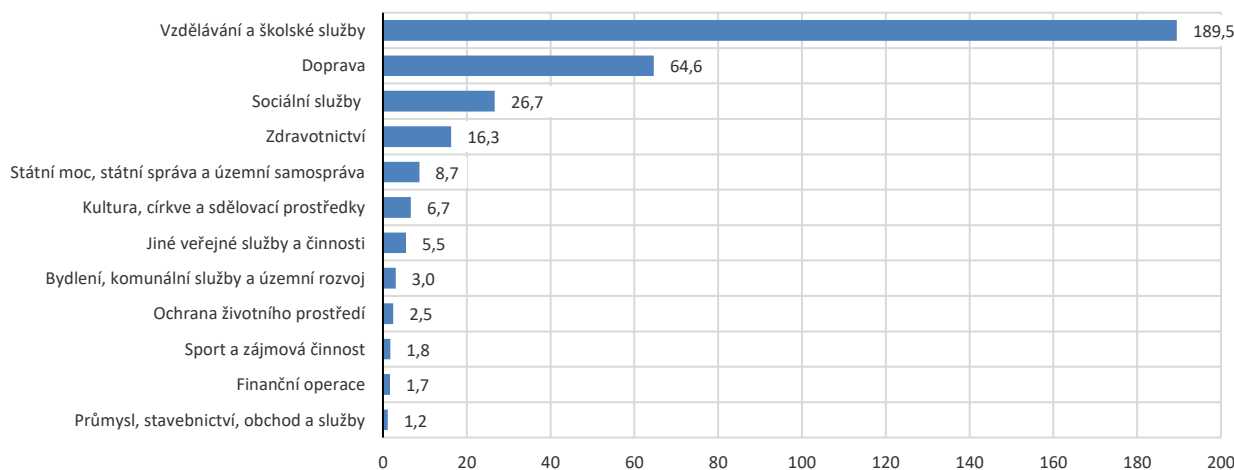
Graf č. 13: Využití investičního potenciálu krajů v letech 2014–2023 (mld. Kč)

Z **odvětvového pohledu** směřovaly výdaje krajů především do **oblasti školství (189,5 mld. Kč**, tj. o 8,3 %, respektive o 14,5 mld. Kč více). Je nezbytné poznamenat, že kraje v roce 2023 zároveň obdržely z rozpočtu kapitoly MŠMT transfery v celkové výši 175 mld. Kč, tedy naprostá většina jejich výdajů do oblasti školství byla realizovaná z peněžních prostředků přijatých ze státního rozpočtu.

Dalšími výdajově významnými odvětvími byly pro kraje v roce 2023 **oblasti dopravy, sociálních služeb či zdravotnictví**.

Graf č. 14: Nejvýznamnější odvětvové výdaje krajů v roce 2023 (mld. Kč)

Z důvodu válečného konfliktu na Ukrajině vynaložily kraje nemalé peněžní prostředky v souvislosti s pomocí Ukrajině a jejímu občanům. Kraje na tyto účely vynaložily v roce 2023 peněžní prostředky ve výši 5,5 mld. Kč, které však jsou a budou převážně financovány ze státního rozpočtu. Ke konci roku 2023 bylo krajům proplaceno ze státního rozpočtu celkem 5,1 mld. Kč. **Největší část peněžních prostředků** směřovala na výdaje na **náhrady za nezpůsobenou újmu (5 mld. Kč)**, neinvestiční příspěvky zřízeným PO (0,2 mld. Kč), neinvestiční

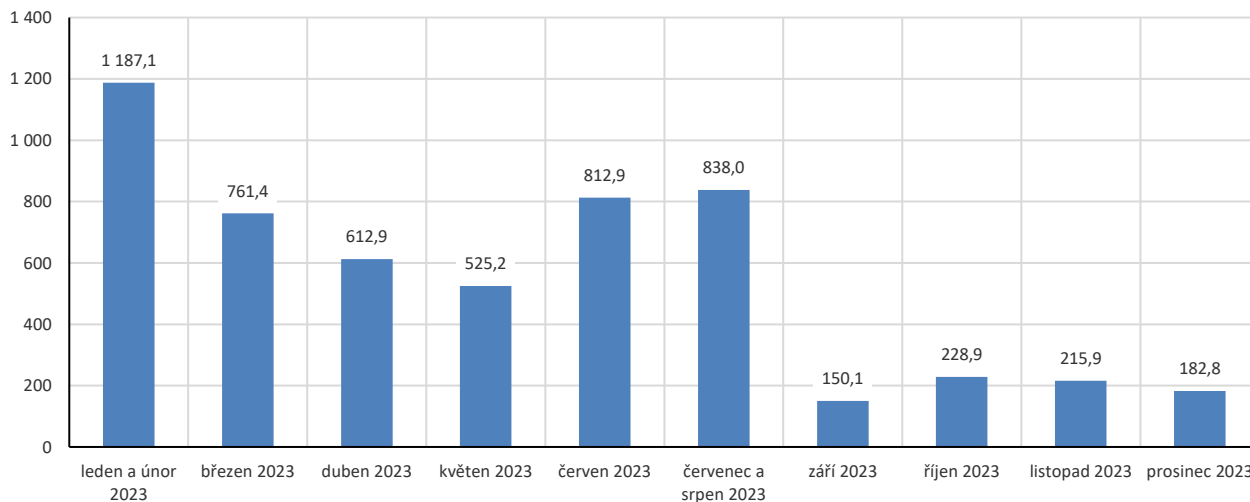
⁴ Provozním saldem se rozumí disponibilní peněžní prostředky, které z běžných příjmů mohou být využity na investice, případně splácení dluhů atd. Provozní saldo = (daňové příjmy + nedaňové příjmy + neinvestiční transfery) – běžné výdaje.

⁵ Kapitálové výdaje z vlastních zdrojů = kapitálové výdaje – přijaté investiční transfery. Nelze zohlednit časový nesoulad mezi okamžikem přijetí investičního transferu na konkrétní investiční akci a okamžikem, kdy je realizován kapitálový výdaj z přijatého transferu na konkrétní akci.

⁶ Rozdíl mezi provozním saldem očištěným o splátky půjčených peněžních prostředků a kapitálovými výdaji z vlastních zdrojů.

transfery cizím PO (0,1 mld. Kč) a nákup služeb (0,1 mld. Kč). Všechny tyto výdaje **souvisí** především se **zajištěním ubytování ukrajinských uprchlíků**, kdy **většina těchto výdajů je refundována ze státního rozpočtu**.

Graf č. 15: Měsíční výdaje krajů v souvislosti s pomocí Ukrajině a jejímu obyvatelstvu v roce 2023 (mil. Kč)

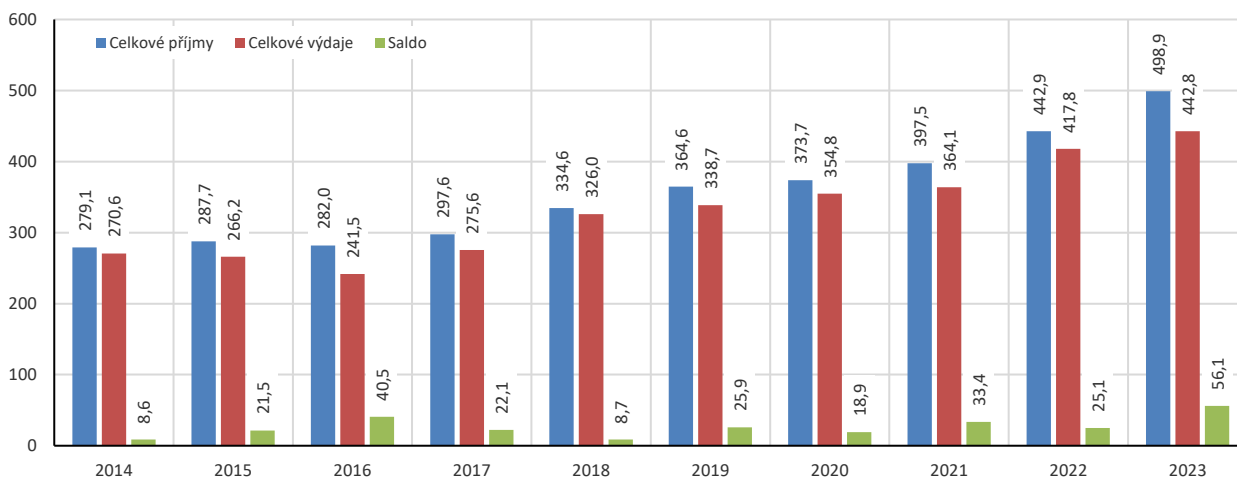

3 Výsledky hospodaření obcí

Hospodaření obcí skončilo v roce 2023 s přebytkem ve výši 56,1 mld. Kč, což představuje meziroční **zvýšení o 123,5 %**, respektive o 31 mld. Kč. Saldo rozpočtu v letech 2014–2023 vykazuje značné kolísání, kdy se pohybovalo v rozmezí od 8,6 mld. Kč (v roce 2014) do 56,1 mld. Kč (v roce 2023). **Bez hospodaření hl. m. Prahy**, které svými výsledky hospodaření výrazně ovlivňuje celkové výsledky hospodaření obcí, činily celkové konsolidované **příjmy obcí 358,2 mld. Kč**, **výdaje 331,3 mld. Kč** a **výsledek hospodaření skončil s přebytkem 26,8 mld. Kč**. **Přebytek rozpočtu meziročně vzrostl o 179,9 %**, tj. o 17,3 mld. Kč. Výsledek hospodaření obcí bez hl. m. Prahy potvrdil svoji nestabilitu a výrazný meziroční výkyv.

Obce ve svých schválených rozpočtech očekávaly **pro rok 2023 schodek ve výši 73,1 mld. Kč**, ale **skutečnost byla vyšší o 129,2 mld. Kč**. Vzniklý rozdíl byl způsoben především **podhodnocením daňových příjmů (o 20,2 %)** a **nadhodnocením kapitálových výdajů (o 13,3 %)**.

Graf č. 16: Příjmy, výdaje a saldo obcí v letech 2014–2023 (mld. Kč)

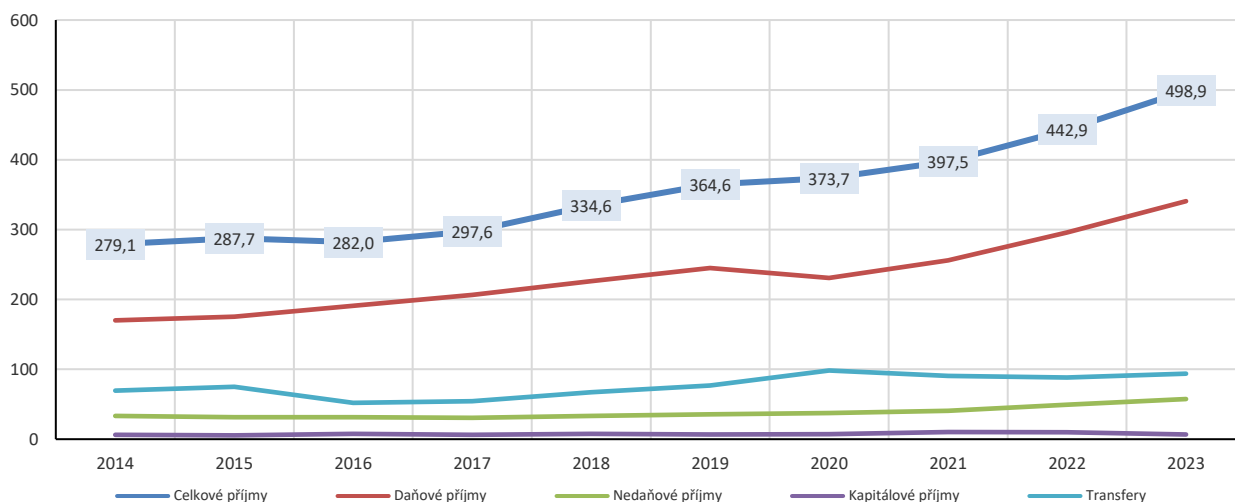
3.1 Příjmy obcí

Celkové příjmy obcí dosáhly 498,9 mld. Kč, meziročně **vzrostly o 12,7 %**, tj. o 56,1 mld. Kč. V případě **očistění celkových příjmů** o transfery určené na přímé výdaje na vzdělávání a dotace pro soukromé školy ve výši 24,3 mld. Kč, které přijalo hl. m. Praha, **činí celkové příjmy 474,7 mld. Kč**.

Vlastní příjmy obcí činily **405 mld. Kč** a meziročně došlo k jejich **růstu 14,2 %**, respektive o 50,2 mld. Kč. **Podíl vlastních příjmů** na celkových příjmech obcí představuje 81,2 %. **Na očištěných příjmech** obcí dokonce představuje **podíl ve výši 85,3 %**. Obce jsou tedy **rozpočtově soběstačné** a **nevykazují významnou závislost na přijatých transferech**.

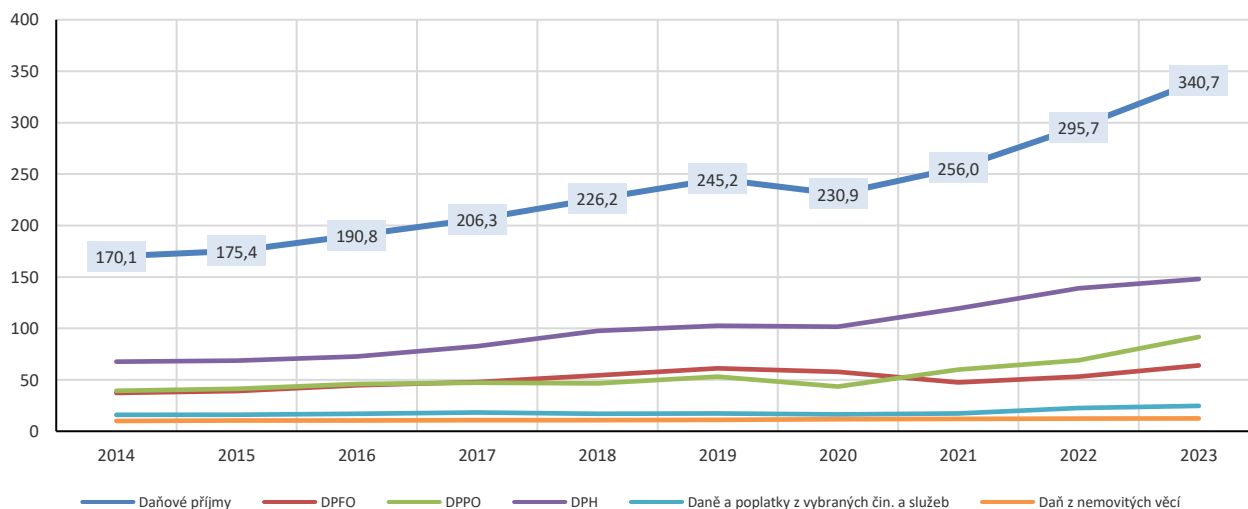
Výrazný meziroční růst byl zaznamenán především u **daňových příjmů**, které se **zvýšily o 15,2 %**, tedy o 45 mld. Kč. **Nedaňové příjmy** vykázaly **růst o 16,6 %**, tj. o 8,2 mld. Kč na 57,5 mld. Kč a **přijaté transfery** se **zvýšily o 6,6 %**, respektive o 5,8 mld. Kč. U **minoritních kapitálových příjmů** došlo k výraznému poklesu o **30,7 %**, tj. o 3 mld. Kč na **6,8 mld. Kč**.

Graf č. 17: Struktura příjmů obcí v letech 2014–2023 (mld. Kč)

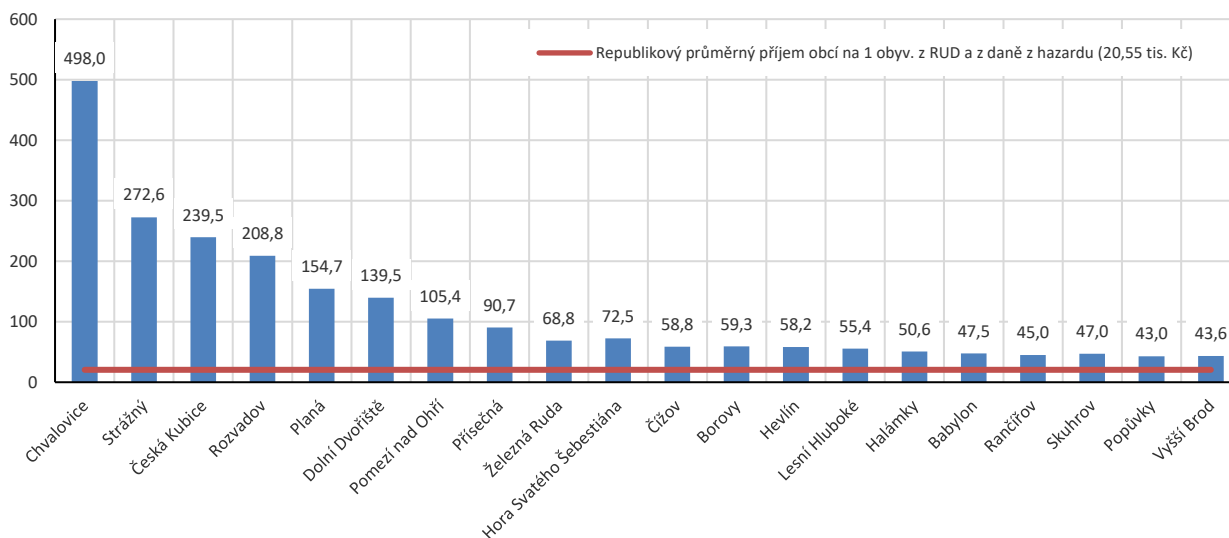
Daňové příjmy obcí navázaly i v roce 2023 na meziroční růstovou tendenci, kterou měly, s výjimkou roku 2020, kdy došlo k poklesu inkasa daňových příjmů především v důsledku pandemie covid-19, v celém sledovaném období. Růst byl způsoben např. **posílením výnosů firem podnikajících v oblasti energetiky a finančního zprostředkování, inflací** apod. Nejvýznamnější růst byl vykázán u inkasa **DPPO**, které se **zvýšilo o 33,2 %**, tj. o 22,8 mld. Kč na **91,7 mld. Kč**. Významný růst byl dále vykázán u inkasa **DPFO**, u kterého došlo k **růstu o 20,8 %**, respektive o 11 mld. Kč na **64 mld. Kč**. Inkaso **DPH** se meziročně **zvýšilo o 6,6 %**, tedy o 9,1 mld. Kč a **činilo 148 mld. Kč**. U **příjmů z daní a poplatků z vybraných činností** došlo proti předchozímu roku k **růstu o 8,5 %**, tedy o 1,9 mld. Kč na **24,7 mld. Kč** a **příjmy z daně z nemovitých věcí** zůstaly na podobné úrovni, kdy činily 12,5 mld. Kč. Obce tak stále **nevyužívají možnost stanovení místních koeficientů**, kdy **5 346 obcí nestanovilo žádný koeficient**.

Graf č. 18: Struktura daňových příjmů obcí v letech 2014–2023 (mld. Kč)

V části daňových příjmů stojí za zmínku příjem vybraných obcí z **daní z hazardních her**, který sice z celkového pohledu na příjem obcí zastává naprosto minimální podíl, nicméně u vybraných obcí tvoří značnou část jejich příjmů. V některých případech dokonce několikanásobně překračuje republikový průměr. Jak je patrné z následujícího grafu, tak **nejvyšší příjem** z rozpočtového určení daní a z **daní z hazardních her** má **na 1 obyvatele obec Chvalovice**, která se svým **příjmem ve výši 498 tis. Kč** překračuje republikový průměr **24,2krát**. Dále je možné zmínit obce **Strážný (13,3krát)**, **Česká Kubice (11,7 krát)** nebo **Rozvadov (10,2 krát)**.

Graf č. 19: Příjem vybraných obcí z rozpočtového určení daní a z daní z hazardních her na 1 obyv. v roce 2023 (tis. Kč)

Zdrojem **nedaňových příjmů** obcí byly **především příjmy z pronájmu nebo pachtu majetku**, které dosáhly výše **16,2 mld. Kč** (meziročně o 5,9 %, tj. o 0,9 mld. Kč více) a příjmy z vlastní činnosti, které zůstaly na stejné úrovni (14,4 mld. Kč). Nejvýraznější meziroční změna byla vykázaná u **příjmů z finančního majetku**, které se **zvýšily o 63,8 %**, respektive o 5,2 mld. Kč na 13,3 mld. Kč.

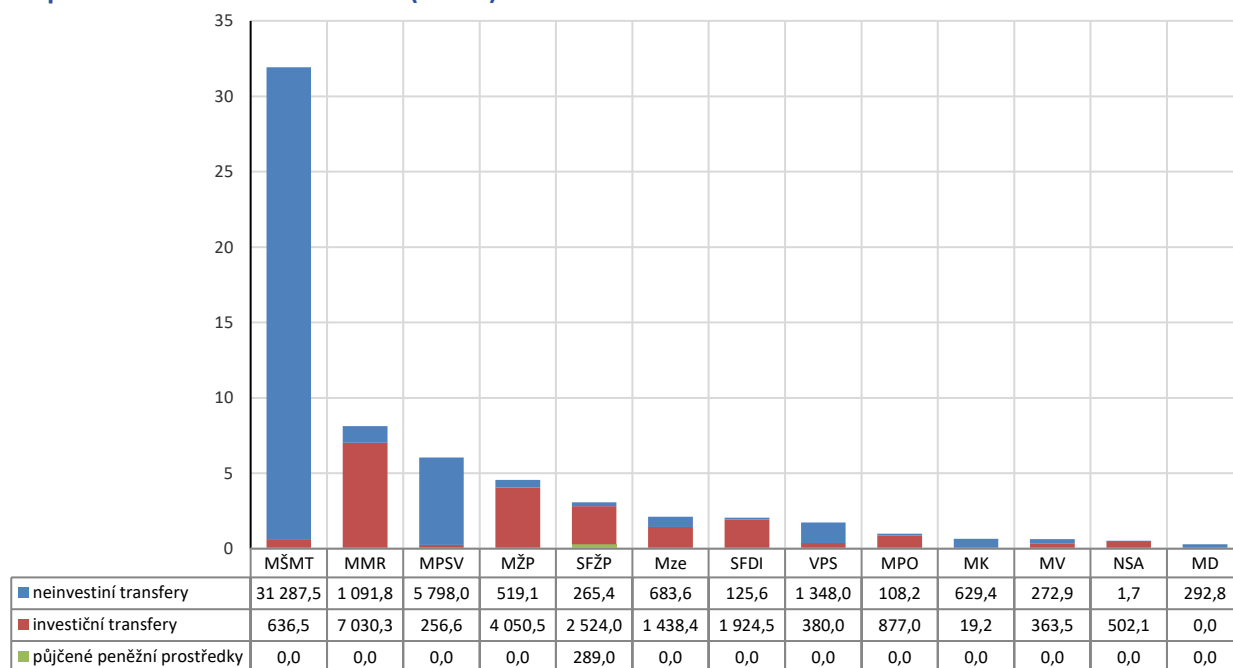
Kapitálové příjmy tvořily pouze **minoritní část** v podobě **1,4 %** z celkových příjmů obcí.

Obce v roce 2023 přijaly **transfery v celkové výši 94 mld. Kč** a meziročně došlo k jejich **růstu o 6,6 %**, tj. o 5,8 mld. Kč. K růstu celkových přijatých transferů obcí přispěly jak **neinvestiční transfery**, které činily **68,8 mld. Kč** a meziročně se **zvýšily o 8,5 %**, tj. o 5,4 mld. Kč, tak i **investiční transfery**, které **dosáhly 25,2 mld. Kč** a meziročně došlo k jejich **růstu o 1,9 %**, tj. o 0,5 mld. Kč.

Největší část neinvestičních transferů přijaly obce z **rozpočtu kapitoly MŠMT**, které činily **31,3 mld. Kč** a meziročně se **zvýšily o 21,8 %**, tj. o 5,6 mld. Kč. Nicméně je třeba uvést, že naprostou **většinu těchto peněžních prostředků** přijalo hl. m. Praha v rámci transferů na **přímé výdaje na vzdělávání a dotaci pro soukromé školy ve výši 24,3 mld. Kč**. Dále lze zmínit peněžní prostředky přijaté z **rozpočtu kapitoly Ministerstvo práce a sociálních věcí** (dále jen „MPSV“) ve výši **5,8 mld. Kč**, které se meziročně **zvýšily o 11 %**, respektive o 0,6 mld. Kč. Pokles přijatých neinvestičních transferů byl vykázan především u peněžních prostředků poskytnutých z rozpočtu kapitoly **Všeobecná pokladní správa** (dále jen „VPS“), které dosáhly 1,3 mld. Kč (**o 25,3 %**, tj. o 0,5 mld. Kč **méně**) a peněžních prostředků poskytnutých z rozpočtu kapitoly **MMR**, které činily 1,1 mld. Kč (**o 38,9 %**, tedy o 0,7 mld. Kč **méně**).

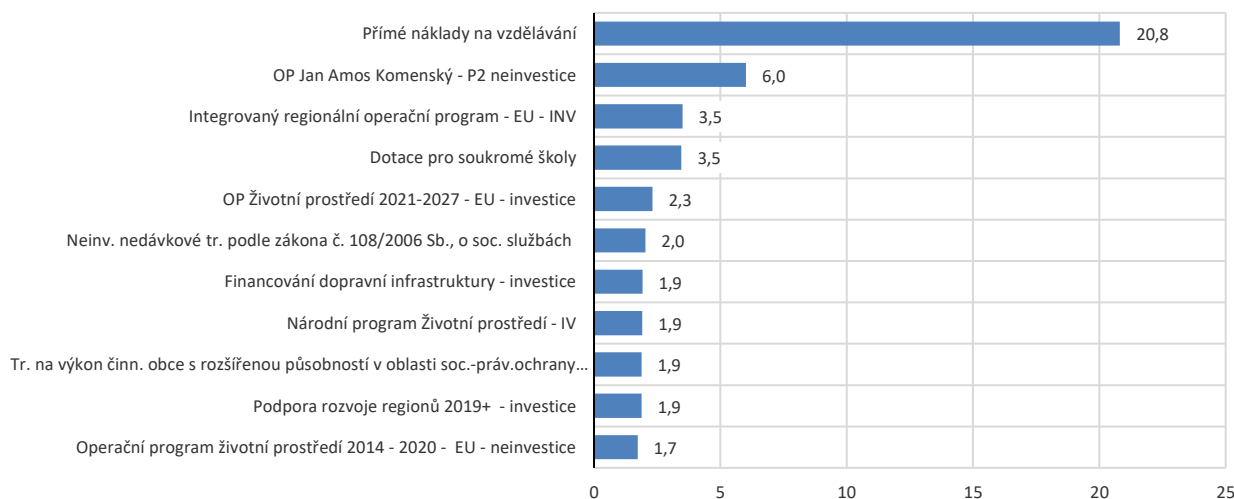
Z pohledu **investičních transferů** přijaly obce **nejvíce peněžních prostředků z rozpočtu kapitoly MMR** ve výši **7 mld. Kč**, což představovalo meziroční **pokles o 16,3 %**, tj. o 1,4 mld. Kč. Dále lze zmínit peněžní prostředky ve výši **4,1 mld. Kč** poskytnuté z rozpočtu kapitoly **MŽP** (meziročně **o 131,4 %**, tj. o 2,3 mld. Kč **více**), případně peněžní prostředky poskytnuté z rozpočtu **Státního fondu životního prostředí** (dále jen „SFŽP“) ve výši **2,5 mld. Kč** (**o 26,8 %**, tj. o 0,9 mld. Kč **méně**).

Graf č. 20: Přehled nejvýznamnějších transferů a půjčených peněžních prostředků přijatých obcemi ze státního rozpočtu a z rozpočtů státních fondů v roce 2023 (mil. Kč)

V případě jednotlivých dotačních titulů přijaly obce nejvíce peněžních prostředků v rámci přímých výdajů na vzdělávání (růst o 7,4 %, tj. o 1,4 mld. Kč na 20,8 mld. Kč), OP Jan Ámos Komenský (růst o 173 %, respektive o 3,8 mld. Kč na 6 mld. Kč), Integrovaný regionální operační program – investice – podíl EU (pokles o 20,6 %, tedy o 0,9 mld. Kč na 3,5 mld. Kč) nebo dotace pro soukromé školy (růst o 8,2 %, tj. o 0,3 mld. Kč na 3,5 mld. Kč). Bez povšimnutí by také neměly zůstat peněžní prostředky přijaté obcemi v rámci OP Životní prostředí 2021-2027 – investice – podíl EU, které činily 2,3 mld. Kč

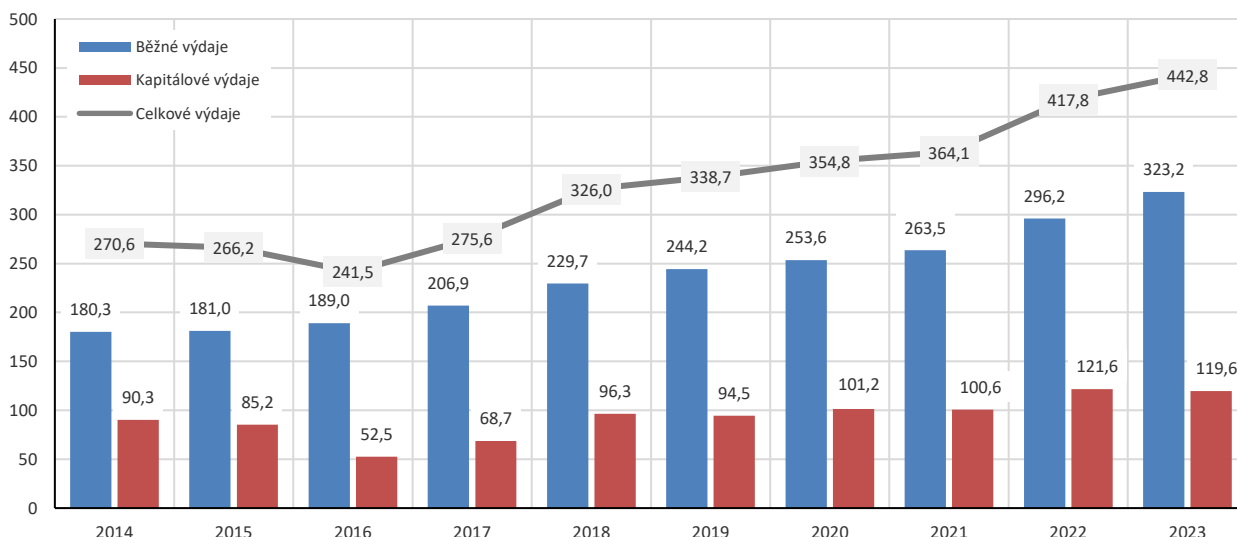
Graf č. 21: Nejvýznamnější transfery přijaté obcemi v roce 2023 (mld. Kč)

3.2 Výdaje obcí

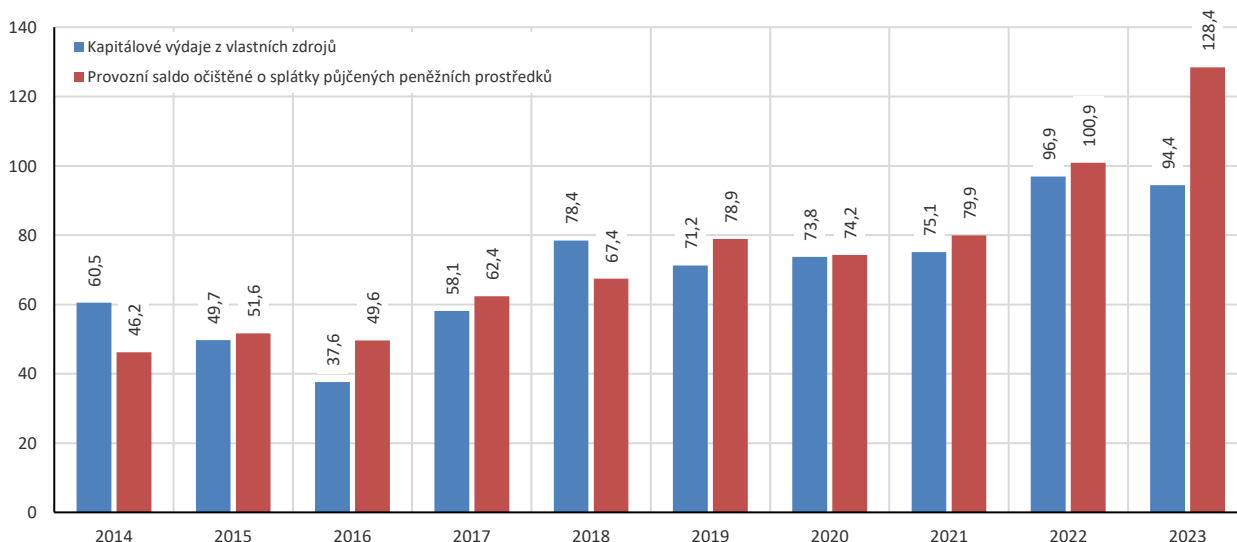
Celkové výdaje obcí pokračují v růstovém trendu. V roce 2023 činily celkové výdaje obcí 442,8 mld. Kč a meziročně se zvýšily o 6 %, tj. o 25,1 mld. Kč. Po očištění celkových výdajů obcí o transfery na přímé výdaje na vzdělávání a dotace pro soukromé školy činí jejich výše 418,5 mld. Kč. Na meziročním zvýšení celkových výdajů se podílely pouze běžné výdaje, které se zvýšily o 9,1 %, tedy o 27,1 mld. Kč na 323,2 mld. Kč. U kapitálových výdajů došlo proti předchozímu roku k poklesu o 1,6 %, respektive o 2 mld. Kč na 119,6 mld. Kč.

Graf č. 22: Struktura výdajů obcí v letech 2014–2023 (mld. Kč)

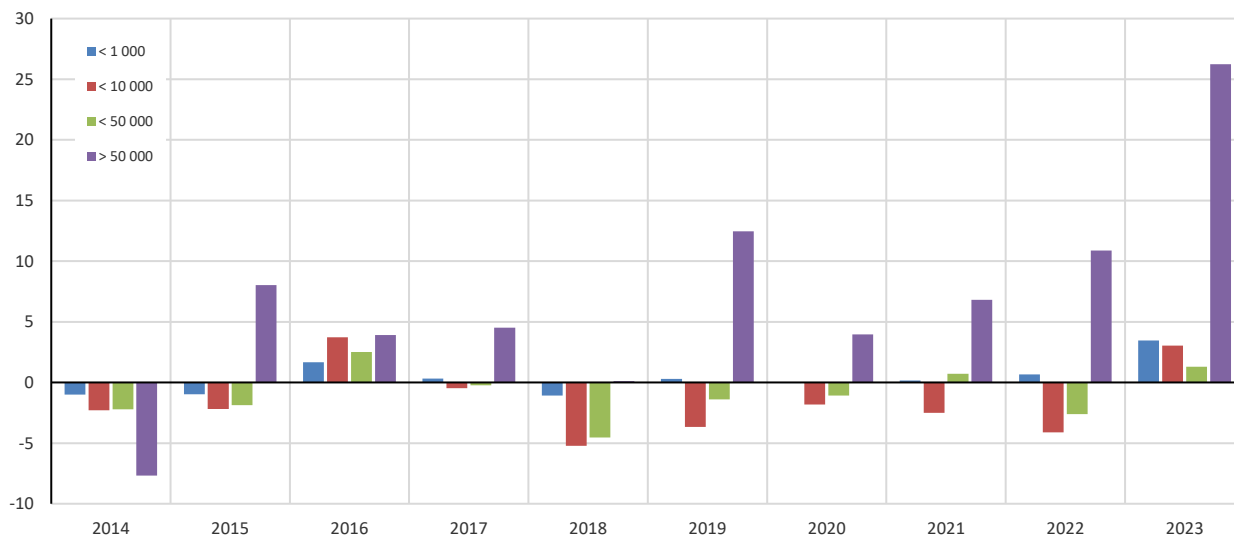
Obce v posledních pěti letech svůj investiční potenciál plně nevyužily. Od roku 2015 ho dokonce využily pouze jednou v roce 2018. Na celkovém nevyužitém investičním potenciálu obcí se významně podílí hl. m. Praha, která od roku 2013 nevyužila svůj investiční potenciál ani jednou. Nevyužívání investičního potenciálu může znamenat ohrožení rozvoje obcí a zároveň v době vysoké inflace dochází k znehodnocování peněžních prostředků držených na bankovních účtech, které by bylo možné efektivněji využít. Plánované finančně náročné investiční akce je z dlouhodobého hlediska efektivnější financovat se zapojením cizích zdrojů např. formou standardních úvěrových produktů komerčních bank, než si na ně dlouhodobě spořit.

Graf č. 23: Využití investičního potenciálu obcí v letech 2014–2023 (mld. Kč)

Po rozdělení obcí do velikostních skupin podle počtu obyvatel lze uvést, že nevyužívání investičního potenciálu obcí způsobují především nejlidnatější obce s více než 50 tis. obyvateli. Zajímavá je skutečnost, kdy nejmenší obce do 1 tis. obyvatel také většinou plně nevyužívají svůj investiční potenciál. Obce od 1 tis. obyvatel do 50 tis. obyvatel ve sledovaném období svůj investiční potenciál převážně využívaly.

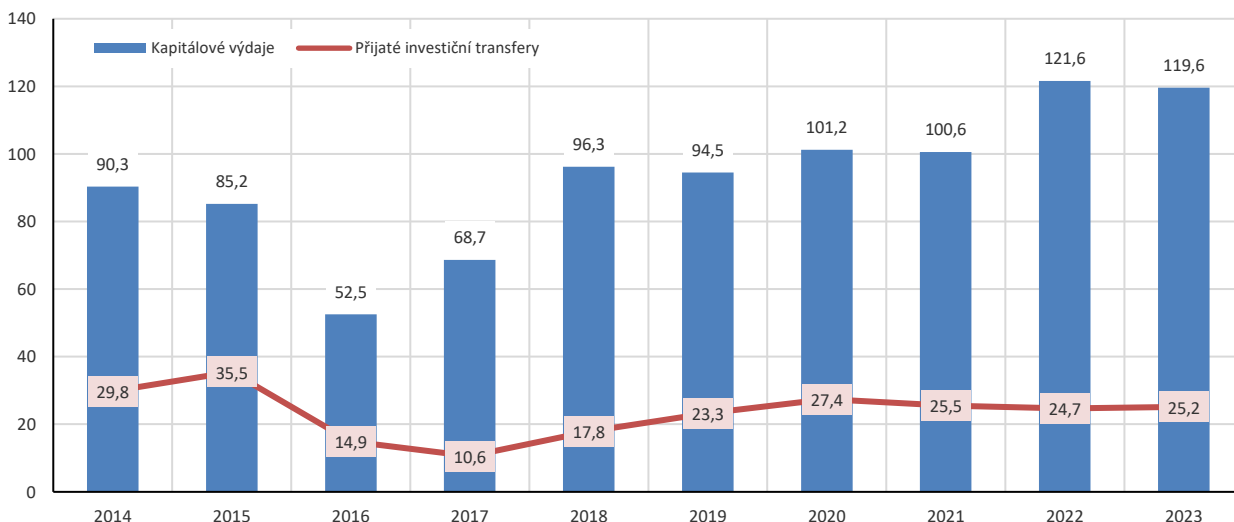
Graf č. 24: Nevyužitý investiční potenciál obcí dle velikostních skupin podle počtu obyvatel 2014–2023 (mld. Kč)

Z detailnějšího pohledu na **běžné výdaje** obcí, které **představují 73 % celkových výdajů**, vyplývá, že většina peněžních prostředků obcí směřovala do **neinvestičních transferů PO** ve výši **83,1 mld. Kč**. Jednalo se především o organizace působící v oblastech **školství (50,1 mld. Kč)**, **sociálních služeb (11,1 mld. Kč)** a **kultury (9,9 mld. Kč)** nebo **bydlení a komunálních služeb (5,3 mld. Kč)**. Dále významnou část z běžných výdajů tvořily výdaje na **nákup služeb (56,5 mld. Kč)**, kdy největší část peněžních prostředků směřovala na **sběr a svoz komunálních odpadů (10,4 mld. Kč)**, **činnosti místní správy (8,9 mld. Kč)** nebo výdaje spojené se **silnicemi (8,6 mld. Kč)**. Významná část běžných výdajů byla dále vynaložena na **platy a ostatní platby za provedenou práci (66,3 mld. Kč)**, **neinvestiční transfery podnikatelům (39,9 mld. Kč)** nebo výdaje na ostatní nákupy (24,4 mld. Kč).

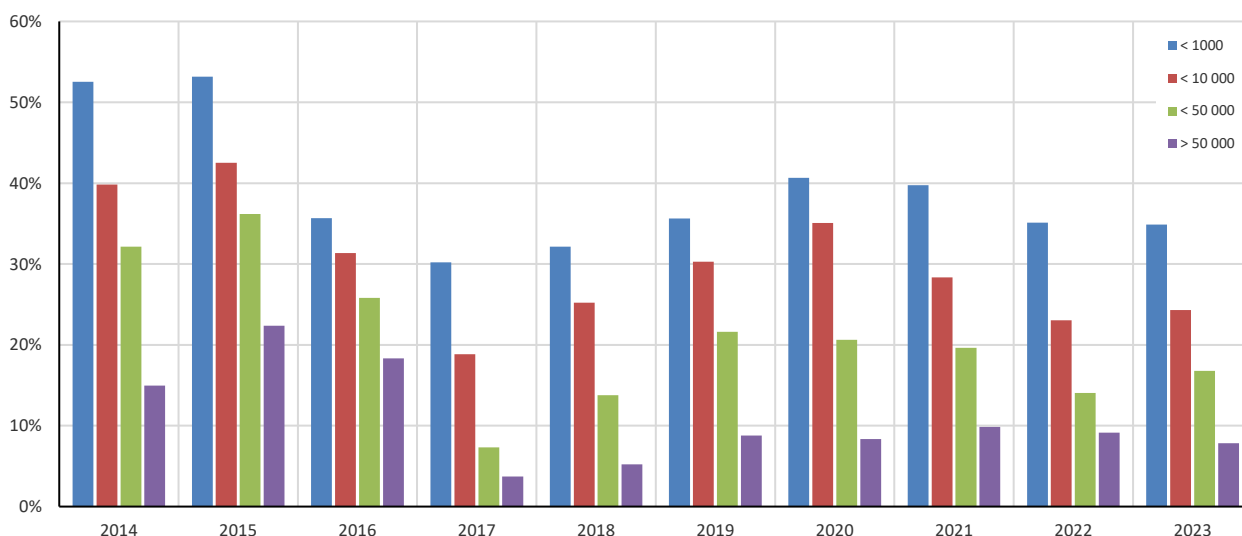
Vývoj kapitálových výdajů obcí od roku 2014 značně kolísá, kdy zároveň příliš **nekoreluje s vývojem přijatých investičních transferů**. **Nízká závislost investičních výdajů obcí na přijatých investičních transferech** vyplývá také z výrazně nižšího poměru investičních přijatých transferů na kapitálových výdajích obcí, **než je tomu např. u krajů**. U obcí se tento poměr pohyboval v letech 2014-2023 v rozmezí od 15,4 % (v roce 2017) do 41,6 % (v roce 2015).

Graf č. 25: Kapitálové výdaje a investiční transfery přijaté obcemi v letech 2014–2023 (mld. Kč)

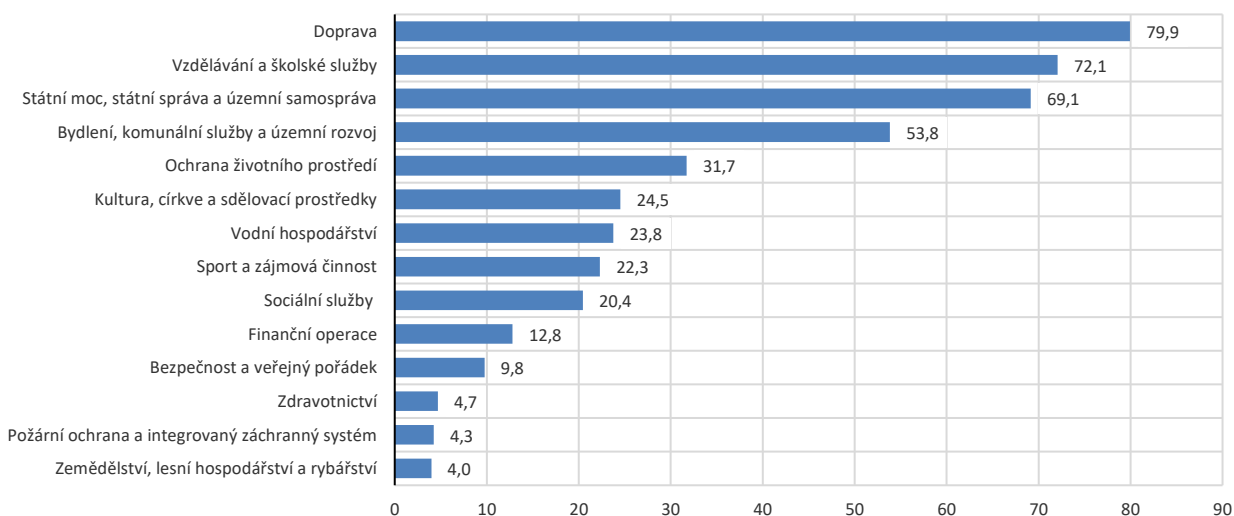
Závislost kapitálových výdajů obcí podle velikostních kategorií dle počtu obyvatel na přijatých investičních transferech je velmi rozdílná, kdy u **nejmenších obcí do 1 tis. obyvatel je závislost vysoká** (v roce 2023 činila 34,9 %) a naopak u **největších obcí nad 50 tis. obyvatel je výrazně nižší** (v roce 2023 činila 7,8 %). **Realizace investičních akcí u menších obcí je značně závislá na přijatých dotacích, ale postupně se tato závislost snižuje.**

Graf č. 26: Podíl přijatých investičních transferů na kapitálových výdajích obcí v rozdělení podle počtu obyvatel v letech 2014–2023 (%)

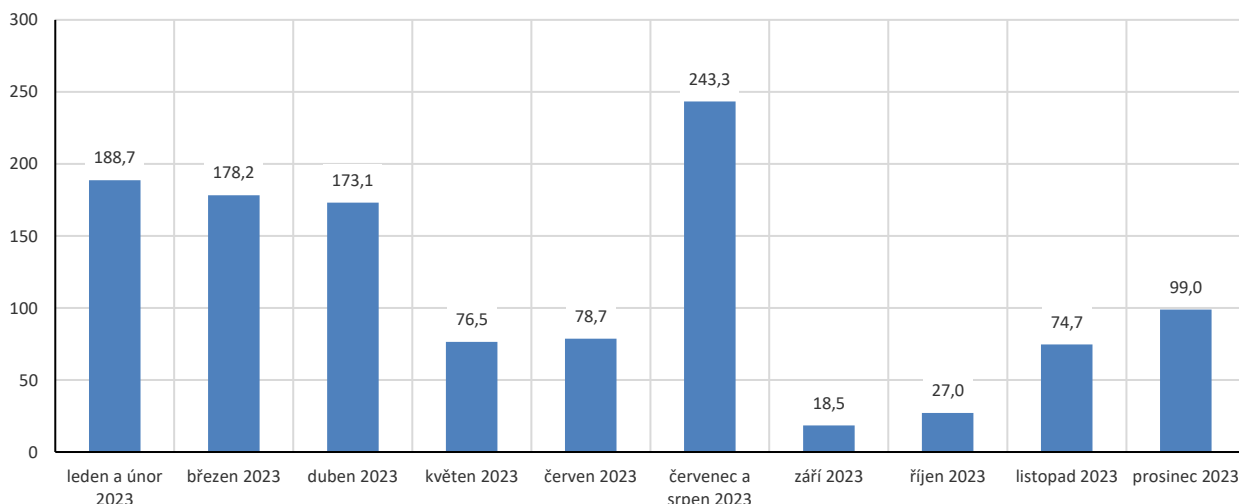
V případě odvětvových výdajů obcí směřovala většina peněžních prostředků do oblasti **dopravy (79,9 mld. Kč)**, kde byla největší část peněžních prostředků určena na **dopravní obslužnost (33,9 mld. Kč)** nebo výdaje na **silnice (26,9 mld. Kč)**. Dále lze zmínit výdaje určené na **vzdělávání (72,1 mld. Kč, tj. o 17,3 % více)** nebo **státní moc, státní správa a územní samospráva (69,1 mld. Kč, tj. o 9,5 % více)**, které směřovaly především na **činnost místní správy (59,5 mld. Kč)**.

Graf č. 27: Nejvýznamnější odvětvové výdaje obcí v roce 2023 (mld. Kč)

Válečný konflikt na Ukrajině se promítl také do hospodaření obcí, které se podílely především na **pomoci ukrajinským uprchlíkům na území České republiky**. Obce tak za rok 2023 vynaložily peněžní prostředky v celkové výši **1,2 mld. Kč**. Výši celkových výdajů obcí významně ovlivnily **výdaje realizované z rozpočtu hl. m. Prahy**, které za rok 2023 činily **1 mld. Kč, což představuje 83,8 % celkových výdajů**. Jednalo se zvláště o **výdaje související s ubytováním ukrajinských uprchlíků**, neinvestiční transfery zřízeným PO nebo neinvestiční transfery spolkům. **Výdaje obcí souvisejících s pomocí Ukrajiny a jejímu obyvatelstvu jsou z naprosté většiny propláceny ze státního rozpočtu**. V roce 2023 byly obcím kompenzovány výdaje v souvislosti s pomocí ukrajinským uprchlíkům v celkové výši 1 mld. Kč ze státního rozpočtu.

Graf č. 28: Měsíční výdaje obcí v souvislosti s pomocí Ukrajině a jejímu obyvatelstvu v roce 2023 (mil. Kč)

3.3 Hospodaření hlavního města Prahy

Rozpočtové hospodaření hl. m. Prahy je v rámci výkaznictví sledováno jako rozpočet obce, a proto je zahrnuto do výše uvedených souhrnných výsledků hospodaření obecních rozpočtů. Postavení hl. m. Prahy v rámci ÚR je však specifické, a to jak z hlediska systému veřejné správy (hlavní město vykonává jak státní správu, která podle zákona přísluší obcím, tak i státní správu, jejíž výkon zajišťují kraje), tak současně i z hlediska objemu peněžních prostředků, které procházejí jeho rozpočtem. **Příjmy hl. m. Prahy představují zhruba čtvrtinu celkových příjmů obecních rozpočtů** (v roce 2023 to bylo **28,2 %**). V následující části jsou proto výsledky hospodaření hl. m. Prahy uvedeny samostatně.

Hl. m. Praha **dlouhodobě**, stejně jako ostatní ÚR, **schvaluje svůj rozpočet se schodkem**. Dosažené výsledky hospodaření ve skutečnosti jsou však ve výrazném přebytku. Pro rok **2023 byl schválen rozpočet se schodkem ve výši 10,5 mld. Kč**, ale **skutečný výsledek hospodaření dosáhl přebytku ve výši 29,3 mld. Kč**.

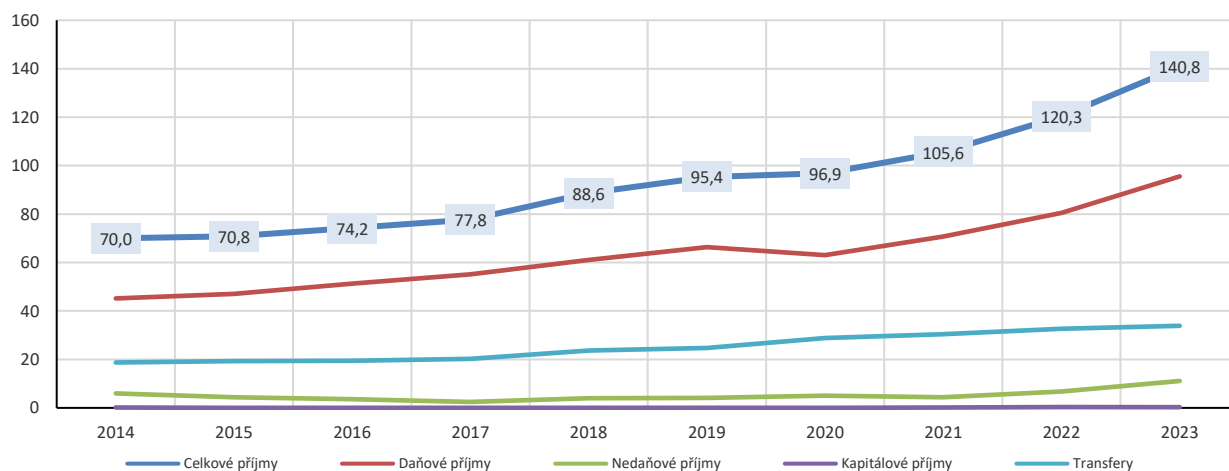
3.3.1 Příjmy hl. m. Prahy

Celkové příjmy hl. m. Prahy od roku 2014 permanentně rostou. V roce 2023 došlo k jejich **růstu o 17 %**, tj. o 20,4 mld. Kč na **140,8 mld. Kč**. Po **očistění** o transfery na přímé výdaje na vzdělávání a dotace pro soukromé školy však jejich výše činí **116,5 mld. Kč**.

V roce 2023 došlo u inkasa **daňových příjmů** hl. m. Prahy k meziročnímu **růstu o 18,8 %**, tj. o 15,1 mld. Kč na **95,5 mld. Kč**, u **transferů** o **3,6 %**, tj. o 1,2 mld. Kč na **33,9 mld. Kč** a u **nedaňových příjmů** k růstu o **62,8 %**, respektive o 4,3 mld. Kč na **11,1 mld. Kč**. Naopak **kapitálové příjmy klesly o 30,5 %** na **0,2 mld. Kč**. Nedaňové a kapitálové příjmy však představovaly pouze 8,1 % z celkových příjmů hl. m. Prahy. Mezi roky 2014-2023 tento podíl značně kolísal, přičemž nejnižší byl v loňském roce a naopak nejvyšší v roce 2017 (31,2 %).

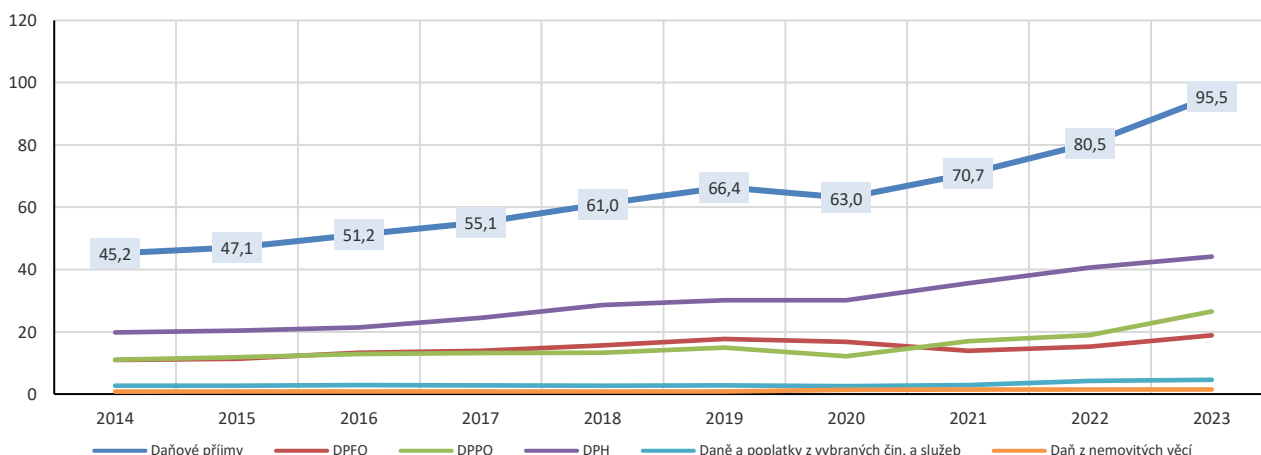
Při schvalování svého rozpočtu hl. m. Praha **předpokládala**, proti predikci MF, **meziroční pokles daňových příjmů**. Hl. m. Praha předpokládala daňové příjmy ve výši 72,7 mld. Kč, ale ve **skutečnosti byly o 31,4 %**, tj. o 22,8 mld. Kč **vyšší**.

Graf č. 29: Struktura příjmů hl. m. Prahy v letech 2014–2023 (mld. Kč)

V případě struktury **daňových příjmů města**, které tvoří **67,9 % celkových příjmů**, představuje nejvýznamnější část inkaso DPH, které dosáhlo **44,1 mld. Kč (o 8,7 %, tj. o 3,5 mld. Kč více)**, dále následuje inkaso DPPO ve výši **26,5 mld. Kč (růst o 40,1 %, tj. o 7,6 mld. Kč)** a inkaso DPFO ve výši **18,9 mld. Kč (o 23,5 %, tj. o 3,6 mld. Kč více)**. Výše inkasa DPFO tak dosáhla hodnot vykázaných mezi roky 2018–2020, kdy byl jeho následný pokles způsoben především **zrušením institutu superhrubé mzdy** a také **výplatou kompenzačního bonusu podnikatelům z roku 2021**. Daně a poplatky z vybraných činností a služeb a daň z nemovitých věcí tvoří pouze zlomkovou část daňových příjmů, které v součtu činí 6 mld. Kč a meziročně se zvýšily o 6 %.

Graf č. 30: Struktura daňových příjmů hl. m. Prahy v letech 2014–2023 (mld. Kč)

Výše **nedaňových a kapitálových příjmů** představuje pro hl. m. Prahu i přes jejich meziroční **zvýšení o 58,3 % minoritní část příjmů**, která činí **11,3 mld. Kč**. U nedaňových příjmů lze zmínit jako nejvýznamnější **příjmy z finančního majetku ve výši 7 mld. Kč (o 53,1 %, tj. o 2,4 mld. Kč více)**.

V případě transferů přijatých městem došlo v roce 2023 k růstu o 3,6 %, tedy o 1.2 mld. Kč na 33,9 mld. Kč. **Nárůst přijatých transferů** byl vykázan pouze u **neinvestičních transferů**, které činily **32,9 mld. Kč (o 4,8 %, tj. o 1,5 mld. Kč více)**. Přijaté **investiční transfery** se meziročně **snížily o 26,4 %**, respektive o 0,3 mld. Kč na **1 mld. Kč**.

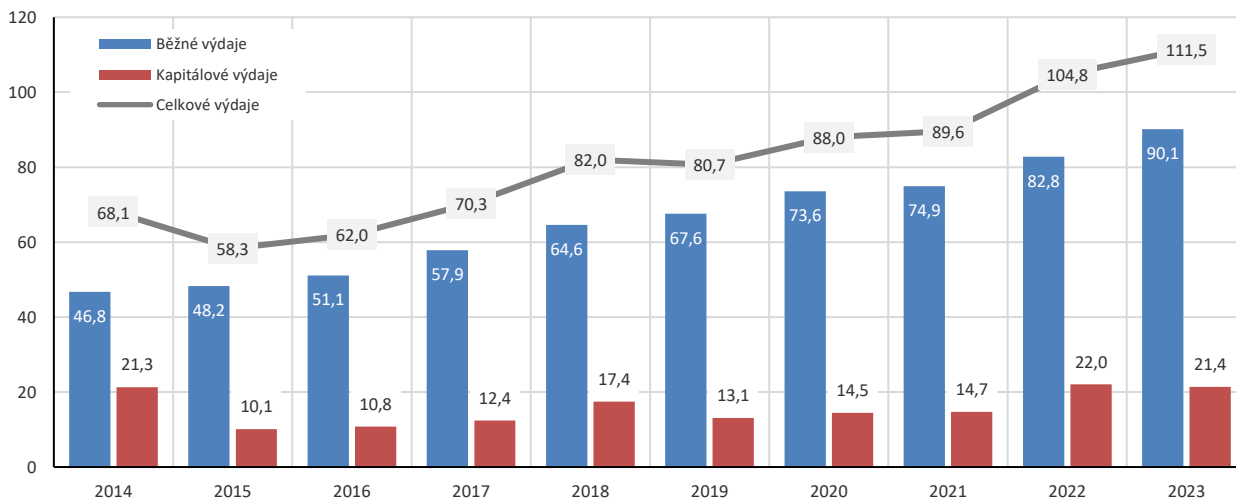
U **neinvestičních přijatých transferů** se jednalo především o **peněžní prostředky z rozpočtu kapitoly MŠMT** ve výši **25,5 mld. Kč** (meziroční růst o 9,8 %, tj. o 2,3 mld. Kč), které z naprosté většiny tvořily transfery na přímé výdaje na vzdělávání a dotace pro soukromé školy v celkové výši 24,3 mld. Kč (meziročně o 7,5 %, tj. o 1,7 mld. Kč více). Dále je možné zmínit peněžní prostředky poskytnuté z rozpočtu kapitoly **MPSV** ve výši **2,6 mld. Kč** (meziročně o 17,9 %, tj. o 0,4 mld. Kč více).

Investiční transfery přijalo hl. m. Praha především z rozpočtu **kapitoly MMR** ve výši **0,4 mld. Kč (o 44,9 %, tj. o 0,3 mld. Kč méně)** a z rozpočtu **SFDI** ve výši **0,4 mld. Kč (o 24,9 %, tj. o 0,1 mld. Kč méně)**.

3.3.2 Výdaje hl. m. Prahy

Celkové výdaje hl. m. Prahy se meziročně **zvýšily o 6,4 %**, tj. o 6,7 mld. Kč na **111,5 mld. Kč**. Na tomto růstu se podílely pouze **běžné výdaje**, které se meziročně **zvýšily o 8,8 %**, tj. o 7,3 mld. Kč na **90,1 mld. Kč**. **Kapitálové výdaje** meziročně **klesly o 2,9 %** na **22 mld. Kč**.

Graf č. 31: Struktura výdajů hl. m. Prahy v letech 2014–2023 (mld. Kč)

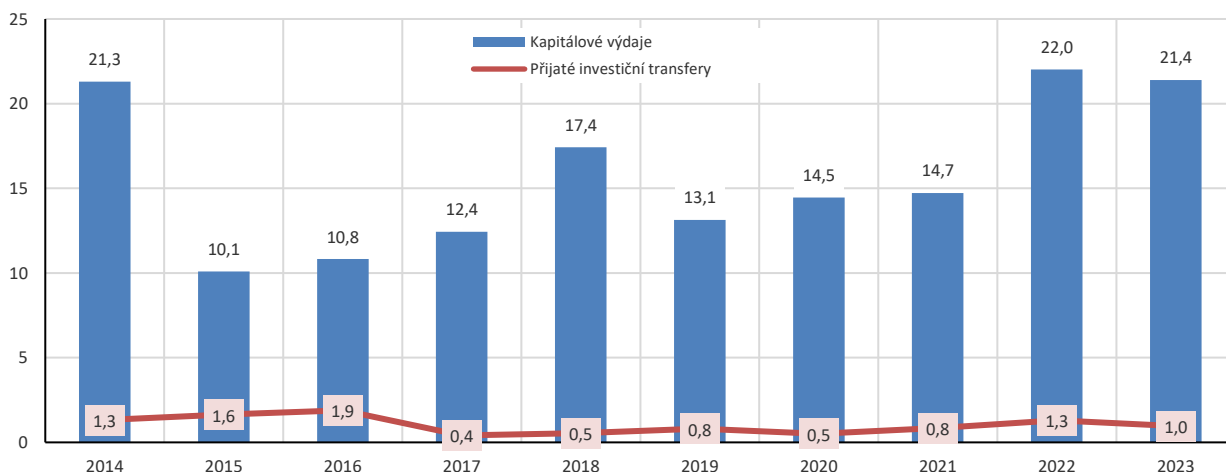

Struktura **běžných výdajů** hl. m. Prahy, které **představují 80,8 %** z celkových výdajů, je ovlivněna především **neinvestičními transfery PO**, které činily **34,7 mld. Kč** (meziroční růst o 8,3 %, tj. o 2,6 mld. Kč). Jednalo se především o **organizace působící v oblasti školství**, kam **směřovalo 77,5 % zmíněných peněžních prostředků**. Dále významná část peněžních prostředků směřovala do **PO působících v oblasti sociálních služeb**, které obdržely **9,4 % zmíněných transferů**. Běžné výdaje směřovaly také na **neinvestiční transfery podnikatelům** v celkové výši **24,7 mld. Kč (o 706,5 %, tj. o 21,6 mld. Kč více)**, kdy téměř celý meziroční růst byl způsoben změnou metodiky vykazování výdajů hl. m. Prahy na dopravní obslužnost linkovou, drážní nebo smíšenou (21,4 mld. Kč. Dále lze uvést výdaje na nákup služeb ve výši 13,3 mld. Kč (o 58,3 %, tj. o 18,5 mld. Kč méně).

V případě realizace investic **není hl. m. Praha téměř vůbec závislá na přijatých investičních transferech**, neboť jejich **podíl na kapitálových výdajích** je od roku 2017 **minimální**. S ohledem na vysoké vlastní příjmy je město schopné financovat své investice z vlastních zdrojů. Hl. m. Praha však **v dostatečné míře nerealizuje investiční projekty**.

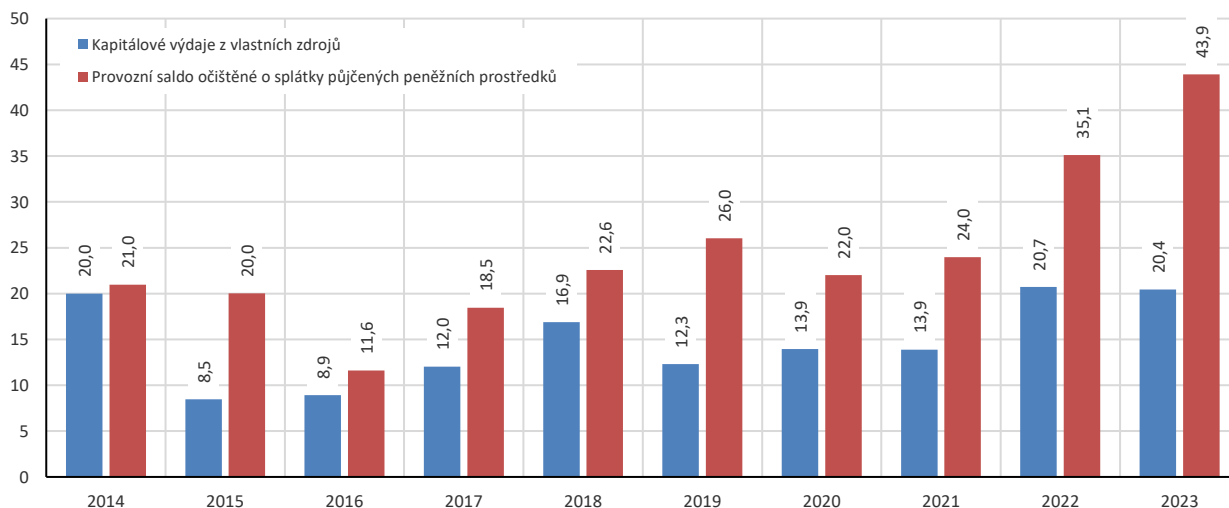
Hl. m. Praha na rok 2023 **předpokládala**, dle schváleného rozpočtu, **kapitálové výdaje ve výši 26 mld. Kč**, ale ve **skutečnosti realizovala investice** v celkové výši **21,4 mld. Kč**. Ve schváleném rozpočtu tedy došlo k **nadhodnocení kapitálových výdajů** proti skutečnosti **o 17,9 %**, respektive o 4,6 mld. Kč.

Graf č. 32: Kapitálové výdaje a investiční přijaté transfery hl. m. Prahou v letech 2014–2023 (mld. Kč)

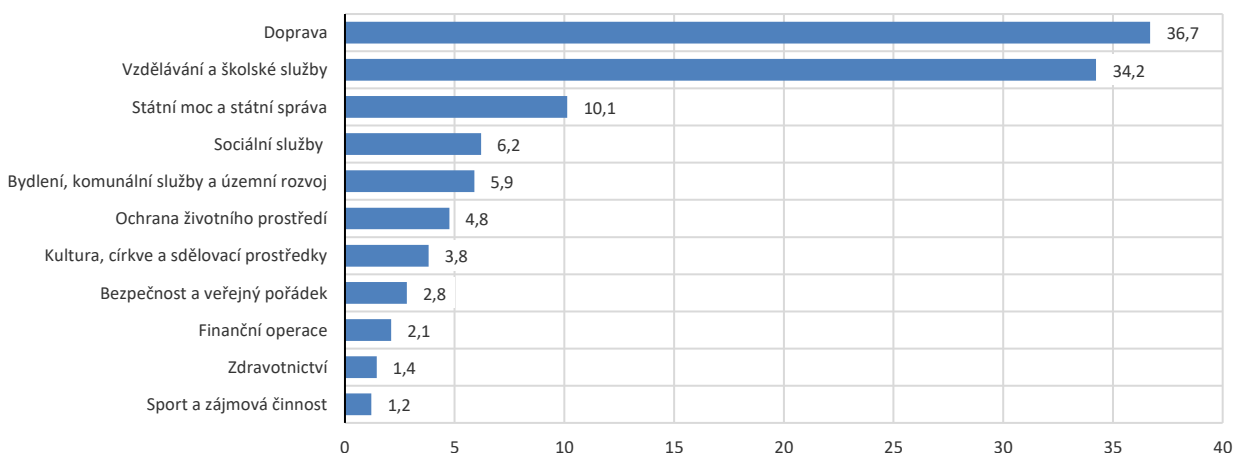
Hl. m. Praha svůj investiční potenciál od roku 2014 ani jednou plně nevyužilo, což vedlo ke každoročnímu významnému nárůstu úspor. V roce 2023 hl. m. Praha nevyužilo svůj investiční potenciál ve výši 23,5 mld. Kč. Při nevyužívání investičního potenciálu města a při růstu inflace dochází ke snižování reálné hodnoty úspor a prodražování stavebních prací. Město by se při své finanční stabilitě nemělo obávat vyššího zadlužení a realizovat i jiné investice, než pouze „šetřit“ na plánované investice do dopravy. Tímto se budoucí investice jenom prodraží. V roce 2023 byl však vykázan druhý nejvyšší objem kapitálových výdajů od roku 2014 (v roce 2022 činily 22 mld. Kč). Investiční výdaje souvisely především s projekty v oblastech silniční dopravy, komunálních služeb nebo vzdělávání.

Graf č. 33: Využití investičního potenciálu hl. m. Prahy v letech 2014–2023 (mld. Kč)

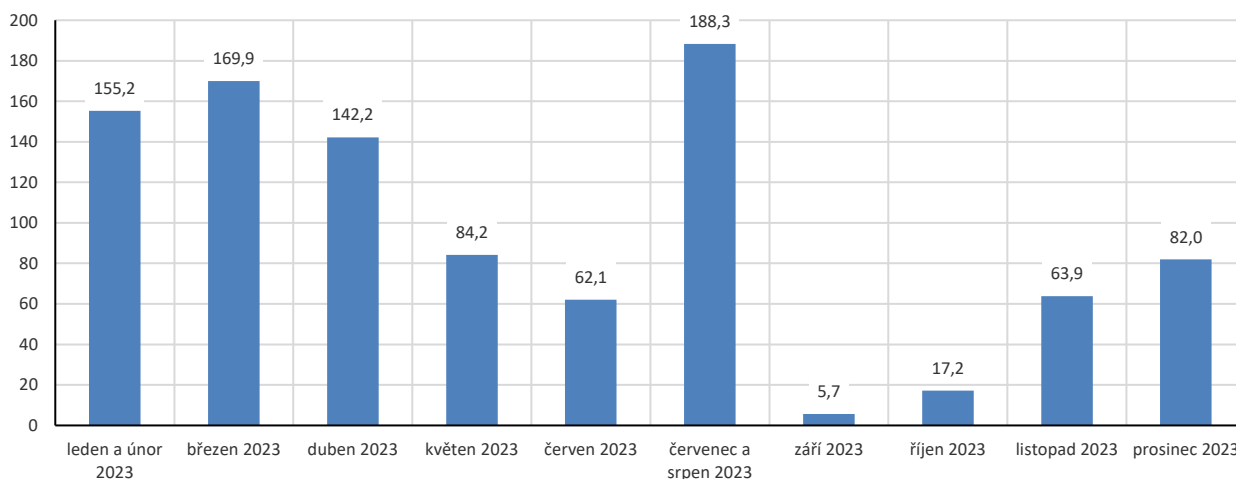
Celkové výdaje hl. m. Prahy směřovaly především do odvětví dopravy ve výši 36,7 mld. Kč (o 6,4 %, tj. o 2,2 mld. Kč více), vzdělávání ve výši 34,2 mld. Kč (o 8,7 %, tj. o 2,7 mld. Kč více) nebo územní samosprávy ve výši 10,1 mld. Kč (o 8,8 %, respektive o 0,8 mld. Kč více). Zvláště u výdajů do oblasti vzdělávání je však třeba uvést, že většina výdajů města byla dotovaná z transferů přijatých z kapitoly MŠMT v celkové výši 25,5 mld. Kč, kdy největší část tvořily peněžní prostředky určené na transfery na přímé výdaje na vzdělávání a dotace pro soukromé školy ve výši 24,3 mld. Kč.

Graf č. 34: Nejvýznamnější odvětvové výdaje hl. m. Prahy v roce 2023 (mld. Kč)

Hl. m. Praha v roce 2023 realizovalo v souvislosti s válečným konfliktem na Ukrajině výdaje v celkové výši 970,7 mil. Kč. Výdaje hl. m. Prahy tak činily 83,8 % celkových výdajů obcí v souvislosti s pomocí Ukrajině a jejímu obyvatelstvu. Obdobně jako u krajů a jiných obcí bude i hl. m. Praze proplacena ze státního rozpočtu značná část výdajů v souvislosti s ubytováním uprchlíků a provozem Krajských asistenčních center pomoci Ukrajině. V roce 2023 byly hl. m. Praze proplaceny žádosti o proplacení výdajů v souvislosti s pomocí ukrajinským uprchlíkům v celkové výši 0,8 mld. Kč, přičemž další peněžní prostředky budou městu zaslány v průběhu roku 2024.

Graf č. 35: Měsíční výdaje hl. m. Prahy v souvislosti s pomocí Ukrajině a jejím obyvatelstvu v roce 2023 (mil. Kč)

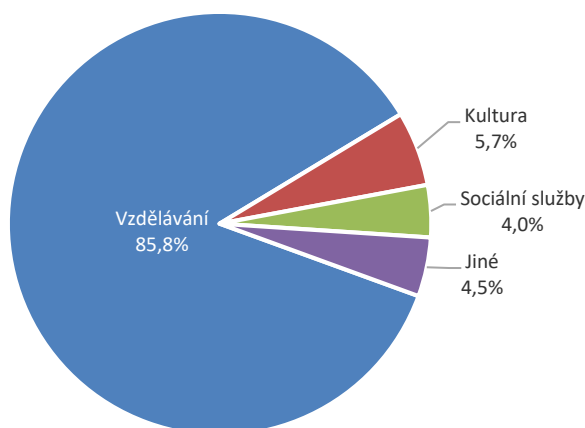

3.4 Příspěvkové organizace zřizované obcemi (vč. hlavního města Prahy a jeho městských částí)

Ke konci uplynulého roku bylo evidováno celkem **8 355 PO**, jejichž zřizovateli byly obce, kdy se jejich počet meziročně zvýšil o 11 PO. Z údajů o výsledcích hospodaření PO vyplývá, že 94,2 % organizací ukončilo své hospodaření s kladným nebo vyrovnaným výsledkem hospodaření (v roce 2022 hospodařilo s vyrovnaným nebo kladným výsledkem hospodaření 91,4 %).

Z hlediska odvětvového členění působilo **85,8 % PO** v oblasti **vzdělávání**. V oblasti **kultury** působilo přibližně **5,7 %** z celkového počtu PO (zde se jedná především o zařízení pro zájmovou činnost v kultuře, knihovnické činnosti a činnosti muzeí a galerií). V oblasti **sociálních věcí** působila zhruba **4 %** PO (domovy pro seniory a domovy pro osoby se zdravotním postižením, centra sociálních služeb, zajišťování osobní asistence a pečovatelské služby a sociální poradenství). Větší počty PO působily dále i v oblasti rekreačních a sportovních služeb, rozvoje bydlení, odstraňování odpadů. Odvětvová struktura PO zůstává dlouhodobě stabilní.

Graf č. 36: Oblasti působnosti PO zřízených obcemi v roce 2023

4 Stav na bankovních účtech a dluh

ÚR včetně zřízených PO vykázaly ke konci roku 2023 dluh⁷ ve výši **91,9 mld. Kč**, což je **o 6,7 %** (o 6,5 mld. Kč) **méně** než v roce předchozím. Dluh se **snížil na úrovni obcí** (o 10 %, tj. o 7,1 mld. Kč) a **dobrovolných svazků obcí** (o 7,8 %, tj. o 154 mil. Kč), naopak **u krajů mírně vzrostl** (o 2,7 %, tj. o 686,2 mil. Kč).

⁷ Do údajů o dluhu jsou od 1. 1. 2010 zahrnovány přijaté úvěry a zápůjčky, přijaté návratné finanční výpomoci, vydané dluhopisy, eskontované směnky, směnky k úhradě, závazky z ručení a ostatní dlouhodobé závazky. Konkrétně se jedná o syntetické účty 281, 282, 283, 289, 322, 326, 362, 451, 452, 453, 456, 457 a 459.

Ke konci roku 2023 **stav peněžních prostředků** na bankovních účtech⁸ **převýšil hodnotu celkového dluhu ÚR** včetně zřízených PO o **390,6 mld. Kč**, tj. **více než pětinásobně** (5,3krát).

Tabulka č. 1: Stav na bankovních účtech a stav dluhu ÚR v letech 2014–2023 (mld. Kč)

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Stav na účtech celkem	153,4	159,4	212,1	248,8	258,9	299,2	320,1	367,5	405,2	482,5
Dluh celkem	119,1	116,3	95,6	90,8	91,2	90,9	94,4	96,1	98,4	91,9
Rozdíl	34,3	43,1	116,5	158,0	167,7	208,3	225,7	271,4	306,8	390,6

Stav peněžních prostředků na bankovních účtech obcí, krajů a DSO a na účtech PO zřízených kraji a obcemi dosáhl ke konci roku 2023 v souhrnu **482,5 mld. Kč**, **meziročně se zvýšil o 77,3 mld. Kč** (o 19,1 %).

Tabulka č. 2: Stav na bankovních účtech ÚR v letech 2014–2023 dle úrovní (mld. Kč)

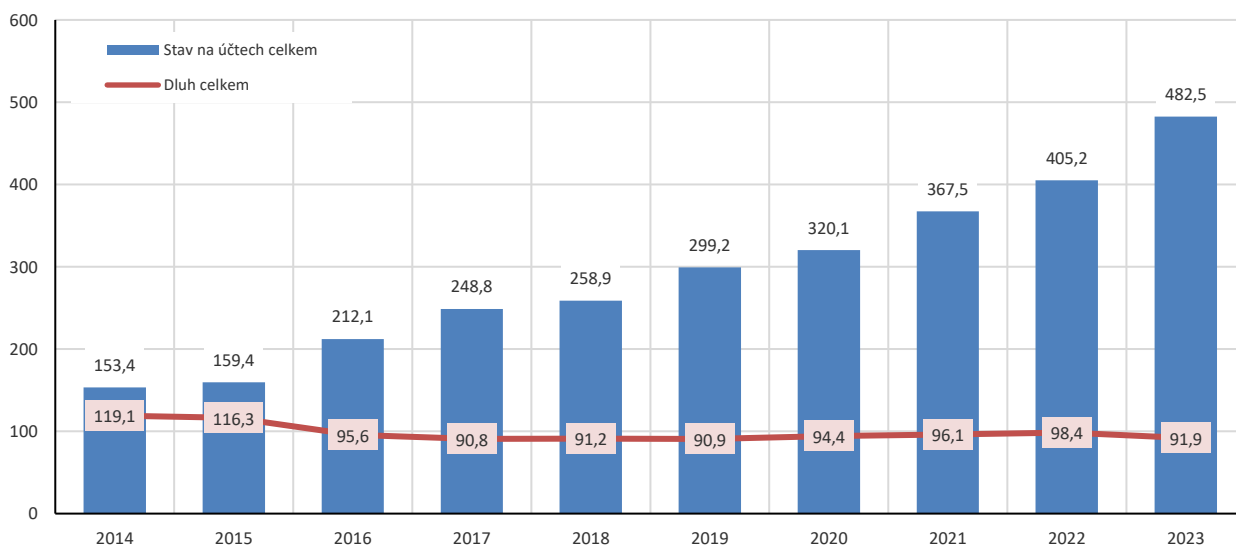
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kraje	17,4	16,5	24,3	30,8	30,5	35,5	32,5	41,7	48,0	65,2
PO zřízované kraji	11,6	11,3	11,9	14,3	16,0	17,5	19,6	22,4	23,2	27,8
Obce	104,3	111,6	153,3	176,4	183,1	210,9	230,0	262,2	290,1	339,1
PO zřízované obcemi	17,8	18,2	20,2	25,0	26,9	32,7	35,6	38,7	41,4	47,7
DSO	1,5	1,5	2,0	2,1	2,3	2,5	2,2	2,5	2,5	2,7
RRRS	0,8	0,3	0,4	0,1	0,2	0,1	0,2	0,0	-	-
CELKEM	153,4	159,4	212,1	248,8	258,9	299,2	320,1	367,5	405,2	482,5

Při pohledu na vývoj stavu na bankovních účtech dle jednotlivých úrovní je patrné, že k 31. 12. 2023 došlo ve srovnání s předchozím rokem k růstu zůstatků u všech úrovní ÚR včetně zřízených PO.

K **nejvýraznějšímu růstu** stavu na bankovních účtech v absolutním vyjádření došlo **u obcí (o 16,9 %**, tj. o 49,1 mld. Kč) a **krajů (o 35,7 %**, tj. o 17,1 mld. Kč), přičemž růst byl vykázán také **u PO obcí (o 15 %**, tj. o 6,2 mld. Kč) a **PO krajů (o 19,7 %**, tj. o 4,6 mld. Kč). **U DSO** došlo k **růstu peněžních prostředků o 247 mil. Kč (tj. o 10 %)**.

Stav na bankovních účtech hl. m. Prahy (bez PO), které je ve výše uvedené tabulce zařazeno mezi obce, činil k 31. 12. 2023 celkem **137,4 mld. Kč**. Stav na účtech **PO Magistrátu hl. m. Prahy** a **PO městských částí hl. m. Prahy** činil **12 mld. Kč**.

Graf č. 37: Dluh a stav peněžních prostředků na bankovních účtech za ÚR celkem v letech 2014–2023 (mld. Kč)

Obce včetně jimi zřízovaných PO vykázaly ke konci roku 2023 celkový dluh ve výši **64 mld. Kč**. Proti předchozímu roku se jedná **o pokles o 10 % (tj. o 7,1 mld. Kč)**. V celkovém objemu dluhu obcí jsou zahrnuty přijaté bankovní úvěry od peněžních ústavů, přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy, vč. zápůjček ze státních fondů.

⁸ Zahrnuty termínované vklady, bankovní účty, pokladna a peníze na cestě. Konkrétně jsou zahrnuty syntetické účty 068, 231, 236, 241, 244, 261, 262. V případě příspěvkových organizací se jedná o syntetické účty 068, 241, 243, 244, 261, 262.

Tabulka č. 3: Souhrnné údaje o dluhu obcí ČR v letech 2014–2023 (mld. Kč)

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Úvěry	67,7	66,1	51,5	49,5	49,4	50,1	51,9	57,3	59,7	57,4
Komunální dluhopisy	11,8	10,7	10,7	10,4	10,1	10,1	10,2	5,0	4,8	0,0
Přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy	9,4	10,1	9,7	9,1	9,1	9,8	9,0	7,2	6,6	6,6
Celkem	88,9	86,9	71,9	69,0	68,6	70,0	71,1	69,6	71,1	64,0

Ve struktuře **dluhu obcí** mají dlouhodobě největší váhu **přijaté úvěry**, jejichž podíl ke konci roku 2023 činil **89,7 %** a zbývající část dluhu obcí (**10,3 %**) tvořily přijaté **návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy**. Ve srovnání s rokem 2022 se **dluh snížil** na položce **úvěrů o 3,9 %** (tj. o 2,3 mld. Kč) a na položce **komunálních dluhopisů (o 4,8 mld. Kč)**. Na položce přijatých návratných finančních výpomocí a ostatních dluhů nedošlo ke změně.

Úvěry, které obce přijaly od peněžních ústavů, byly podobně jako v minulých letech směřovány zejména na rekonstrukce a výstavbu technické infrastruktury, na předfinancování investičních projektů spolufinancovaných z rozpočtů fondů EU a na regeneraci a výstavbu bytového fondu. Obce tyto peněžní prostředky rovněž použily na rekonstrukce školských zařízení, sportovních areálů a jiné občanské vybavenosti.

Vedoucí postavení v poskytování úvěrů si stále udržují **Česká spořitelna, a.s., Komerční banka, a.s. a Československá obchodní banka, a.s.** V poskytování úvěrů a zápůjček jsou aktivní i další právnické osoby, včetně obcí. Zhruba pro **polovinu poskytnutých úvěrů a zápůjček** jejich poskytovatelé **nevyžadovali ručení**. Pokud bylo ručení vyžadováno, nejčastěji šlo o ručení směnkou nebo majetkem obce.

Obce také přijaly **zápůjčky z rozpočtu SFŽP ve výši 289,4 mil. Kč** a z rozpočtu **Státního fondu podpory investic ve výši 86,2 mil. Kč**.

V roce 2023 vykázalo **dluh 3 128 obcí** z celkového počtu 6 254 obcí, což je **50 % obcí**. Počet obcí, které vykázaly v posledních letech dluh, zůstává v zásadě stabilní. Meziročně došlo k **poklesu o 39 obcí**.

Bez zahrnutí čtyř největších měst (tj. hl. m. Praha, Brno, Ostrava a Plzeň) činí **dluh** ostatních obcí celkem **48,7 mld. Kč**. U obcí bez těchto největších měst došlo k meziročnímu poklesu celkového dluhu o 1,2 %, respektive o 0,6 mld. Kč.

Tabulka č. 4: Podíl dluhu hl. m. Prahy, Brna, Ostravy a Plzně na celkovém dluhu obcí (mld. Kč)

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Dluh obcí celkem - v tom:	88,9	86,9	71,9	69,0	68,6	70,0	71,1	69,6	71,1	64,0
obce bez 4 největších měst	43,6	43,1	38,6	37,9	38,9	41,4	43,3	47,1	49,3	48,7
dluh 4 největších měst	45,3	43,8	33,3	31,1	29,7	28,6	27,8	22,5	21,8	15,3
% podíl 4 největších měst na celk. dluhu obcí	51,0	50,4	46,3	45,1	43,3	40,9	39,1	32,3	30,7	23,9

Celková výše dluhu hl. m. Prahy včetně PO Magistrátu hl. města Prahy a PO městských částí činila **8 mld. Kč**. Podíl dluhu hl. m. Prahy na celkovém dluhu obcí činil 12,5 %.

Dluh PO zřízených obcemi včetně PO zřízených městskými částmi hl. m. Prahy dosáhl ke konci roku 2023 výše **1,2 mld. Kč**. **Z celkového počtu 8 355 PO vykazovalo dluh 362 PO**, tj. **4,3 %**, z nichž působilo z hlediska klasifikace ekonomických činností (NACE) nejvíce v oblasti předškolního a základního vzdělávání.

DSO vykázaly dluh ve výši **1,8 mld. Kč**, což je o 154 mil. Kč (**o 7,8 % méně** než předchozí rok. DSO využívají získané peněžní prostředky především na rozvoj a obnovu místní infrastruktury (vodovody a kanalizace), odpadové hospodářství a na projekty zvyšující atraktivitu jejich území.

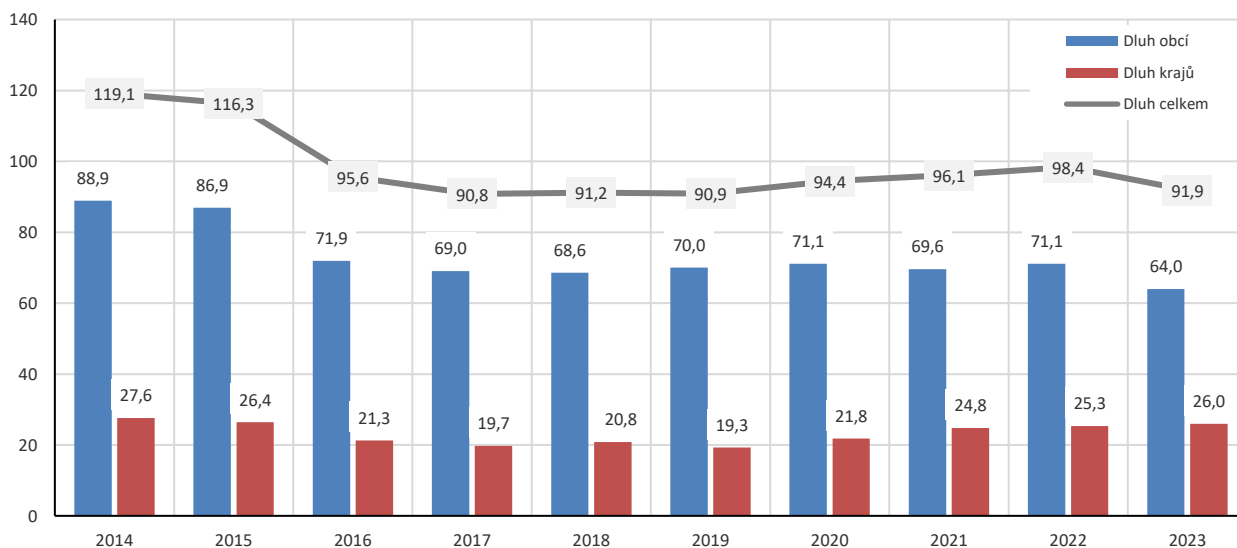
Kraje včetně jimi zřízených PO vykázaly ke konci roku 2023 dluh v celkové výši **26 mld. Kč**. Meziročně hodnota **dluhu vzrostla o 2,7 %**, tedy o 686,2 mil. Kč. Na položce úvěrů byl vykázán meziroční nárůst dluhu o 2,3 mld. Kč; podíl úvěrů na celkovém dluhu krajů dosáhl 83,8 %. Kraje ani v roce 2023 neemitovaly komunální dluhopisy.

Tabulka č. 5: Souhrnné údaje o dluhu krajů ČR v letech 2014–2023 (mld. Kč)

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Úvěry	24,4	24,3	18,6	16,7	16,8	16,1	18,3	19,4	19,5	21,8
Přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy	3,2	2,1	2,7	3,0	4,0	3,2	3,5	5,4	5,8	4,2
Celkem	27,6	26,4	21,3	19,7	20,8	19,3	21,8	24,8	25,3	26,0

Dluh PO zřízených kraji (z 1824 PO vykazuje dluh 226 PO, tj. 12,4 %) dosáhl ke konci roku 2023 výše **4,1 mld. Kč**. V rámci PO zřizovaných kraji vykazujících dluh působilo z hlediska klasifikace ekonomických činností (NACE) nejvíce PO v oblasti středního všeobecného a odborného vzdělávání.

Graf č. 38: Dluh obcí a krajů v letech 2014–2023 (mld. Kč)

II. Informace o hlavních výsledcích hospodaření státních fondů ČR

1 Souhrnná charakteristika hospodaření státních fondů

Hospodaření státních fondů za rok 2023 skončilo kreditním saldem v úhrnné výši cca 5,3 mld. Kč. Skutečné příjmy byly oproti rozpočtovaným hodnotám vyšší o cca 2,0 mld. Kč, přitom čerpání dotací z prostředků státního rozpočtu bylo nižší než rozpočtované. Tyto dotace, určené pro krytí části výdajů jednotlivých státních fondů, byly čerpány v úhrnném rozsahu cca 181,9 mld. Kč, což představovalo 98,5 % z celkové rozpočtované částky 184,6 mld. Kč. Naopak se podařilo překročit rozpočtované daňové i nedaňové příjmy. Rozpočet daňových příjmů byl splněn na 105,2 % a rozpočet nedaňových příjmů byl splněn na 158,6 %. Současně většina státních fondů (s výjimkou Státního fondu kultury), v úhrnu poměrně výrazně, a to o 33,1 mld. Kč, redukovala výši skutečných výdajů oproti částkám rozpočtovaným na rok 2023. Nedočerpání rozpočtovaných výdajů se týkalo jak kategorie kapitálových výdajů, kde celková úspora vůči upravenému rozpočtu činila 11,0 mld. Kč (tj. 7,6 %), tak i běžných výdajů s celkovou úsporou 22,1 mld. Kč (tj. 20,9 %). Celkovou výši dosaženého výsledného přebytku hospodaření státních fondů ovlivnilo zejména kladné saldo příjmů a výdajů Státního fondu životního prostředí (24,9 mld. Kč) a záporné saldo příjmů a výdajů Státního fondu dopravní infrastruktury (19,7 mld. Kč). Záporným saldem skončilo dále hospodaření Státního zemědělského intervenčního fondu (0,3 mld. Kč). Naopak kladným výsledkem skončilo hospodaření Státního fondu kinematografie (0,3 mld. Kč) a Státního fondu kultury (8,2 mil. Kč) a Státního fondu podpory investic (0,4 mld. Kč).

Tabulka č. 6: Přehled ukazatelů finančního hospodaření státních fondů (tis. Kč)

UKAZATEL	Státní fondy celkem		
	Rozpočet	Skutečnost	%
PŘÍJMY			
Daňové příjmy	30 016 000	31 587 725	105,2
Nedaňové příjmy	5 495 553	8 717 671	158,6
Kapitálové příjmy	0	2 193	.
Přijaté transfery	184 633 976	181 878 824	98,5
z toho: ze státního rozpočtu	156 108 676	137 412 606	88,0
ze státních fondů			.
ostatní	28 490 300	44 426 885	155,9
PŘÍJMY CELKEM	220 145 529	222 186 412	100,9
VÝDAJE			
Běžné výdaje	105 610 877	83 488 015	79,1
Kapitálové výdaje	144 408 723	133 411 194	92,4
VÝDAJE CELKEM	250 019 600	216 899 209	86,8
SALDO PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ	-29 874 071	5 287 203	.
FINANCOVÁNÍ	29 874 071	-5 287 204	.
z toho:			
změna stavu na bankovních účtech	11 874 071	-23 287 204	.
změna stavu bankovních úvěrů			.
změna stavu nebankovních půjček			.
dlouhodobě přijaté půjčené prostředky	18 000 000	18 000 000	100,0

Zdroj: MF

2 Státní fond životního prostředí České republiky

Státní fond životního prostředí České republiky (dále „SFŽP“) je významnou institucí zajišťující finanční zdroje na podporu ochrany a zlepšování životního prostředí, stojící mimo státní rozpočet.

SFŽP poskytuje podporu z národních zdrojů v rámci Národního programu Životní prostředí (dále „NPŽP“) na projekty, které nelze podpořit z prostředků Evropské unie. Podpora je poskytována formou dotace, půjčky nebo formou kombinace dotace a půjčky. Největším programem z hlediska objemu alokace, a tedy i z pohledu čerpání prostředků a příjmů, je Modernizační fond (dále jen „ModFond“), kdy v rámci zákona o obchodování s emisními povolenkami byl SFŽP stanoven jako příjemce jeho prostředků a dále plní i roli zprostředkovatele.

Druhým největším programem z hlediska objemu alokace je Národní plán obnovy (dále jen „NPO“). Největší objem finančních prostředků hrazených z prostředků SFŽP v roce 2023 byl poskytnut na programy Nová zelená úsporám (dále „NZÚ“) a Nová zelená úsporám light (dále „NZÚ light“), zdrojově kryté z NPO a ModFondu. Program NZÚ light nabízí podporu seniorům a domácnostem s nižšími příjmy, na rychlá a snadno realizovatelná energeticky úsporná opatření na rodinných domech. V průběhu roku 2023 byl tento program rozšířen o možnost získání podpory na instalaci solárního ohřevu vody.

SFŽP je i zprostředkovatelem programu Životní prostředí, ekosystémy a změny klimatu, financovaného z Finančního mechanismu EHP/Norska 2014–2021 (tzv. Norské fondy dále jen „NF“). V průběhu roku 2023 byl plně implementován Operační program spravedlivá transformace (dále jen „OPST“), který je zaměřený na transformaci regionů, jejichž ekonomiky byly navázány na uhelný průmysl. SFŽP i v roce 2023 vykonával činnosti zprostředkujícího subjektu v rámci Operačního programu Životní prostředí 2014–2020 (dále jen „OPŽP 2014+“).

SFŽP je také od roku 2017 správcem Inovativních finančních nástrojů (dále jen „IFN“). Jedná se o podporu poskytovanou ve formě zvýhodněné půjčky z evropských fondů, která může být kombinována s dotací z prostředků SFŽP.

Rozpočet příjmů SFŽP, stanovený v roce 2023 na 32 252,5 mil. Kč, byl splněn na 179,7 %, skutečné příjmy přitom činily 57 944,0 mil. Kč. Vyšší příjem zajistily zejména příjmy z Modernizačního fondu, NPO a zvýšené příjmy z poplatků. Předpokládané výdaje pro rok 2023 ve výši 34 540,5 mil. Kč byly naplněny z 95,6 %, celkové výdaje SFŽP v roce 2023 činily 33 005,7 mil. Kč, z toho výdaje na dotace a půjčky 32 274 mil. Kč (dotace 31 976,8 mil. Kč a půjčky 297,2 mil. Kč) a výdaje na provoz SFŽP ČR 731,7 mil. Kč. Téměř stoprocentní naplnění výdajového limitu je dáno především čerpáním prostředků z ModFondu a NPO. Výdaje ve výši 16 064,3 mil. Kč (8 492,2 mil. Kč OPŽP 2014+, 5 144,5 mil. Kč OPŽP 2021+, 2 243,1 mil. Kč NZÚ, 184,5 mil. Kč OPST) nejsou součástí Závěrečného účtu SFŽP ČR a jsou vykázány ve výdajích státního rozpočtu, v kapitole 315 – Ministerstvo životního prostředí.

NPŽP podporuje projekty na ochranu a zlepšování životního prostředí v České republice. NPŽP je financovaný z prostředků SFŽP a doplňuje jiné dotační programy, především Operační program Životní prostředí. V roce 2023 poskytl SFŽP ČR v rámci podporovaných aktiv NPŽP podporu žadatelům na realizaci projektů ve výši 2 547,2 mil. Kč.

V OPŽP 2014+ bylo v roce 2023 vyhlášeno celkem osm výzev k podávání žádostí o poskytnutí podpory. Ke konci roku 2023 bylo schváleno 145 žádostí s příspěvkem Evropské unie více než 4,5 mld. Kč. OPŽP je základním dotačním programem v oblasti ochrany životního prostředí. Ve svém třetím programovém období v letech 2021–2027 poskytne České republice z fondů Evropské unie (Evropského fondu pro regionální rozvoj a Fondu soudržnosti) zhruba 61 mld. Kč. V OPŽP 2021–2027 figurují inovativní prvky, mezi které patří například uplatnění tzv. zjednodušených metod vykazování nákladů pro snížení administrativní zátěže všech zapojených subjektů, snadnější realizace komplexních projektů, větší důraz na adaptaci na změnu klimatu, podpora environmentálního vzdělávání nebo prevence vzniku dalších typů odpadů.

Program NZÚ, který navazuje na programy Zelená úsporám a NZÚ 2013, je programem Ministerstva životního prostředí administrovaným SFŽP. NZÚ byla zaměřena na úspory energie a využití obnovitelných zdrojů energie v rodinných a bytových domech a budov veřejného sektoru při jejich výstavbě. Výdaje na NZÚ, tedy dotační prostředky a náklady na administraci, jsou hrazeny z prostředků státního rozpočtu, kapitoly 315 – Ministerstvo životního prostředí. V rámci provozních výdajů SFŽP předfinancovává následně refundované výdaje na administraci. V programu NZÚ v současné době probíhá administrace došlých žádostí, příjem nových žádostí byl ukončen k 11. 10. 2021. V roce 2023 bylo vyplaceno v programu NZÚ hrazeného ze státního rozpočtu 3 146 žádostí za 2 243,1 mil. Kč.

NPO je od roku 2021 plánem reforem a investic České republiky ke zmírnění dopadů pandemie covid-19 a znovunastartování ekonomiky s využitím finančních prostředků tzv. Nástroje pro oživení a odolnost (Recovery and Resilience Facility, RRF). V důsledku energetické krize a s ohledem na geopolitickou situaci byl NPO v roce 2023 aktualizován.

ModFond má za cíl v deseti členských státech EU přispět na podporu investic do modernizace energetiky a zlepšování energetické účinnosti v období 2021–2030. ModFond je financován z dražeb emisních povolenek

v EU. Díky revizi směrnice o EU ETS v roce 2023, ale i vzhledem k dosavadnímu vývoji cen prodeje emisních povolenek, bude ModFond disponovat více penězi, než se původně předpokládalo. Aktuální scénáře naznačují, že by celková alokace mohla přesáhnout 500 miliard korun. V roce 2023 obhájila Česká republika investice z ModFondy v celkové výši 2 099 mil. eur (přibližně 51,6 mld. Kč) a načerpala 1 848,3 mil. eur (44,2 mld. Kč). Celkem již Česká republika obhájila investice ve výši 7 888 mil. eur a načerpala 3 508 mil. eur (téměř 85 mld. Kč), a stala se tak neúspěšnější zemí v přijímání prostředků z Modernizačního fondu.

K 31. 12. 2023 vykázal SFŽP zůstatek peněžních prostředků na bankovních účtech ve výši 73 846,1 mil. Kč, z toho je 65 588,6 mil. Kč zůstatek příjmů vázaných k ModFondy.

Tabulka č. 7: Příjmy a výdaje Státního fondu životního prostředí (tis. Kč)

UKAZATEL	Státní fond životního prostředí České republiky		
	Rozpočet	Skutečnost	%
PŘÍJMY			
Daňové příjmy	2 016 000	2 392 834	118,7
Nedaňové příjmy	244 000	505 907	207,3
Kapitálové příjmy		61	.
Přijaté transfery	29 992 522	55 045 226	183,5
z toho: ze státního rozpočtu	1 726 522	10 710 822	620,4
ze státních fondů			.
ostatní	28 266 000	44 334 403	156,8
PŘÍJMY CELKEM	32 252 522	57 944 028	179,7
VÝDAJE			
Běžné výdaje	1 490 837	1 350 101	90,6
Kapitálové výdaje	33 049 663	31 655 554	95,8
VÝDAJE CELKEM	34 540 500	33 005 655	95,6
SALDO PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ	-2 287 978	24 938 372	.
FINANCOVÁNÍ	2 287 978	-24 938 372	.
z toho:			
změna stavu na bankovních účtech	2 287 978	-24 938 372	.
změna stavu bankovních úvěrů			.
změna stavu nebankovních půjček			.
dlouhodobě přijaté půjčené prostředky			.

Zdroj: SFŽP

3 Státní zemědělský intervenční fond

Státní zemědělský intervenční fond (dále jen „SZIF“) svojí činností přispívá k plnění závazků vyplývajících ze Společné zemědělské politiky. Hlavním úkolem SZIF jako platební agentury je zprostředkování finanční podpory zemědělství z evropských a národních zdrojů.

V průběhu roku 2023 se uskutečnily změny schváleného rozpočtu SZIF, které se týkaly výše zdrojů i jejich užití. Daňové příjmy nebyly pro rok 2023 rozpočtovány. Nedaňové příjmy v roce 2023 činily 117,8 mil. Kč, nad rámec rozpočtovaných příjmů byly inkasovány kapitálové příjmy ve výši cca 2,1 mil. Kč. Celkové výdaje SZIF ve výši 36 948,2 mil. Kč představovaly plnění upraveného rozpočtu na 63,8 %.

Při realizaci Společné zemědělské politiky, která patří k nejstarším politikám Evropských společenství, vyplatil SZIF celkem 30,9 mld. Kč. Z toho se nejvíce na výplatách podílely přímé platby. Tyto jsou zemědělcům poskytovány od vstupu ČR do Evropské unie v roce 2004. Přímé platby jsou financovány z Evropského zemědělského záručního fondu (EZZF), v převážné většině z evropských zdrojů (s výjimkou Přejížděných vnitrostátních podpor, které byly vypláceny v programovém období 2014-2020). Základní přímou platbou a současně nejrozšířenější zemědělskou dotací je jednotná platba na plochu (SAPS). Žadatelé v ČR využívají formulář Jednotná žádost, jehož prostřednictvím lze žádat o dotace současně na několik opatření v rámci přímých plateb (a zároveň také na neprojektová opatření Programu rozvoje venkova). Celkem bylo v roce 2023 v rámci přímých plateb vyplaceno 15 607,4 mil. Kč, z toho 532,6 mil. Kč ze státního rozpočtu a 15 074,8 mil. Kč z rozpočtu EU.

Celkem bylo v roce 2023 v rámci Společné organizace trhů vynaloženo 980,6 mil. Kč, z toho 335,0 mil. Kč ze státního rozpočtu a 645,6 mil. Kč z rozpočtu EU. Cílem programu je minimalizovat výkyvy v nabídce vybraných zemědělských komodit, v cenách placených zemědělcům a stabilizovat ceny pro konečného spotřebitele.

V souvislosti s intervenčními nákupy má SZIF každoročně uzavřenou Smlouvu o zápůjčce s Ministerstvem financí. Z tohoto důvodu bylo původně rozpočtováno 226,8 mil. Kč na případnou realizaci intervenčních nákupů. SZIF v roce 2023 z titulu této zápůjčky obdržel peněžní prostředky ve výši 80,8 mil. Kč, nicméně vzhledem k tomu, že v roce 2023 nebyly realizovány žádné intervenční nákupy a SZIF tedy poskytnuté peněžní prostředky nečerpal, došlo v roce 2023 pouze ke splátce této části zápůjčky.

Dotace poskytnuté na Program rozvoje venkova a Rozvoje venkova dosáhly celkové výše 14 361,4 mil. Kč, z toho 6 224,8 mil. Kč ze státního rozpočtu a 8 136,6 mil. Kč z rozpočtu EU. Program rozvoje venkova je primárně zaměřen na rozvoj venkovských oblastí a měl by přispívat k větší konkurenceschopnosti zemědělství, udržitelnému řízení přírodních zdrojů, např. v oblasti klimatu.

Společná rybářská politika je realizována prostřednictvím Operačního programu Rybářství. Hlavním cílem je oblast udržitelné a konkurenceschopné akvakultury, založené na inovacích. V roce 2023 byla v rámci programového období 2014-2020 vydána Rozhodnutí o poskytnutí dotace k 17 projektům v celkové výši 21,4 mil. Kč. Vzhledem k dobíhajícímu programovému období již nebudou schvalovány další projekty. V rámci programového období 2021-2027 byla vydána Rozhodnutí o poskytnutí dotace k 170 projektům v celkové výši 136,8 mil. Kč.

SZIF provádí část národních dotací, které bývají označovány jako zemědělské národní dotace (dále „ZND“). Jejich hlavním cílem je podpora restrukturalizace a zvýšení konkurenceschopnosti českého agrárního sektoru spolu s rozvojem venkovského prostoru. V roce 2023 bylo na ZND vyplaceno celkem 3,9 mld. Kč.

Na marketingovou podporu značek kvalitních potravin bylo v roce 2023 uvolněno celkem 167,4 mil. Kč.

Celkové prostředky vyplacené v roce 2023 na správní výdaje SZIF dosáhly výše 2,1 mld. Kč, z toho největší část představovaly neinvestiční výdaje, které činily 1,8 mld. Kč. Neinvestiční výdaje (bez technické pomoci) činily v roce 2023 celkem 1 719,0 mil. Kč a podle hlavních oblastí jsou rozlišovány personální výdaje, výdaje na ICT a ostatní neinvestiční výdaje.

V návaznosti na výsledky hospodaření v roce 2023 došlo ke snížení peněžních prostředků na účtech SZIF o cca 335,4 mil. Kč, přičemž jejich zůstatek k 31. 12. 2023 činil 4 872,5 mil. Kč.

Tabulka č. 8: Příjmy a výdaje Státního zemědělského intervenčního fondu v (tis. Kč)

UKAZATEL	Státní zemědělský intervenční fond		
	Rozpočet	Skutečnost	%
PŘÍJMY			
Daňové příjmy			.
Nedaňové příjmy		117 779	.
Kapitálové příjmy		2 132	.
Přijaté transfery	52 707 465	36 492 975	69,2
z toho: ze státního rozpočtu	52 483 165	36 400 493	69,4
ze státních fondů			.
ostatní	224 300	92 482	41,2
PŘÍJMY CELKEM	52 707 465	36 612 886	69,5
VÝDAJE			
Běžné výdaje	51 003 758	30 953 853	60,7
Kapitálové výdaje	6 911 530	5 994 391	86,7
VÝDAJE CELKEM	57 915 288	36 948 244	63,8
SALDO PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ	-5 207 823	-335 358	6,4
FINANCOVÁNÍ	5 207 823	335 358	6,4
z toho:			
změna stavu na bankovních účtech	5 207 823	335 358	6,4
změna stavu bankovních úvěrů			.
změna stavu nebankovních půjček			.
dlouhodobě přijaté půjčené prostředky			.

Zdroj: SZIF

4 Státní fond dopravní infrastruktury

Činnost Státního fondu dopravní infrastruktury (dále SFDI) je zaměřena na financování rozvoje, výstavby, údržby a modernizace dopravní infrastruktury s cílem zajistit efektivní a hospodárné čerpání finančních prostředků a zároveň vytvářet podmínky pro financování projektů spolufinancovaných z Evropských fondů.

Naplňování svého účelu v roce 2023 zajišťoval SFDI v souladu se schváleným rozpočtem pro rok 2023, prostřednictvím smluv uzavíraných s příjemci podle § 3 zákona č. 104/2000 Sb., o Státním fondu dopravní infrastruktury, ve znění pozdějších předpisů. Ve smlouvách byl uvedený účel, k jehož financování se prostředky ze SFDI poskytují a stanoveny podmínky financování tak, aby bylo zajištěno efektivní, hospodárné a účelné užití poskytovaných finančních prostředků podle schváleného, případně v průběhu roku 2023 upraveného rozpočtu SFDI, a byl upraven výkon kontroly ve vztahu k poskytnutým finančním prostředkům.

Celkové skutečně realizované příjmy SFDI v roce 2023 dosáhly cca 124,3 mld. Kč, což představuje plnění na 98,2 % upraveného rozpočtu. Důvodem nesplnění na 100 % bylo nižší čerpání dotací ze státního rozpočtu – vyčerpáno bylo pouze 93 % upraveného rozpočtu. Ostatní příjmy byly vyšší, než předpokládal upravený rozpočet. Příjmy z vybraných daní a z mýtného byly i nadále v roce 2023 ovlivněny výkonem ekonomiky ČR. Spotřební daň a poplatek za užívání dálnic oproti roku 2022 mírně vzrostly. Silniční daň, která byla zrušena, a to z důvodu zrušení silniční daně pro vozidla do 12 tun, vykazuje minimální příjem, oproti roku 2022 došlo k poklesu na 43,5 %. U inkasa z mýtného došlo k poklesu výběru oproti roku 2022, a to na 99,7 %. Inkaso ze spotřební daně z minerálních olejů vykazuje nárůst i přesto že se očekával pokles z důvodu poklesu sazby spotřební daně z motorové nafty zacílený na snížení nákladů dopravního sektoru v roce 2023. Oproti roku 2022 bylo dosaženo v roce 2023 plnění ve výši 102 %. Nejvyšší nárůst zaznamenal výnos z poplatku za užívání dálnic, a to nárůstem oproti roku 2022 na 109,2 %.

Z hlediska struktury příjmů největší část jako každoročně představovaly prostředky z dotací ze státního rozpočtu (70,94 %) a příjmy daňové (23,31 %). Zbytek příjmů byl generován z prostředků vrácených příjemci zejména v rámci finančního vypořádání, na základě vydaných výzev SFDI při porušení podmínek smluv, z důvodu refundací výdajů, dále z přijatých sankčních plateb od jiných subjektů a ostatními příjmy např. z propadlých kaucí za OBU jednotky, z alikvótního podílu pokut vyměřených při kontrolním vážení vozidel, z náhrad od fyzických osob za jimi způsobené škody SFDI apod.

Dotace ze státního rozpočtu byly čerpány na 93 %. SFDI vykázal vysokou míru čerpání u téměř všech dotací. Prostředky na projekty financované v rámci OPD 2014-2020 byly čerpány na 84,1 %. Prostředky na projekt Nástroj pro propojení Evropy 2014+ (CEF) a Nástroj pro propojení Evropy 2021+ (CEF) byly čerpány na 71,6 % a 99,9 %. Dalším významným projektem v oblasti EU byly prostředky na financování Národního plánu obnovy (tzv. RRF). Finanční prostředky byly čerpány ve výši 87,5 %. Nedočerpané finanční prostředky budou použity v roce 2024 ve formě nároků. V roce 2023 SFDI nečerpal žádné dotace k odstranění živelních katastrof.

Skutečné výdaje SFDI v roce 2023 dosáhly celkové částky 143,9 mld. Kč (tj. 96,9 % plnění rozpočtu), z toho investiční výdaje činily 94,5 mld. Kč (tj. 96,4 % plnění rozpočtu) a neinvestiční výdaje 49,4 mld. Kč (tj. 97,8 % plnění rozpočtu). Prostředky z rozpočtu SFDI byly v roce 2023 směřovány příjemcům na jednotlivé projekty především z oblasti rozvoje a údržby pozemních komunikací (77,0 mld. Kč), železniční dopravy (64,8 mld. Kč) a vnitrozemské plavby (0,67 mld. Kč). Pokud jde o jednotlivá větší odvětví, nejlepšího výsledku – 100 % - bylo dosaženo na pozemních komunikacích v oblasti dálnic. Téměř stoprocentního plnění dosáhla i nová odvětví financovaná SFDI jako je zabezpečení letového provozu, které bylo na 98,7 %. Vyššího plnění bylo dosaženo i v ekologii v dopravě, a to 76,4 %. V průběhu roku byla uzavřena úvěrová smlouva mezi Ministerstvem financí a SFDI. SFDI vyžádal z úvěru celkem 18 mld. Kč., které zapojil do výdajů.

Prostředky, které jsou určeny na opravy, údržbu, rekonstrukci dopravní infrastruktury a cyklostezky, bezpečnost a nové technologie ve vlastnictví krajů, jsou z rozpočtu SFDI poskytovány prostřednictvím krajů jejich příspěvkovým organizacím. V roce 2023 SFDI uzavřel s kraji a jejich příspěvkovými organizacemi (Správa a údržba silnic – SÚS) smlouvy v celkové výši 8 862,3 mil. Kč a uvolnil prostředky ve výši 8 171,5 mil. Kč. S obcemi SFDI ve svém rozpočtu, a to většinou na projekty v rámci poskytování příspěvků, zesmluvnil s příjemci finanční prostředky v celkové výši 2 547,6 mil. Kč a skutečně uvolněno bylo 2 291,7 mil. Kč.

Tabulka č. 9: Příjmy a výdaje Státního fondu dopravní infrastruktury (tis. Kč)

UKAZATEL	Státní fond dopravní infrastruktury		
	Rozpočet	Skutečnost	%
PŘÍJMY			
Daňové příjmy	27 800 000	28 968 315	104,2
Nedaňové příjmy	4 362 053	7 140 925	163,7
Kapitálové příjmy			.
Přijaté transfery	94 411 575	88 156 755	93,4
z toho: ze státního rozpočtu	94 411 575	88 156 755	93,4
ze státních fondů			.
ostatní			.
PŘÍJMY CELKEM	126 573 628	124 265 995	98,2
VÝDAJE			
Běžné výdaje	50 513 355	49 418 919	97,8
Kapitálové výdaje	98 048 879	94 516 181	96,4
VÝDAJE CELKEM	148 562 234	143 935 100	96,9
SALDO PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ	-21 988 606	-19 669 105	89,5
FINANCOVÁNÍ	21 988 606	19 669 105	89,5
z toho:			
změna stavu na bankovních účtech	3 988 606	1 669 105	41,8
změna stavu bankovních úvěrů			.
změna stavu nebankovních půjček			.
dlouhodobě přijaté půjčené prostředky	18 000 000	18 000 000	100,0

Zdroj: SFDI

5 Státní fond podpory investic

Působnost Státního fondu podpory investic (dále „SFPI“) je zaměřena do oblasti bydlení a do oblasti regionálního rozvoje, což se odráží ve složení portfolia jeho programů. Ty jsou otevírány na základě nařízení vlády a jsou cíleny na dostupnost, stabilitu a kvalitu bydlení, ať už se tím rozumí přímo kvalita budov určených k bydlení, nebo veřejná prostranství v blízkosti těchto staveb i v jejich širším okolí. V roce 2023 Fond rozšířil své aktivity o cílenou poradenskou činnost, která bude sloužit městům a obcím při přípravě jejich projektů. Součástí SFPI je i garanční fond cestovních kanceláří, který plní funkci dozajistiřovacího institutu pro případ úpadku cestovní kanceláře, kdy limit zákonného zajištění nepostačuje ke kompenzaci dotčených nároků zákazníků.

V rozpočtu Fondu na rok 2023 byly v příjmech i výdajích zahrnuty prostředky na programy Výstavba pro obce (sociální a dostupné bydlení), Živel (program na odstranění následků tornáda v r. 2021), programy Brownfieldy financované ze státního rozpočtu a Národního plánu obnovy a nový program Nájemní bydlení celkem ve výši 5 779,2 mil. Kč. Rozpočtované částky pokrývaly maximální možnou výši závazků z vyhlášení výzev a uzavřených smluv na poskytnutí úvěrů a dotací v uvedených programech.

Celkové výdaje SFPI byly pro rok 2023 rozpočtovány ve výši 7 059,3 mil. Kč. Skutečné výdaje roku 2023 dosáhly výše 1 293,7 mil. Kč a představují čerpání ve výši 18,3 %. Vliv na tuto skutečnost mělo především zahájení realizace nově poskytovaných programů NPO brownfieldy a Nájemní bydlení, u kterých k samotnému čerpání dojde až v následujících letech. V oblasti správních výdajů došlo k posílení rozpočtu formou přesunu z výdajů na zajišťování podpor a částečně i z programových výdajů za účelem zajistit přípravu a započít realizaci komponent v rámci Národního plánu obnovy.

Výdaje na správu SFPI činily 81,52 mil. Kč, což představuje 57,07 % čerpání rozpočtovaných položek. Nízké čerpání rozpočtu bylo způsobeno zejména poníženými výdaji na realizaci komponent v rámci Národního plánu obnovy. Režie aparátu je s ohledem na objemy poskytnutých a spravovaných podpor velmi nízká. Náklady spojené se správou SFPI a s realizací podpor představují 1,25 % z objemu skutečně vyčerpaných úvěrových podpor a dotací v roce 2023 a spravovaných pohledávek k ultimu roku 2023.

Na zajišťování programů podpor bylo použito 23,94 mil. Kč. Z toho na odměnách bankám bylo uhrazeno 23,29 mil. Kč. Nejvýznamnější částka ve výši 20,71 mil. Kč připadá na poplatky NRB, a.s. za administraci úrokových dotací a poskytnutých záruk v programu PANEL (dle NV č. 299/2001 Sb.) a dále 2,57 mil. Kč bylo vyplaceno KB, a.s. za administraci finančního nástroje JESSICA. Oproti původně plánovanému objemu bylo dosaženo výrazné úspory z důvodu odkladu části výplat úrokových dotací do následujícího roku a v oblasti záruk bylo nižší čerpání ovlivněno snížením objemu zaručovaných úvěrů.

Schválený rozpočet SFPI na rok 2023 v oblasti příjmů činil 6 669,20 mil. Kč, skutečné příjmy o objemu 1 336,16 mil. Kč představují plnění ve výši 20,03 %. V oblasti příjmů ze splátek úvěrů a úroků byl rozpočet naplněn ve výši 790,08 mil. Kč, tj. 101,21 %. Nenaplnění celkových příjmů bylo ovlivněno výrazně nižším objemem přijatých dotací ze státního rozpočtu a posunutím čerpání dotací z Národního plánu obnovy na financování programu revitalizace území se starou stavební zátěží.

Kladné saldo hospodaření ve výši 42,4 mil. Kč se promítlo ve zvýšení stavu finančních prostředků SFPI. Zůstatek k 31. 12. 2023 tak činil cca 3 504,2 mil. Kč.

Tabulka č. 10: Příjmy a výdaje Státního fondu podpory investic (tis. Kč)

UKAZATEL	Státní fond podpory investic		
	Rozpočet	Skutečnost	%
PŘÍJMY			
Daňové příjmy			.
Nedaňové příjmy	781 000	793 843	101,6
Kapitálové příjmy			.
Přijaté transfery	5 888 200	542 322	9,2
z toho: ze státního rozpočtu	5 888 200	542 322	9,2
ze státních fondů			.
ostatní			.
PŘÍJMY CELKEM	6 669 200	1 336 165	20,0
VÝDAJE			
Běžné výdaje	862 133	344 764	40,0
Kapitálové výdaje	6 197 151	948 969	15,3
VÝDAJE CELKEM	7 059 284	1 293 733	18,3
SALDO PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ	-390 084	42 432	.
FINANCOVÁNÍ	390 084	-42 432	.
z toho:			
změna stavu na bankovních účtech	390 084	-42 432	.
změna stavu bankovních úvěrů			.
změna stavu nebankovních půjček			.
dlouhodobě přijaté půjčené prostředky			.

Zdroj: SFPI

6 Státní fond kinematografie

Státní fond kinematografie (dále SFKMG) působí v souladu se zákonem č. 496/2012 Sb., o audiovizuálních dílech a podpoře kinematografie (zákon o audiovizu) v oblasti podpory kinematografických projektů, filmových pobídek a v oblasti propagace české kinematografie a filmového průmyslu v zahraničí.

SFKMG obdržel v roce 2023 „nárokovou“ dotaci z rozpočtu Ministerstva kultury ve výši 189,3 mil. Kč. K 31. 12. 2023 nebylo rozděleno 50 000 Kč a tato částka bude použita v následujícím období. V roce 2023 obdržel SFKMG dotaci na filmové pobídky ve výši 1 400 mil. Kč.

Základním zdrojem vlastních příjmů byly zejména poplatky z vysílání televizní reklamy na soukromoprávních televizích, příjmy z obchodního využití filmů, k nimž SFKMG vykonává práva výrobce a odvody poplatků z kinematografických představení (příjmy od provozovatelů kin) a z převzatého televizního vysílání (kabelové TV, satelity). Celkové rozpočtované příjmy SFKMG (1 866,7 mil. Kč) byly v roce 2023 plněny na 103,4 % (1 930,0 mil. Kč).

Rozpočtované výdaje (1 866,7 mil. Kč) byly skutečně čerpány ve výši 1 627,3 mil. Kč, tj. na 87,2 %. Skutečné čerpání výdajů je dáno specifičností filmového odvětví. Na skutečné procento čerpání výdajů má zejména vliv nepredikovatelná výplata jednotlivých splátek na podporu kinematografie z časového hlediska, kdy tato je vázána na plnění podmínek jednotlivých etap projektů.

Běžné výdaje v celkovém rozsahu 1 331,5 mil. Kč (plnění na 79,9 %) byly vynaloženy převážně na vyplácení neinvestičních podpor žadatelům na realizaci projektů v oblasti kinematografie a na filmové pobídky a na zajištění chodu SFKMG. Skutečné kapitálové výdaje SFKMG v roce 2023 dosáhly celkové výše 295,8 mil. Kč, tj. 147,9 % rozpočtované částky. Byly primárně určeny na vyplácení investičních podpor na realizace projektů z oblasti kinematografie, na programové vybavení a výpočetní techniku.

Při sestavování rozpočtu nebylo reálně možné stanovit přesné množství žádostí od jednotlivých skupin příjemců podpory projektů ani splatnosti jednotlivých splátek a vycházelo se tak ze struktury výdajů v předchozích letech. To se týkalo i největšího okruhu žadatelů o dotace, kterými jsou nefinanční podnikatelské subjekty – právnické osoby.

Konečný zůstatek peněžních prostředků fondu na bankovních účtech k 31. 12. 2023 činil 2 978,4 mil. Kč, přičemž značná část těchto prostředků byla k tomuto datu vázána na budoucí úhradu závazků z dosud schválených podpor projektů z oblasti kinematografie (385,0 mil. Kč) a filmových pobídek (1 809,1 mil. Kč), které byly alokovány, ale dosud nebyly vyplaceny.

Tabulka č. 11: Příjmy a výdaje Státního fondu kinematografie (tis. Kč)

UKAZATEL	Státní fond kinematografie		
	Rozpočet	Skutečnost	%
PŘÍJMY			
Daňové příjmy	200 000	226 575	113,3
Nedaňové příjmy	70 000	103 668	148,1
Kapitálové příjmy			.
Přijaté transfery	1 596 714	1 599 714	100,2
z toho: ze státního rozpočtu	1 596 714	1 599 714	100,2
ze státních fondů			.
ostatní			.
PŘÍJMY CELKEM	1 866 714	1 929 958	103,4
VÝDAJE			
Běžné výdaje	1 666 714	1 331 496	79,9
Kapitálové výdaje	200 000	295 802	147,9
VÝDAJE CELKEM	1 866 714	1 627 298	87,2
SALDO PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ		302 660	.
FINANCOVÁNÍ		-302 660	.
z toho:			
změna stavu na bankovních účtech		-302 660	.
změna stavu bankovních úvěrů			.
změna stavu nebankovních půjček			.
dlouhodobě přijaté půjčené prostředky			.

Zdroj: SFKMG

7 Státní fond kultury České republiky

Státní fond kultury České republiky (dále SFK) vykonává svoji činnost v souladu se zákonem č. 239/1992 Sb., o Státním fondu kultury České republiky a hospodaří s finančními prostředky ze zdrojů stanovených mu tímto zákonem. Fond nemá vlastní zaměstnance, agendu SFK zabezpečovali 3 pracovníci Ministerstva kultury. Hlavní činností SFK je poskytování podpor formou účelových dotací, půjček nebo návratných finančních výpomocí, a to v různých oblastech umění včetně propagace české kultury v zahraničí.

SFK neprovádí rozpočtové změny a zvýšení či snížení skutečných příjmů se tedy promítá až do závěrečného účtu, a tím jsou rozdíly plnění některých rozpočtových položek značné.

Celkové příjmy fondu, rozpočtované ve výši 76,0 mil. Kč, byly naplněny ve výši 97,4 mil. Kč, tj. na 128,1 %. Značnou část příjmů SFK tvořily obdobně jako v minulých letech příjmy z pronájmu nemovitostí v úhrnné výši cca 42,6 mil. Kč (plnění na 129,0 %), které představovaly 43,7 % z celkových inkasovaných příjmů. Ostatní nedaňové příjmy tvořily především nerozpočtované přijaté sankční poplatky v úhrnné výši 67,8 tis. Kč (porušení rozpočtové kázně, pozdě dodaná vyúčtování, exekuce) a dále přijaté vratky transferů z důvodu nerealizovaných projektů, inkasované ve výši 1,3 mil. Kč, které rovněž nebyly rozpočtované. Dále se jednalo o příjmy z tzv. „odúmrť“ ve výši 3,0 mil. Kč, žadatelské poplatky (celkem 2,6 mil. Kč) a zálohy od nájemců nemovitostí (4,7 mil. Kč). Dotace od rozpočtů ústřední úrovně zahrnovaly příjem z reklam vysílaných Českou televizí na programu ČT 2, který v roce 2023 dosáhl úhrnné částky 39,3 mil. Kč (plnění na 112,0 %). V souladu s memorandem o dlouhodobé spolupráci obdržel SFK dotaci ze státního rozpočtu (Ministerstva kultury) ve výši 2,5 mil. Kč, určenou na podporu kulturních projektů.

Celkové výdaje SFK rozpočtované ve výši 75,6 mil. Kč byly skutečně čerpány v rozsahu cca 89,2 mil. Kč (tj. 118,0 % rozpočtu). Rada SFK v roce 2023 podpořila 850 kulturních projektů, mezi které rozdělila formou neinvestičních dotací celkem cca 53,8 mil. Kč. Rozdíly oproti rozpočtovaným částkám, vykazovaným u některých položek rozpočtové skladby, jsou v těchto případech dány praktickou nemožností predikovat a následně ovlivnit strukturu žadatelských subjektů z hlediska jejich právní subjektivity. Převážná část ostatních běžných výdajů byla v roce 2023 vynaložena na činnosti spojené s údržbou, správou, provozováním, opravou a rekonstrukcemi nemovitostí, se kterými je SFK příslušný hospodařit. Kapitálové výdaje byly rozpočtovány ve výši 1,5 mil. Kč, skutečné výdaje v roce 2023 byly ve výši 297,4 tis. Kč.

SFK nevykazuje žádné úvěrové zatížení, zůstatek peněžních prostředků na běžném účtu vedeném u ČNB vzrostl o 8,2 mil. Kč a k 31. 12. 2023 činil cca 266,7 mil. Kč.

Tabulka č. 12: Příjmy a výdaje Státního fondu kultury (tis. Kč)

UKAZATEL	Státní fond kultury České republiky		
	Rozpočet	Skutečnost	%
PŘÍJMY			
Daňové příjmy			.
Nedaňové příjmy	38 500	55 549	144,3
Kapitálové příjmy			.
Přijaté transfery	37 500	41 832	111,6
z toho: ze státního rozpočtu	2 500	2 500	100,0
ze státních fondů			.
ostatní			.
PŘÍJMY CELKEM	76 000	97 381	128,1
VÝDAJE			
Běžné výdaje	74 080	88 881	120,0
Kapitálové výdaje	1 500	297	19,8
VÝDAJE CELKEM	75 580	89 178	118,0
SALDO PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ	420	8 203	1 953,1
FINANCOVÁNÍ	-420	-8 203	1 953,1
z toho:			
změna stavu na bankovních účtech	-420	-8 203	1 953,1
změna stavu bankovních úvěrů			.
změna stavu nebankovních půjček			.
dlouhodobě přijaté půjčené prostředky			.

Zdroj: SFK

8 Souhrnná charakteristika věřitelské pozice státních fondů

Stav čisté věřitelské pozice z financování státních fondů se v průběhu roku 2023 zvýšil o cca 5,3 mld. Kč, což bylo ovlivněno jednak realizovanými bankovními operacemi, tj. nárůstem stavu peněžních prostředků státních fondů na bankovních účtech ve výši cca 23,3 mld. Kč a dále úvěrem poskytnutým SFDI od Ministerstva financí ve výši 18 mld. Kč.

III. Výsledky hospodaření zdravotních pojišťoven

Finanční prostředky systému veřejného zdravotního pojištění (dále jen „v.z.p.“) jsou nedílnou součástí veřejných financí. Hodnocení vývoje systému v.z.p. za rok 2023 vychází z údajů ročních statistických a účetních výkazů zdravotních pojišťoven (dále jen „ZP“) zpracovaných v souladu s vyhláškou č. 362/2010 Sb., které zdravotní pojišťovny předkládají Ministerstvu zdravotnictví (dále jen „MZ“) a Ministerstvu financí (dále jen „MF“) do 60 dnů od ukončení daného kvartálu.

Údaje v nich obsažené jsou podkladem i pro vypracování ročních účetních závěrek a výročních zpráv za rok 2023, které dále podléhají povinnému auditu. Ověřené dokumenty předloží ZP do 31. 4. 2024 na MZ a MF. Po jejich posouzení budou předloženy společně s návrhem „vyjádření vlády“ vládě, a poté spolu s usnesením vlády Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR (dále jen „PSP ČR“) ke konečnému projednání.

Zdravotně pojistné plány zdravotních pojišťoven na rok 2023 byly schváleny vládou (usnesení vlády č. 183 ze dne 15. 3. 2023). Výborem pro zdravotnictví PSP ČR byl materiál usnesením č. 85 ze dne 23. 5. 2023 doporučen ke schválení Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR, k čemuž však doposud nedošlo (sněmovní tisk č. 422). Tedy zdravotní pojišťovny hospodařily po celý rok 2023 dle provizorií.

K 31. 12. 2023 zajišťovalo služby systému v.z.p. **sedm činných ZP** pro 10 839 328 pojištěnců. V roce 2023 nedošlo k žádnému sloučení či vzniku zdravotních pojišťoven. U Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky (dále jen „VZP ČR“) bylo k 31. 12. 2023 registrováno 6 135 899 pojištěnců (56,6 %), u šesti zaměstnaneckých zdravotních pojišťoven (dále jen „ZZP“) pak bylo zaregistrováno celkem 4 703 429 pojištěnců (43,4 %). Ke konci roku 2023 v meziročním srovnání poklesl celkový počet pojištěnců o 107 706 osob. Z hlediska rozdělení těchto pojištěnců mezi zdravotními pojišťovnami došlo ke snížení pojištěnců VZP ČR o 98 864 a u skupiny ZZP pak o 8 842.

V roce 2023, stejně jako v předchozích letech, bylo možné změnit pojišťovnu jednou za 12 měsíců, a to vždy jen k 1. dni kalendářního pololetí. Přihlášku lze podat v období od 1. 1. do 31. 3. při změně zdravotní pojišťovny od 1. 7. a v období od 1. 7. do 30. 9. při změně zdravotní pojišťovny od 1. ledna následujícího roku (do 31. 8. 2015 byla zákonem možná změna pouze k 1. 1. s tím, že přihláška musí být zaregistrována do 30. 6. předchozího roku).

Přepočtený počet zaměstnanců systému v.z.p. k 31. 12. 2023 dosáhl 6 085 osob s meziročním růstem o 35 osob.

Vývoj hospodaření systému v.z.p. v roce 2023 lze charakterizovat následujícími údaji:

Tabulka č. 13: Vývoj hospodaření systému v.z.p. v letech 2022-2024 (tis. Kč)

Vývoj hospodaření veřejného zdravotního pojištění (vybrané ukazatele)	Skutečnost 2022 v tis. Kč	Rozdíl 2022-2021 v tis. Kč	Změna 2022/2021 v %	Skutečnost 2023 v tis. Kč	Rozdíl 2023-2022 v tis. Kč	Změna 2023/2022 v %	ZPP 2024 v tis. Kč	Rozdíl 2024-2023 v tis. Kč	Změna 2024/2023 v %
Příjmy v systému veřejného zdravotního pojištění celkem	432 695 059	25 644 458	106,3	467 291 473	34 596 414	108,0	502 554 012	34 179 010	107,3
v tom: inkaso pojistného po přerozdělování	427 688 846	25 699 379	106,4	461 891 609	34 202 763	108,0	497 087 821	34 059 430	107,4
z toho: peněžní prostředky z přerozdělování	131 834 905	3 843 308	103,0	141 925 718	10 090 813	107,7	154 881 854	12 683 638	108,9
ostatní příjmy a výnosy v.z.p.	3 221 043	-201 448	94,1	3 115 341	-105 702	96,7	3 105 248	52 366	101,7
výnosy z jiné činnosti	82 069	24 843	143,4	83 546	1 477	101,8	84 900	-749	99,1
platby od zahr. pojišťoven na základě mezinár.smluv	1 703 101	121 684	107,7	2 200 977	497 876	129,2	2 276 043	67 963	103,1
Výdaje v systému zdravotního pojištění celkem	427 667 378	8 096 763	101,9	469 110 487	41 443 109	109,7	510 123	40 391	108,6
v tom: výdaje na zdravotní služby	416 968 681	7 254 196	101,8	456 949 927	39 981 246	109,6	495 376	38 563	108,4
provozní režie	8 920 672	491 052	105,8	9 526 088	605 416	106,8	12 044	1 725	116,7
výdaje za cizince uhrazené poskytovatelům zdrav. služeb	1 727 823	340 852	124,6	2 594 994	867 171	150,2	2 659	101	104,0
náklady na jinou činnost	50 202	10 663	127,0	39 478	-10 724	78,6	44	2	104,9
Saldo příjmů a výdajů celkem	5 027 681	17 547 695	-40,2	-1 819 014	-6 846 695	-36,2	-7 569	-6 212	557,8

Příjmy celkem v roce 2023 dosáhly 467 291 mil. Kč, s meziročním nárůstem o 8 %. Z toho příjmy pojistného po přerozdělování dosáhly 461 892 mil. Kč, s meziročním nárůstem o 8 % a příjmy z vlastního výběru pojistného dosáhly 319 966 mil. Kč a meziročně vzrostly o 8,1 %.

Na platbu pojistného na v.z.p. u osob, za něž je plátcem pojistného stát (tzv. státní pojištěnci), bylo v roce 2023 vydáno 138 710 mil. Kč, tj. meziročně platba vzrostla o 7,2 %, přičemž došlo k meziročnímu poklesu průměrného počtu státních pojištěnců o 21 046 osob (o 0,34 %).

Od 1. 1. 2023 se zvýšila částka vyměřovacího základu z 11 014 Kč na 14 074 Kč za kalendářní měsíc (zákon č. 260/2022 Sb.). To představovalo zvýšení měsíční platby za osobu o 413 Kč z částky 1 487 Kč na 1 900 Kč.

Jako v předchozím roce vstoupila i v tomto mezi peněžní prostředky plynoucí z měsíčního vyúčtování výsledků přerozdělování část připadající pojistnému na veřejné zdravotní pojištění z výnosů tzv. paušální daně, a to v rozsahu 3 288 mil. Kč (výše nebylo započítáno mezi výběr pojistného).

Od roku 2018 se částka určená k přerozdělování rozděluje podle proměnlivých parametrů přerozdělování, kterými jsou nastavitelné parametry a vypočítané parametry. Mezi ně patří jednak veličiny související s novým parametrem tohoto mechanismu - PCG (farmaceuticko-nákladové skupiny) a dále nákladové indexy věkových skupin (podrobněji viz zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění ve znění pozdějších předpisů). Zvláštní postup je používán u propočtu podílu za tzv. „nákladné pojištěnce“ v oddělené části systému 100% přerozdělování. Principu 100% přerozdělování pojistného podléhalo v roce 2023 veškeré vybrané pojistné (vč. výše uvedené části výnosů tzv. paušální daně), platba státu i prostředky úroků vzniklých na zvláštním účtu přerozdělování (snížené o poplatky za vedení tohoto účtu). Prostředky získané podle § 6a zákona č. 280/1992 Sb., o resortních, oborových, podnikových a dalších zdravotních pojišťovnách, ve znění pozdějších předpisů, při uzavření procesu likvidace některé ze dvou ZPP nebyly v roce 2023 realizovány. Mechanismus PCG by měl přispět k většímu zohlednění chronicky nemocných pacientů v kmenu jednotlivých ZP.

Příjmy jednotlivých ZP z pojistného před a po přerozdělení srovnává následující tabulka:

Tabulka č. 14: Vliv přerozdělování (tis. Kč)

Kód	Název pojišťovny	Příjmy z pojistného veřejného zdravot. pojištění výběr (z odd.B/ ZFZP)				Příjmy z pojistného veř. zdrav.pojištění vč. vlivu přerozdělování (z odd.B/ZFZP)			
		Skutečnost 2022	Skutečnost 2023	ZPP 2024	ZPP24/Skut.23 *100	Skutečnost 2022	Skutečnost 2023	ZPP 2024	ZPP24/Skut.23 *100
111	Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR (VZP ČR)	162 737 623	176 343 104	189 000 000	107,2	253 692 647	272 010 202	293 800 000	108,0
201	Vojenská zdravotní pojišťovna ČR (VoZP ČR)	21 001 249	22 669 864	24 205 937	106,8	26 937 159	28 776 799	30 965 389	107,6
205	Česká průmyslová zdravotní pojišťovna (ČPZP)	32 382 499	35 049 771	37 478 256	106,9	46 288 391	51 448 484	54 809 256	106,5
207	OZP bank, pojišťoven a stavebnictví (OZP)	24 627 024	26 720 562	28 392 374	106,3	27 275 405	29 601 339	31 655 776	106,9
209	Zaměstnanecká pojišťovna Škoda (ZPŠ)	5 096 442	5 455 179	5 815 400	106,6	5 602 526	6 018 593	6 500 400	108,0
211	Zdravotní pojišťovna MV ČR (ZP MV ČR)	40 513 439	43 523 033	46 336 000	106,5	51 454 531	56 693 517	60 679 000	107,0
213	RBP, zdravotní pojišťovna (RBP)	9 495 665	10 204 378	10 978 000	107,6	16 438 187	17 342 675	18 678 000	107,7
CELKEM ZPP		133 116 318	143 622 787	142 227 967	99,0	173 996 199	189 881 407	203 287 821	107,1
CELKEM ZP činné ZP k 31. 12. daného roku		295 853 941	319 965 891	331 227 967	103,5	427 688 846	461 891 609	497 087 821	107,6

Průměrné příjmy celkem na jednoho pojištěnce v roce 2023 dosáhly 43 008 Kč s meziročním zvýšením o 7,9 %. Nejvyšší příjmy vykázala VZP ČR v hodnotě 44 836 Kč s meziročním zvýšením o 7,5 %, nejnižší příjmy celkem vykázala ČPZP ve výši 39 439 Kč, s meziročním nárůstem o 9,7 %. ZPP v průměru dosáhly hodnoty 40 614 Kč, s meziročním nárůstem o 8,4 %.

Ostatní příjmy a výnosy v.z.p. (pokuty, penále, náhrady škod, úroky apod.) v roce 2023 dosáhly 3 115 mil. Kč (0,07 % z celkových příjmů) a jejich výše meziročně klesla o 106 mil. Kč.

Výnosy z jiné činnosti, související především se zprostředkováním prodeje komerčního pojištění, pak dosáhly 84 mil. Kč s meziročním růstem o 2 mil. Kč.

Na bankovní účty základních fondů zdravotního pojištění (dále jen „ZFZP“) bylo prostřednictvím Kanceláře zdravotního pojištění (dříve Centra mezistátních úhrad) převedeno od zahraničních pojišťoven 2 201 mil. Kč, což představuje meziroční růst o 29,2 %.

Roční výdaje systému v.z.p. celkem dosáhly 469 110 mil. Kč, s meziročním nárůstem o 9,7 %. Z hodnoty celkových výdajů dosáhly výdaje na zdravotní služby 456 950 mil. Kč (tj. 97,4 %). Meziročně se zvýšily o 9,6 %.

V přepočtu na jednoho pojištěnce dosáhly průměrné roční výdaje za zdravotní služby hrazené ze základního fondu zdravotního pojištění 41 853 Kč s meziročním zvýšením o 9,6 %, v případě ZPP celkový průměr 39 858 Kč (meziroční růst o 8,4 %), u VZP ČR 43 377 Kč (meziroční nárůst o 10,5 %). Vykázané rozdíly ve výdajích za zdravotní péči mezi VZP ČR a skupinou ZPP byly ovlivněny rozdílnou skladbou pojištěnců (v tomto roce specificky přílivem ukrajinských pojištěnců s nižší nákladovostí především mezi pojištěnce VZP ČR), smluvními vztahy s poskytovateli zdravotních služeb (dále jen „PZS“) a cenovými dodatky. Podrobnou

analýzu nákladů na zdravotní péči v členění na jednotlivé segmenty zdravotní péče budou obsahovat jednotlivé výroční zprávy ZP za rok 2023 a související hodnocení vývoje systému v.z.p.

Čerpání fondů prevence (a speciálních fondů VoZP ČR) v roce 2023 podléhalo (v souladu se zákony) záměrům zdravotně pojistných plánů a konkrétním rozhodnutím jednotlivých správních rad zdravotních pojišťoven. V souladu s § 16 zákona č. 280/1992 Sb. vynaložily ZP v roce 2023 částku 1 297 mil. Kč (meziroční pokles o 15,9 %), což při přepočtu na každého pojištěnce činilo 276 Kč. U VZP ČR, v souladu s podmínkami § 7 zákona č. 551/1991 Sb. činily tyto výdaje 906 mil. Kč (meziroční pokles o 21,1 %), na jednoho pojištěnce pak 147 Kč.

VZP ČR čerpala na vlastní činnost maximální limit, a to ve výši 2,91 % rozvrhové základny, absolutní částka jejího přidělu na vlastní činnost dosáhla 7 949 mil. Kč. Průměrný (nevážený průměr) limit za skupinu ZP dosáhl 3,06 % rozvrhové základny a celková hodnota jejich přidělu činila 5 228 mil. Kč. ZP vynaložily na vlastní činnost 9 526 mil. Kč (z toho investiční výdaje 719 mil. Kč).

Saldo příjmů celkem a výdajů celkem (dále jen „saldo“) u činných ZP jako celku dosáhlo v roce 2023 hodnoty -1 819 mil. Kč. Meziroční vývoj salda je charakterizován zhoršením z hodnoty 5 004 mil. Kč v roce 2023.

Souhrn limitů rezervních fondů všech zdravotních pojišťoven činil 6 042 mil. Kč. VZP ČR měla v roce 2023 naplněný rezervní fond v zákonem požadované výši 3 583 mil. Kč, tudíž vůči rezervnímu fondu neměla dluh. V případě ZPP měly také všechny zdravotní pojišťovny naplněny své rezervní fondy v zákonem požadované výši naplněny (souhrn za tuto skupinu 2 459 mil. Kč).

Tabulka č. 15: Stav finančních rezerv, závazků v poměru k výdajům (tis. Kč)

ZFZP - konečné zůstatky na BÚ ZFZP v roce 2023 - skutečnost	VZP ČR	ZP						ZP celkem	CELKEM
		VoZP ČR	ČPZP	OZP	ZPŠ	ZP MV ČR	RBP		
Výdaje na věcné dávky zdravotní služby včetně korekcí, revizí a úhrad jiným ZP	267 204 437	28 351 222	50 635 358	29 603 890	6 163 430	55 578 954	17 210 238	187 543 092	454 747 529
Průměrný měsíční výdaj za zdravotní služby	22 267 036	2 362 602	4 219 613	2 466 991	513 619	4 631 580	1 434 187	15 628 591	37 895 627
Průměrný denní výdaj na zdravotní služby	732 067	77 675	138 727	81 107	16 886	152 271	47 151	513 817	1 245 884
KZ na bankovním účtu ZFZP k 31.12. 2023	15 282 305	127 609	1 524 320	644 538	281 203	1 153 033	835 513	4 566 216	19 848 521
Finanční zásoba na bankovním účtu ZFZP ve dnech	21	1,6	11	8	17	8	18	9	16
Stav závazků vůči PZS po lhůtě splatnosti k 31. 12. 2023	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Výdaje v přepočtu na počet dnů představující závazky po lhůtě splatnosti	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stav závazků vůči PZS ve lhůtě splatnosti k 31. 12. 2023	34 029 751	6 690 151	5 993 568	4 235 585	687 372	7 407 924	3 181 933	28 196 533	62 226 284
Výdaje v přepočtu na počet dnů představující závazky ve lhůtě splatnosti vůči ZZ	46	86	43	52	41	49	67	55	50

Finanční rezervy na bankovních účtech všech fondů veřejného zdravotního pojištění k 31. 12. 2023 dosáhly hodnoty 55 193 mil. Kč (meziroční pokles o 2,9 %). Zůstatky finančních prostředků u jednotlivých ZP (v přepočtu na jednoho pojištěnce) jsou nadále velmi nerovnoměrné.

Na bankovních účtech základních fondů zdravotního pojištění bylo soustředěno celkem 19 849 mil. Kč. U VZP ČR byla zásoba na bankovním účtu základního fondu zdravotního pojištění 15 282 mil. Kč.

Zůstatky na bankovních účtech rezervních fondů dosáhly k 31. 12. 2023 celkem 6 042 mil. Kč (z toho VZP ČR 3 583 mil. Kč). Zůstatky na bankovních účtech provozních fondů dosáhly k 31. 12. 2023 celkem 23 152 mil. Kč (z toho VZP ČR 17 134 mil. Kč). Na bankovních účtech fondů prevence bylo soustředěno 2 493 mil. Kč (z toho VZP ČR 618 mil. Kč) a na účtech fondu reprodukce majetku 3 560 mil. Kč (z toho VZP ČR 2 050 mil. Kč). Z hlediska celého systému v.z.p. marginálního významu dosahovaly zůstatky na sociálním fondu ve výši 92 mil. Kč (z toho VZP ČR 40 mil. Kč). Ve specifických vojenských fondech činily zůstatky 5 mil. Kč.

Stav finančních rezerv na základním fondu a závazků v poměru k průměrným výdajům na zdravotní služby ukazuje předchozí tabulka.

Stav pohledávek celkem k 31. 12. 2023 dosáhl 58 803 mil. Kč (meziroční nárůst o 10,6 %), podíl VZP ČR 31 493 mil. Kč. Z toho pohledávky za plátcí pojistného po lhůtě splatnosti činily k 31. 12. 2023 celkem 21 361 mil. Kč, u nichž došlo k meziročnímu růstu o 17,4 % (z toho pohledávky VZP ČR 9 691 mil. Kč). K tomu byl vykázán stav opravných položek v hodnotě 47 800 mil. Kč (z toho VZP ČR 26 382 mil. Kč).

Nad rámec zaúčtovaných pohledávek vůči plátcům pojistného byl propočtem stanoven k 31. 12. 2023 stav dohadných položek aktivních 7 456 mil. Kč, který představoval výši neproučtovaných pohledávek (z toho VZP ČR 4 521 mil. Kč).

Stav závazků celkem dosáhl k 31. 12. 2023 hodnoty 64 335 mil. Kč (meziroční růst o 0,4 %, v tom podíl VZP ČR 35 010 mil. Kč). Všechny ZP hospodařily k 31. 12. 2023 bez závazků po lhůtě splatnosti vůči poskytovatelům zdravotních služeb. Závazky ve lhůtě splatnosti vůči PZS dosáhly k 31. 12. 2023 celkem 62 226 mil. Kč (z toho VZP ČR 34 030 mil. Kč). Pojišťovny rovněž evidovaly dohadné položky pasivní ve výši 20 906 mil. Kč (z toho VZP ČR 11 109 mil. Kč). Daná položka vyjadřuje především neuzavřená zúčtování zdravotních služeb, jejichž vypořádání se posouvá obvykle do 2. pololetí následujícího roku.

Detailní rozbor hospodaření jednotlivých ZP v oblasti nákladů na zdravotní služby podle jednotlivých segmentů bude pro potřeby vlády ČR a PSP ČR zpracován v souvislosti s hodnocením auditovaných výročních zpráv za rok 2023.

IV. Přehled o stavech fondů organizačních složek státu

V souladu s ustanovením § 29 odst. 3 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, je součástí návrhu státního závěrečného účtu i přehled o stavech fondů organizačních složek státu (dále též „OSS“).

Podle § 48 zákona o rozpočtových pravidlech OSS tvoří tyto peněžní fondy: rezervní fond a fond kulturních a sociálních potřeb. Způsob tvorby a možnosti použití peněžních fondů OSS jsou stanoveny rozpočtovými pravidly a vyhláškou Ministerstva financí č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, ve znění pozdějších předpisů. Vyhláška č. 114/2002 Sb. byla platná do konce roku 2023, od 1. ledna 2024 je zrušena zákonem č. 349/2023 Sb. (kterým se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů) a pro tuto oblast bylo Ministerstvem financí vydáno Metodické doporučení k zajištění jednotného postupu při tvorbě a hospodaření s fondem kulturních a sociálních potřeb. Již se nepředpokládá žádná další podrobnější právní úprava nad rámec konsolidačního balíčku a balíčku upravujícího produkty spoření na stáří. Pravidla pro hospodaření a použití fondu si organizace upraví vnitřním předpisem.

Tabulka č. 16: Přehled o stavech peněžních fondů organizačních složek státu* (tis. Kč)

Kapitola	FKSP			Rezervní fond			
	Stav k 31.12.2022	Stav k 31.12.2023	Změna stavu	Stav k 31.12.2022	Stav k 31.12.2023	Změna stavu	
	1	2	3=2-1	4	5	6=5-4	
301	Kancelář prezidenta republiky	2 511	2 509	-2			
302	Poslanecká sněmovna Parlamentu	1 311	1 006	-305			
303	Senát Parlamentu	843	1 005	162			
304	Úřad vlády	3 630	5 705	2 075			
306	Ministerstvo zahraničních věcí	7 499	8 567	1 068	19 511	21 033	1 522
307	Ministerstvo obrany	151 854	139 852	-12 002	1 874 201	2 247 655	373 454
308	Národní bezpečnostní úřad	1 389	1 032	-357			
309	Kancelář Veřejného ochránce práv	758	645	-113			
312	Ministerstvo financí	103 876	101 834	-2 042	99 148	77 902	-21 246
313	Ministerstvo práce a sociálních věcí	70 297	89 819	19 522	51 829	43 072	-8 757
314	Ministerstvo vnitra	669 933	647 816	-22 117	1 081 974	2 164 355	1 082 381
315	Ministerstvo životního prostředí	6 235	6 781	546	277 480	441 422	163 942
317	Ministerstvo pro místní rozvoj	1 712	3 703	1 991			
321	Grantová agentura	573	357	-216	440	440	0
322	Ministerstvo průmyslu a obchodu	6 875	6 698	-177	212 942	195 390	-17 552
327	Ministerstvo dopravy	4 800	3 357	-1 443	4 871	17 027	12 156
328	Český telekomunikační úřad	3 285	3 171	-114			
329	Ministerstvo zemědělství	31 358	25 600	-5 758	1 682	2 402	720
333	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	4 986	8 160	3 174	15 049	14 092	-957
334	Ministerstvo kultury	1 318	1 057	-261			
335	Ministerstvo zdravotnictví	17 602	15 660	-1 942	107 753	98 738	-9 015
336	Ministerstvo spravedlnosti	180 845	148 082	-32 763	205	230	25
343	Úřad pro ochranu osobních údajů	178	244	66			
344	Úřad průmyslového vlastnictví	1 053	376	-677			
345	Český statistický úřad	10 372	11 172	800	19 926	11 115	-8 811
346	Český úřad zeměměřičký a katastrální	14 793	11 655	-3 138	512	510	-2
348	Český báňský úřad	400	334	-66			
349	Energetický regulační úřad	1 420	1 561	141			
353	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže	141	283	142	145	121	-24
355	Úřad pro studium totalitních režimů	1 201	931	-270	613	775	162
358	Ústavní soud	1 078	725	-353			
359	Úřad Národní rozpočtové rady	162	173	11			
361	Akademie věd České republiky	2 106	1 337	-769	469	469	0
362	Národní sportovní agentura	991	1 274	283			
364	Digitální a informační agentura		640	640			
371	Úřad pro dohled nad hospodařením PS a PH	508	390	-118			
372	Rada pro rozhlasové a televizní vysílání	407	531	124			
373	Úřad pro přístup k dopravní infrastruktuře	281		-281			
374	Správa státních hmotných rezerv	2 265	1 674	-591			
375	Státní úřad pro jadernou bezpečnost	544	232	-312	15 343	18 437	3 094
376	Gen.inspekce bezpečnostních sborů	3 837	3 346	-491			
377	Technologická agentura ČR	1 684	1 907	223			
378	Národní úřad pro kyber. a inform. bezpečnost	2 262	2 354	92			
381	Nejvyšší kontrolní úřad	179	351	172			
Celkem		1 319 352	1 263 906	-55 446	3 784 093	5 355 185	1 571 092

*) Zůstatky na bankovních účtech, bez kapitoly BIS.

Zůstatek rezervních fondů OSS vykázáný na bankovních účtech ke konci roku 2023 **dosáhl 5,4 mld. Kč** a proti stavu ke konci předchozího roku se zvýšil o 1,6 mil. Kč. K nárůstu došlo zejména u kapitoly Ministerstvo vnitra, převážně u prostředků poskytnutých z Fondu zábrany škod ve prospěch Hasičského záchranného sboru ČR a u kapitol Ministerstvo obrany a Ministerstvo životního prostředí převážně u prostředků poskytnutých ze zahraničí na stanovený účel. Další část celkového zůstatku tvořily prostředky kapitol ze zahraničí vč. peněžních darů, poskytnuté jak na stanovený účel, tak i bez uvedení účelu jejich použití. Změna stavu byla výsledkem vyšších příjmů rezervních fondů OSS v hodnoceném období ve srovnání s objemem prostředků fondů použitých k financování výdajů jejich zapojením do příjmů OSS.

Nejvíce prostředků na účtech rezervních fondů **měla** ke konci roku 2023 **kapitola Ministerstvo obrany** (2,2 mld. Kč), Ministerstvo vnitra (2,2 mld. Kč), Ministerstvo životního prostředí (441 mil. Kč), Ministerstvo průmyslu a obchodu (195 mil. Kč), Ministerstvo zdravotnictví (99 mil. Kč), Ministerstvo financí (78 mil. Kč), Ministerstvo práce a sociálních věcí (43 mil. Kč), Ministerstvo zahraničních věcí (21 mil. Kč), Státní úřad pro jadernou bezpečnost (18 mil. Kč), Ministerstvo dopravy (17 mil. Kč), Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (14 mil. Kč), Český statistický úřad (11 mil. Kč) a Ministerstvo zemědělství (2 mil. Kč). Ostatní ministerstva a ústřední úřady měly na účtech menší částky anebo neměly žádné prostředky.

Podrobnější údaje a informace o prostředcích rezervních fondů jsou obsaženy v návrzích závěrečných účtů jednotlivých kapitol státního rozpočtu za rok 2023 předložených příslušným výborům Poslanecké sněmovny.

Stav fondu kulturních a sociálních potřeb OSS celkem se v průběhu roku 2023 snížil z 1,32 mld. Kč ke konci roku 2022 na **1,26 mld. Kč** ke konci roku 2023, tj. o 55 mil. Kč.

Vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky, stanovila s účinností od 1. ledna 2010 **směrnou účtovou osnovu** a strukturu fondů účetních jednotek.

Za oblast organizačních složek státu jako účetních jednotek je kromě rezervních fondů a FKSP vykazován též **fond privatizace**, který se týká Ministerstva financí jako právního nástupce zrušeného Fondu národního majetku České republiky (zákon č. 178/2005 Sb., o zrušení Fondu národního majetku České republiky a o působnosti Ministerstva financí při privatizaci majetku České republiky); o tomto fondu je podrobněji pojednáno v sešitu I. státního závěrečného účtu.

Zůstatek fondu privatizace je ve stanovené rozvahové struktuře vykazován takto:

Tabulka č. 17: Zůstatek fondu privatizace

	Netto běžné období	Netto minulé období
Fond privatizace	94 667 mil. Kč	94 953 mil. Kč